

Raport

Lasów Państwowych

z działalności edukacyjnej Lasów Państwowych

2020

Warszawa 2021

Wydano na zlecenie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych
Warszawa 2021

© Centrum Informacyjne Lasów Państwowych
ul. Grójecka 127
02-124 Warszawa
tel. 22 185 53 53
e-mail: cilp@cilp.lasy.gov.pl

www.lasy.gov.pl

Raport opracowano na podstawie sprawozdań
z 17 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych,
Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych,
Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie
i Leśnego Banku Genów Kostrzyca.

Autorka:
Ilona Mrowińska

Opracowanie redakcyjne i edytorskie:
Anna Wikło

Konsultacje:
Jacek Zadura

Zdjęcia:
Shutterstock.com (okładka Evgeny Atanenev, karta tytułowa Maciej Dubel), Paweł Fabijański

Projekt graficzny i przygotowanie do druku:
EDO –Jakub Łoś

Druk:
Mazowieckie Centrum Poligrafii

ISSN 2451-2222

Raport

Lasów Państwowych

z działalności edukacyjnej Lasów Państwowych

2020

I. Wstęp	3	IV. Finansowanie edukacji leśnej	49
II. Działalność edukacyjna Lasów Państwowych	5	1. Wydatki Lasów Państwowych na edukację leśną społeczeństwa	49
1. Obiekty edukacji leśnej	5	2. Wydatki leśnych kompleksów promocyjnych na edukację leśną społeczeństwa	49
2. Formy edukacji leśnej i frekwencja ...	5	V. Podsumowanie	51
2.1. Formy edukacji leśnej w trybie online	12	VI. Tabele	55
3. Współpraca w edukacji	17		
4. Pracownicy Lasów Państwowych w edukacji leśnej społeczeństwa	17		
5. Nadleśnictwo edukacyjne roku 2020 ..	18		
6. Inne jednostki Lasów Państwowych w edukacji leśnej społeczeństwa	19		
6.1. Regionalne dyrekcje Lasów Państwowych	19		
6.2. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych	20		
6.3. Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie	36		
6.4. Leśny Bank Genów Kostrzyca	39		
III. Działalność edukacyjna leśnych kompleksów promocyjnych (LKP)	41		
1. Obiekty edukacji leśnej w leśnych kompleksach promocyjnych	41		
2. Formy edukacji leśnej w leśnych kompleksach promocyjnych	42		
2.1. Formy edukacji leśnej w trybie online w leśnych kompleksach promocyjnych	43		
3. Współpraca i kadra nadleśnictw leśnych kompleksów promocyjnych w edukacji leśnej społeczeństwa	44		

I. Wstęp

Edukacja leśna społeczeństwa jest jednym z priorytetów Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Zadanie to wynika z przyjętych w 1997 r. przez polski rząd założeń Polityki Leśnej Państwa oraz wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych zawartych w Zarządzeniu nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 9 maja 2003 r.

Celem edukacji leśnej jest upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o ekosystemach leśnych, funkcjach lasu i zrównoważonej gospodarce leśnej, oraz kształtowanie postaw i podnoszenie świadomości w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z zasobów leśnych.

Wspomniane zarządzenie nr 57 wprowadziło do praktyki zawodowej, od 2004 r., dokument zatytułowany *Program edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie*. Nadaje on działalności edukacyjnej charakter planowy i zobowiązuje jednostki organizacyjne LP do prowadzenia corocznej sprawozdawczości będącej źródłem danych do tego raportu. Raport wykonano na podstawie sprawozdań, sporządzonych w 17 regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych (RDLP), Centrum Informacyjnym Lasów Państwowych, Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie i Leśnym Banku Genów Kostrzyca. Na dane z regionalnych dyrekcji składają się informacje dostarczone z 430 nadleśnictw, 25 leśnych kompleksów promocyjnych (LKP) i biur RDLP.

Tegoroczny raport jest już 17. takim opracowaniem (pierwsze wykonano za rok 2004). Natomiast zawartość merytoryczna następujących po sobie kolejnych wydań raportu była stopniowo wzbogacana. Doty-

czyło to przede wszystkim oddzielnej oceny działalności edukacyjnej prowadzonej w LKP i zestawienia wydatków Lasów Państwowych na edukację społeczeństwa.

Raport nie jest ani rankingiem, ani klasyfikacją jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych i nie powinien być tak traktowany. Jego celem jest pokazanie skali przedsięwzięcia, bogatej i różnorodnej infrastruktury edukacyjnej, sporych nakładów finansowych, a przede wszystkim starań, trudu i wysiłku podejmowanych przez pracowników Lasów Państwowych na rzecz udostępniania lasów i edukacji przyrodniczo-leśnej społeczeństwa. Ma też za zadanie wskazać na rysujące się tendencje.

Edukacja, także leśna, ulega ciągłym zmianom, pojawiają się nowe trendy, metody i techniki kształcenia, a także globalne wyzwania w edukacji, głównie dla zrównoważonego rozwoju. Należy podkreślić, że leśni edukatorzy podążają za tymi wyzwaniami. Jest to możliwe dzięki podnoszeniu kompetencji przez leśników, każdego roku uczestniczących w szkoleniach, warsztatach i konferencjach. Możliwe jest to również dzięki publikacjom i materiałom edukacyjnym wydawanym przez Centrum Informacyjne LP, powszechnie dostępnym na stronie internetowej Lasów Państwowych.

Z powodu pandemii COVID-19 rok 2020 zapisze się w edukacji leśnej jako czas szczególnie trudny. Ze względu na konieczność czasowego zawieszenia działalności edukacyjnej prowadzonej w tradycyjny sposób, przed leśnymi edukatorami i edukatorkami postawiono nowe zadanie – prowadzenie edukacji w trybie online. Dlatego też, po raz pierwszy w Raporcie przedstawione zostały nowe dane poświęcone edukacji leśnej prowadzonej w trybie online.

2020

Ścieżka dydaktyczna *Królewskie Źródła* w Nadleśnictwie Kozienice, RDLP Radom

II. Działalność edukacyjna Lasów Państwowych

2020

1. Obiekty edukacji leśnej

Lasy Państwowe w edukacji leśnej społeczeństwa wykorzystywały ponad 6 tys. różnych obiektów (**tabela 1**). Były to ośrodki edukacji przyrodniczo-leśnej (53 obiekty), wybudowane od podstaw w ostatnich kilkunastu latach bądź – częściej – pełniące tę rolę dawne osady leśne, wyremontowane i zaadaptowane w całości lub w części na potrzeby edukacji. Było to również 212 izb edukacji leśnej, które funkcjonują zarówno jako pojedyncze pomieszczenia w siedzibach nadleśnictw, leśnictw albo w dawnych budynkach gospodarczych, jak i wolno stojące obiekty oraz 442 wiaty edukacyjne. Wiaty – zbudowane na wolnym powietrzu, drewniane, z ławkami i stołami, zadaszone, przystosowane do prowadzenia zajęć zazwyczaj z jedną klasą szkolną – są wykorzystywane również w turystyce.

Obiektem najchętniej odwiedzanym przez odbiorców edukacji przyrodniczej są jednak leśne ścieżki edukacyjne, zwane też dydaktycznymi. Są to trasy o różnej długości (przeważnie 2–3 km), wiodące przez tereny leśne, z kilkoma, czasem kilkunastoma przystankami tematycznymi, o bardzo różnorodnym zagospodarowaniu. Ścieżki edukacyjne w Lasach Państwowych tworzone są na większą skalę od 1994 r., kiedy to powołano pierwsze leśne kompleksy promocyjne. Obecnie wszystkie nadleśnictwa Lasów Państwowych mają co najmniej po jednej ścieżce dydaktycznej. W roku 2020

wykorzystano w działalności edukacyjnej 758 ścieżek.

W działalności edukacyjnej nadleśnictw wykorzystywane były także obiekty bezpośrednio związane z gospodarką leśną, w tym 350 obiektów małej retencji, 256 szkótek leśnych, a także 435 wybranych drzewostanów, np. nasiennych, zachowawczych bądź innych szczególnie interesujących ze względów dydaktycznych. Ważne funkcje edukacyjne pełnią również miejsca niezwiązane z gospodarką leśną, ale z samej swej istoty posiadające walory dydaktyczne, takie jak rezerваты przyrody oraz obiekty kultury i tradycji regionu, rozsiane na terenach leśnych całej Polski. Warto podkreślić jest to, że Lasy Państwowe utrzymują i udostępniają na zajęcia edukacyjne ponad 100 arboretów i parków dendrologicznych, a także ogrody botaniczne.

Wykorzystanie obiektów edukacyjnych w 2020 r. było wyraźnie mniejsze, w porównaniu do lat poprzednich. Niewątpliwie ma to związek z sytuacją pandemiczną panującą w kraju i czasowym zamknięciem obiektów lub wyłączeniem ich z działalności edukacyjnej.

2. Formy edukacji leśnej i frekwencja

W 2020 r. ogólna liczba uczestników różnych form edukacji leśnej (bez edukacji prowadzonej w trybie online) prowadzonej przez

430 nadleśnictw poszczególnych dyrekcji regionalnych wyniosła 352 715 osób (**tabela 3** oraz **tabele 4.1, 4.2 i 4.3**). Jednak na całkowitą liczbę wszystkich rejestrowanych uczestników edukacji prowadzonej w Lasach Państwowych składają się także uczestnicy zajęć przeprowadzonych przez pracowników biur regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych (11 798 osób – **tabela 12**) oraz osoby odwiedzające Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie (10 231 osób – **tabela 13**) i Leśny Bank Genów Kostrzyca (1 346 osób – **tabela 14**) – w sumie jest to 376 090 osób.

Ponadto targi, festyny, festiwale nauki i inne podobne imprezy z szacowaną liczbą gości (organizowane lub współorganizowane przez jednostki Lasów Państwowych) oraz Pokazową Zagrodę Zwierząt w Gołuchowie odwiedziło łącznie 307 289 osób.

Frekwencja w Lasach Państwowych (ogółem) w 2020 r.

Jednostki LP	Uczestnicy różnych form edukacji leśnej	Uczestnicy targów, festynów i in. (dane szacunkowe)
Nadleśnictwa	352 715	194 701
Biura RDLP	11 798	2 175
OKL w Gołuchowie	10 231	110 413*
LBG Kostrzyca	1 346	0
Suma	376 090	307 289

* Liczba osób, które zwiedziły Pokazową Zagrodę Zwierząt w OKL w Gołuchowie

Frekwencja uczestników różnych form edukacji leśnej w 2020 r. była wyraźnie mniejsza w porównaniu do lat poprzednich. Ma to niewątpliwie związek z sytuacją pandemiczną panującą w kraju i czasowym zawieszeniem działalności edukacyjnej prowadzonej w tradycyjny sposób.

Pomimo trudnej sytuacji nadleśnictwa 17 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych wykorzystywały wiele form edukacji leśnej: zajęcia terenowe, zajęcia w izbie leśnej

nadleśnictwa, lekcje w szkole, spotkania edukacyjne poza szkołą, konkursy, akcje edukacyjne, wystawy (**wykres 1**). Najwięcej przeprowadzono zajęć terenowych i wycieczek z przewodnikiem. Odbyło się ich w sumie ponad 2,5 tys., a wzięło w nich udział ok. 80 tys. osób. Z danych liczbowych wynika, że na jedno nadleśnictwo w Polsce przypada średnio 6 zajęć terenowych (**tabela 4.1**). Dane te są jednak zróżnicowane regionalnie. Najwięcej takich zajęć odnotowano w nadleśnictwach RDLP Poznań (15), Gdańsk (11) i Toruń (9) – **wykres 3**. Przeciętna frekwencja wahała się w granicach od 17 (Piła) do 40 osób (Radom).

Inaczej niż w ubiegłych latach, najliczniejszą grupą wiekową objętą działaniami edukacyjnymi były osoby dorosłe (**wykres 2**), a zdecydowanie najbardziej popularną formą edukacji leśnej były akcje i imprezy edukacyjne. Wzięło w nich udział ponad 140 tys. osób, co stanowi aż 40,02% uczestników różnych form edukacji leśnej (**tabela 3**).

W poprzednich latach dużym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia warsztatowe, a także pokazy i prelekcje w izbach edukacyjnych oraz ośrodkach edukacji leśnej. Natomiast w szczególnym roku 2020 przeprowadzono takich zajęć nieco ponad 1 tys., w 263 obiektach (izbach i ośrodkach), z udziałem ok. 29 tys. osób (**tabela 4.1**).

Najwięcej zajęć w ośrodkach oraz izbach edukacyjnych (przeciętnie na jeden obiekt) przeprowadzono w nadleśnictwach RDLP Kraków – 15, Zielona Góra – 10 oraz Warszawa – 9 (**wykres 4**).

Kolejną ważną formą edukacji leśnej są lekcje prowadzone przez leśników w szkołach i spotkania z leśnikami w przedszkolach. Najczęściej są to lekcje przyrody, biologii bądź geografii, a także lekcje wychowawcze o tematyce przyrodniczo-leśnej (praca leśnika, ochrona przeciwpożarowa lasu, ochrona przyrody, gospodarowanie zasobami

leśnymi Polski i świata, dary lasu). Natomiast spotkania w przedszkolu mają najczęściej formę zabawy, gier czy zajęć manualnych dostosowanych do wieku uczestników spotkania. W skali całego kraju w 2020 r. leśnicy przeprowadzili w szkołach i przedszkolach ponad 1 tys. lekcji i spotkań. Uczestniczyło w nich łącznie blisko 41 tys. uczniów i przedszkolaków. Najwięcej lekcji (średnio na jedno nadleśnictwo) przeprowadzili leśnicy z RDLP Warszawa oraz Gdańsk (po 4 lekcje) – **wykres 5**.

Część spotkań z leśnikami o charakterze edukacyjnym odbywa się także w miejscowych domach kultury, świetlicach osiedlowych lub wiejskich, na forum samorządowym czy podczas zebrań towarzystw i organizacji społecznych. W 2020 r. wykazano w sprawozdaniach 614 takich zajęć, w których udział wzięło ponad 14,7 tys. osób – **tabela 4.2**. Wśród odbiorców tej formy edukacji znaczący udział mają osoby dorosłe (w 2018 r. – 39,41%, w 2019 r. – 39,6%, w 2020 r. – 46,76%).

Dużym zainteresowaniem dzieci i młodzieży w wieku szkolnym oraz ich nauczycieli i wychowawców cieszą się leśne konkursy plastyczne, fotograficzne, literackie czy wiedzy przyrodniczo-leśnej. Dodatkowym magnesem przyciągającym uczestników do tej formy edukacji są nagrody fundowane przez nadleśnictwa, fundusze ochrony środowiska i innych sponsorów. Są to najczęściej nagrody książkowe, gry i filmy przyrodnicze, pomoce dydaktyczne. W 2020 r. nadleśnictwa przeprowadziły ogółem 272 konkursy – **tabela 4.2**, w których udział wzięło blisko 20 tys. osób, głównie uczniów szkół podstawowych (68,1% uczestników).

Z danych zawartych w sprawozdaniach wynika, że nadleśnictwa organizowały średnio 1 konkurs w ciągu roku. Największą frekwencją cieszyły się konkursy organizowane na terenie RDLP Kraków (317 uczestników w jednym konkursie), Warszawa (271 uczestników) i Radom (209 uczestników) – **wykres 6**.

Akcje i imprezy edukacyjne to popularne formy edukacji, zyskujące na znaczeniu w ostatnich latach w odniesieniu do innych form. W 2016 r. wzięło w nich udział 30,9% uczestników różnych form edukacji leśnej, w 2017 r. – 28,7%, w 2018 r. – 29,5%, w 2019 r. – 31,6%, a w roku 2020 aż 40,02%. Zaliczyć tu można zarówno ogólnopolskie imprezy edukacyjne typu Sprzątanie Świata czy Święto Drzewa oraz różne wydarzenia regionalne i lokalne. W 2020 r. nadleśnictwa organizowały bądź współorganizowały 934 takie akcje i imprezy, w których uczestniczyło ogółem ponad 141 tys. osób (**tabela 4.3** i **wykres 1**). Przeciętnie, na jedno nadleśnictwo w kraju przypadają 2 akcje edukacyjne. Na tle regionalnych dyrekcji wyróżnić można RDLP Poznań, na terenie której przeprowadzono 4 akcje edukacyjne (średnio na jedno nadleśnictwo) – **tabela 4.3**.

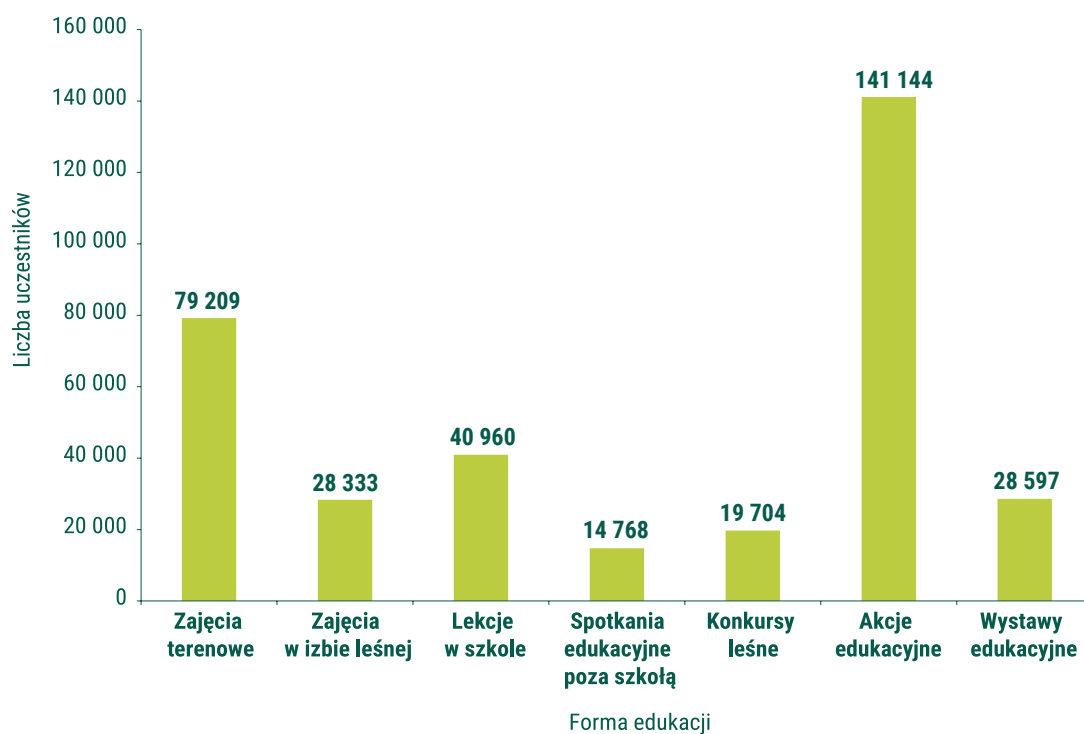
Efektom konkursów plastycznych i fotograficznych organizowanych przez jednostki Lasów Państwowych są wystawy nagrodzonych prac. Ponadto jednostki LP również same organizują bądź wypożyczają od innych instytucji wystawy przyrodnicze, udostępniane później do zwiedzania społeczeństwu. Ośrodki i izby edukacji leśnej część pomieszczeń przeznaczają na wystawy stałe, np. eksponatów i fotografii, a część na wystawy czasowe, tematyczne lub okolicznościowe. Łącznie w 2020 r. nadleśnictwa zorganizowały 89 wystaw, które odwiedziło ponad 28,5 tys. osób – **tabela 3**. Najwyższą frekwencję odnotowano podczas 21 wystaw na terenie RDLP Szczecin.

Pracownicy Lasów Państwowych wielokrotnie angażują się w działalność edukacyjną, którą trudno zaliczyć do wyżej wymienionych form, jak np. konsultacje (również w terenie) i udostępnianie materiałów do prac magisterskich, doktorskich, referatów, sprawozdań, raportów. W skali kraju są to setki zdarzeń dotyczących kilku tysięcy osób uzyskujących od leśników rzetelną informację.

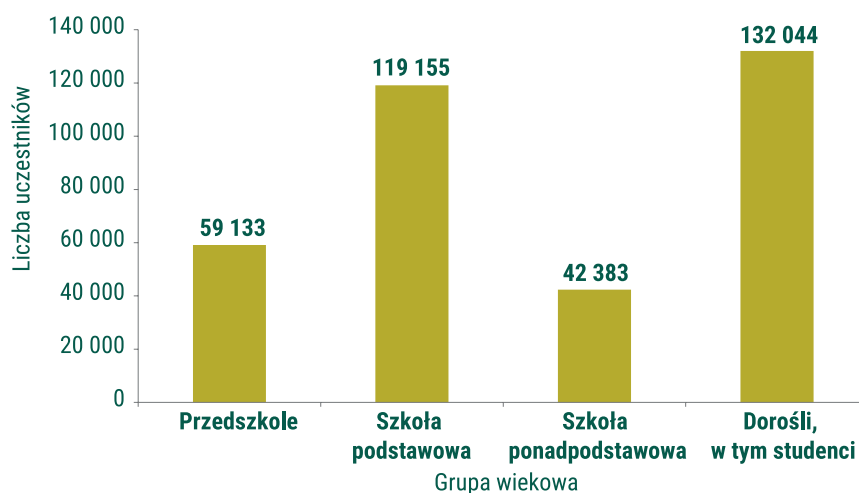
Kolejną formą edukacji, zaliczaną w sprawozdaniach do kategorii „inne”, jest obsługa własnych stoisk promocyjnych i edukacyjnych Lasów Państwowych na imprezach targowych, festynach, festiwalach nauki czy dużych wystawach interdyscyplinarnych itp. Trudno w tym wypadku dokładnie określić frekwencję i udział poszczególnych grup wiekowych. Z szacunkowych danych wynika, że w tego typu działaniach edukacyjnych i promocyjnych

Lasów Państwowych uczestniczyło w 2020 r. blisko 200 tys. osób (**tabela 4.3**).

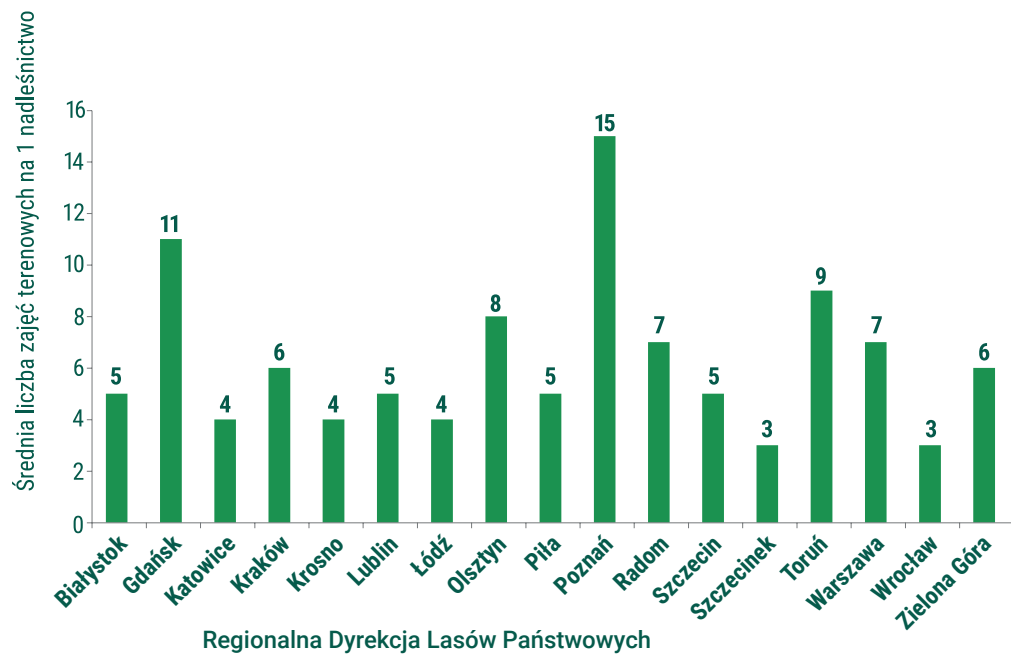
Liczba różnych form edukacji leśnej prowadzonych w trybie stacjonarnym w 2020 r. była wyraźnie mniejsza, a frekwencja niższa, w porównaniu do lat poprzednich. Ma to niewątpliwie związek z sytuacją pandemiczną panującą w kraju i czasowym zawieszeniem bądź ograniczeniem działalności edukacyjnej prowadzonej przez jednostki LP.

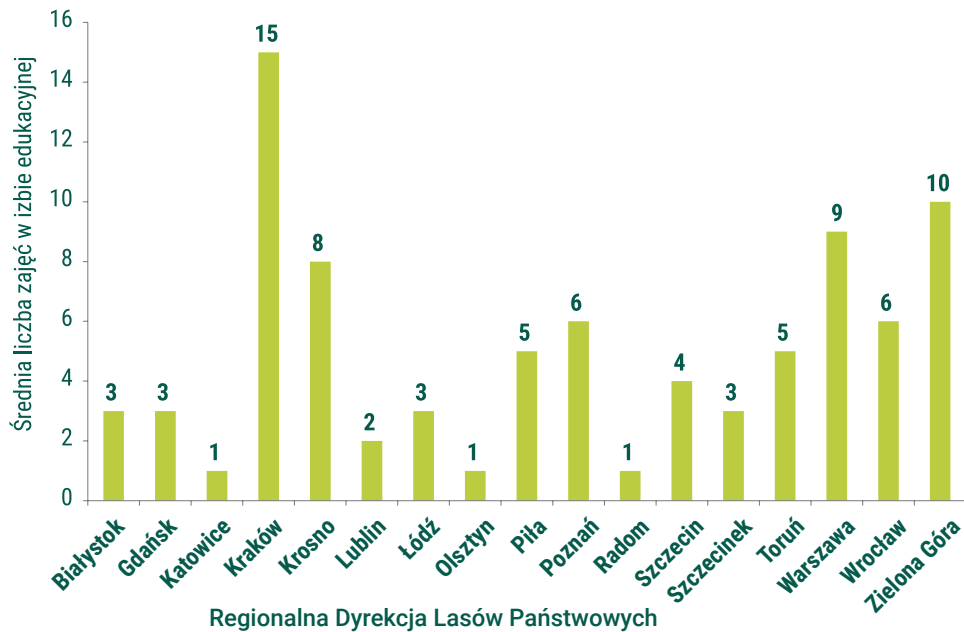
Wykres 1. Formy edukacji w Lasach Państwowych i frekwencja w nadleśnictwach 17 RDLP w 2020 r.

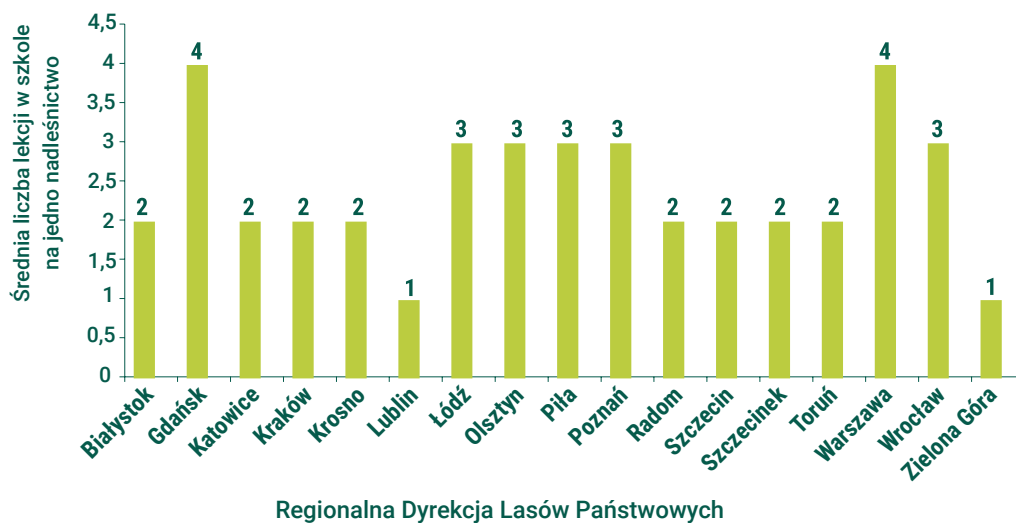
Wykres 2. Uczestnicy edukacji leśnej w Lasach Państwowych według grup wiekowych w 2020 r.

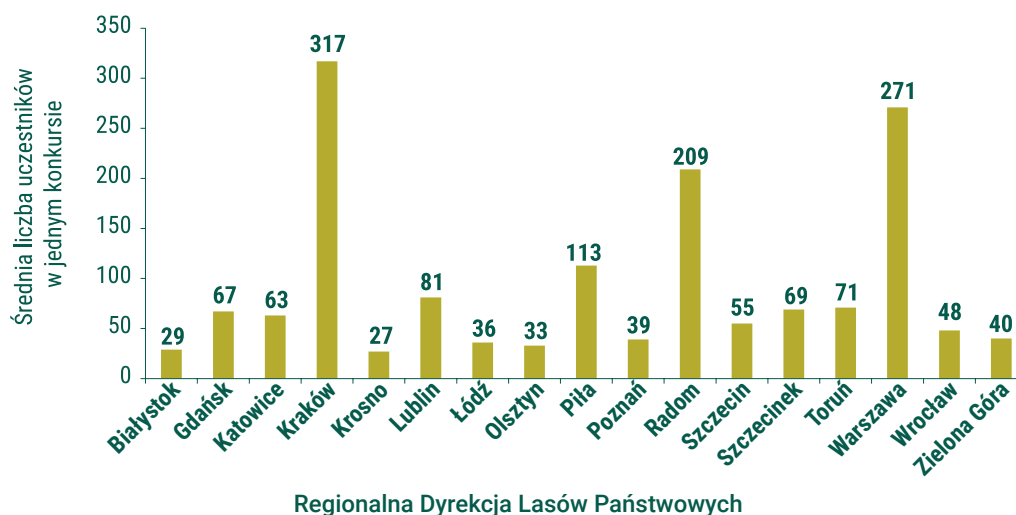
Wykres 3. Zajęcia terenowe w nadleśnictwach w 2020 r. według RDLP

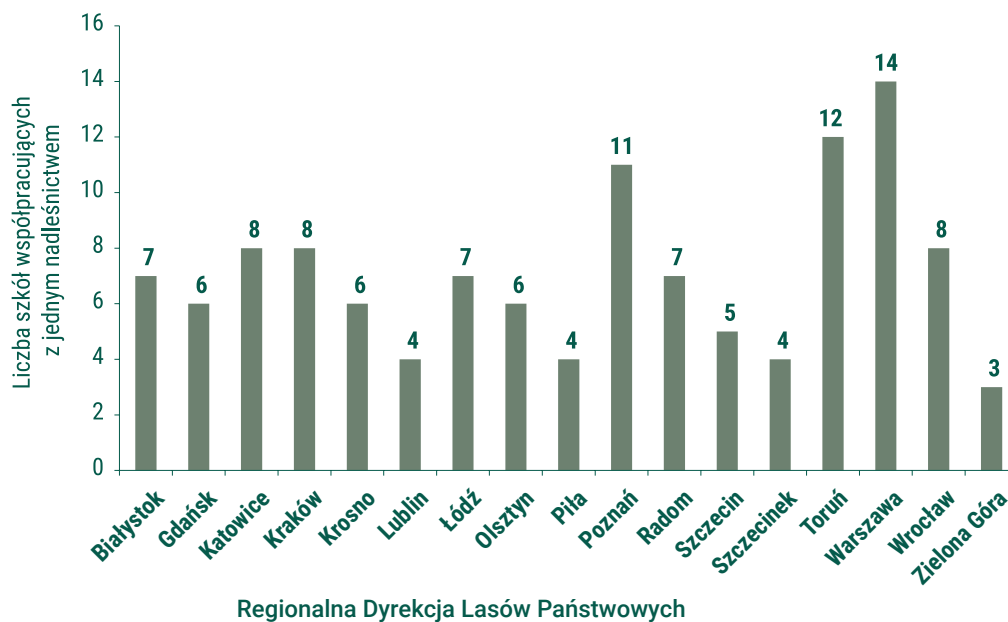
Wykres 4. Zajęcia w izbie edukacyjnej nadleśnictwa w 2020 r. według RDLP

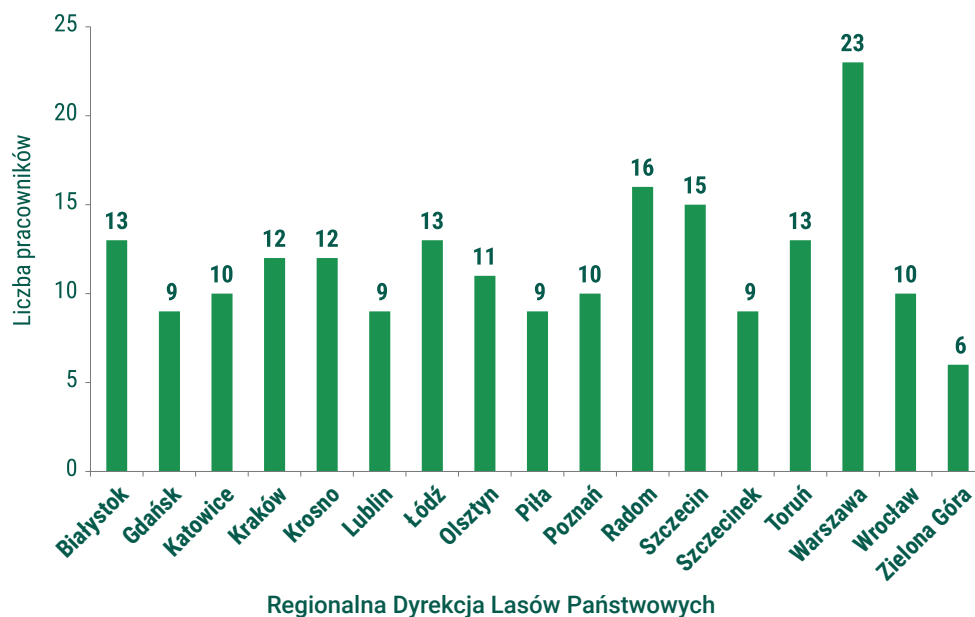
Wykres 5. Lekcje w szkole przeprowadzone przez pracowników nadleśnictw w 2020 r. według RDLP

Wykres 6. Frekwencja w konkursach plastycznych i wiedzy leśnej organizowanych przez nadleśnictwa w 2020 r. według RDLP

Wykres 7. Współpraca nadleśnictw ze szkołami w działalności edukacyjnej w 2020 r. (średnia liczba szkół współpracujących na jedno nadleśnictwo) według RDLP)

Wykres 8. Pracownicy nadleśnictw angażujący się w działalność edukacyjną w 2020 r. (średnia liczba pracowników na jedno nadleśnictwo) według RDLP)

2.1. Formy edukacji leśnej online

Ze względu na pandemię COVID-19 rok 2020 zapisał się w edukacji leśnej jako szczególny. Po raz pierwszy w Raporcie ujęta została także dodatkowa kategoria, czyli edukacja online.

Ponieważ tradycyjne formy edukacji leśnej oferowanej przez leśników musiały zostać czasowo zawieszony, Lasy Państwowe przygotowały specjalną ofertę edukacji online. Skorzystało z niej łącznie ponad **2,7 mln osób**, w tym ponad 1,8 mln to suma uczestników i wyświetleń różnych form edukacji prowadzonej przez nadleśnictwa (**tabela 3.A**), blisko 880 tys. to suma uczestników i wyświetleń różnych form edukacji online prowadzonej przez biura regionalnych dyrekcji LP (**tabela 12.A**), natomiast blisko 20 tys. to wynik edukacji przeprowadzonej online odnotowany przez Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie (**tabela 13.A**), a ponad 4,5 tys. to wynik Leśnego Banku Genów Kostrzyca (**tabela 14.A**).

Uczestnicy i wyświetlenia różnych form edukacji leśnej online w Lasach Państwowych (ogółem) w 2020 r.

Jednostki LP	Uczestnicy (lekcji, warsztatów, konkursów i in.)	Wyświetlenia (filmów, materiałów edukacyjnych i in.)
Nadleśnictwa	10 347	1 809 370
Biura RDLP	1 094	877 016
OKL w Gołuchowie	1 592	18 211
LBG Kostrzyca	27	4 554
Suma	13 060	2 709 151

Najwyższą frekwencję w różnych formach edukacji prowadzonej w trybie online (uczestnicy i wyświetlenia – łącznie) odnotowały nadleśnictwa RDLP Kraków (363 441), RDLP Olsztyn (277 506) oraz RDLP Zielona Góra (260 252). – **tabela 4.A.3**.

Najpopularniejszą formą edukacji online były filmy edukacyjne (290 – łącznie), które obejrzano blisko 900 tys. osób. Najwięcej filmów

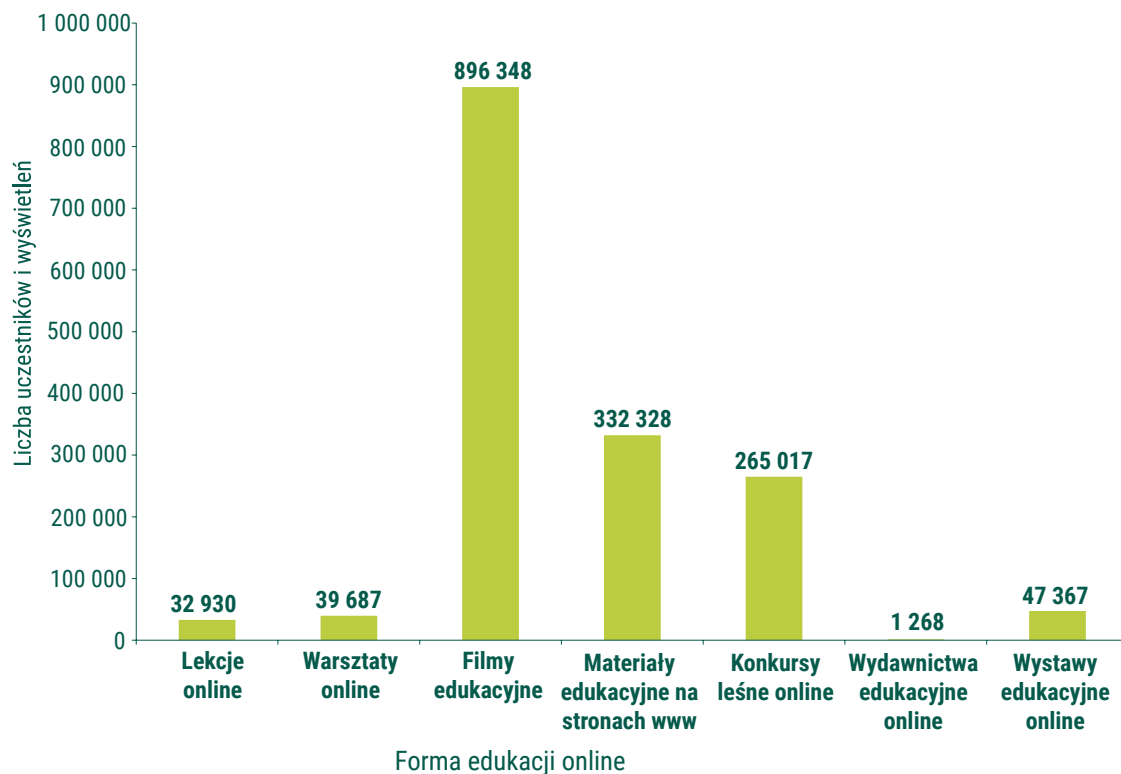
przygotowały nadleśnictwa RDLP Kraków (45) – **wykres 5.A**, które odnotowały także największą liczbę wyświetleń (22 624 wyświetleń na jedno nadleśnictwo) – **tabela 4.A.1**.

Do innych, cieszących się dużym zainteresowaniem, form edukacji w trybie online zaliczyć można materiały edukacyjne zamieszczone na stronach internetowych nadleśnictw (ponad 330 tys. wyświetleń) – **wykres 1.A**. Najwięcej materiałów edukacyjnych (np. prezentacji) na własnych stronach internetowych zamieściły nadleśnictwa RDLP Białystok – 79 materiałów, RDLP Katowice – 59 oraz RDLP Olsztyn – 52 (**wykres 7.A**).

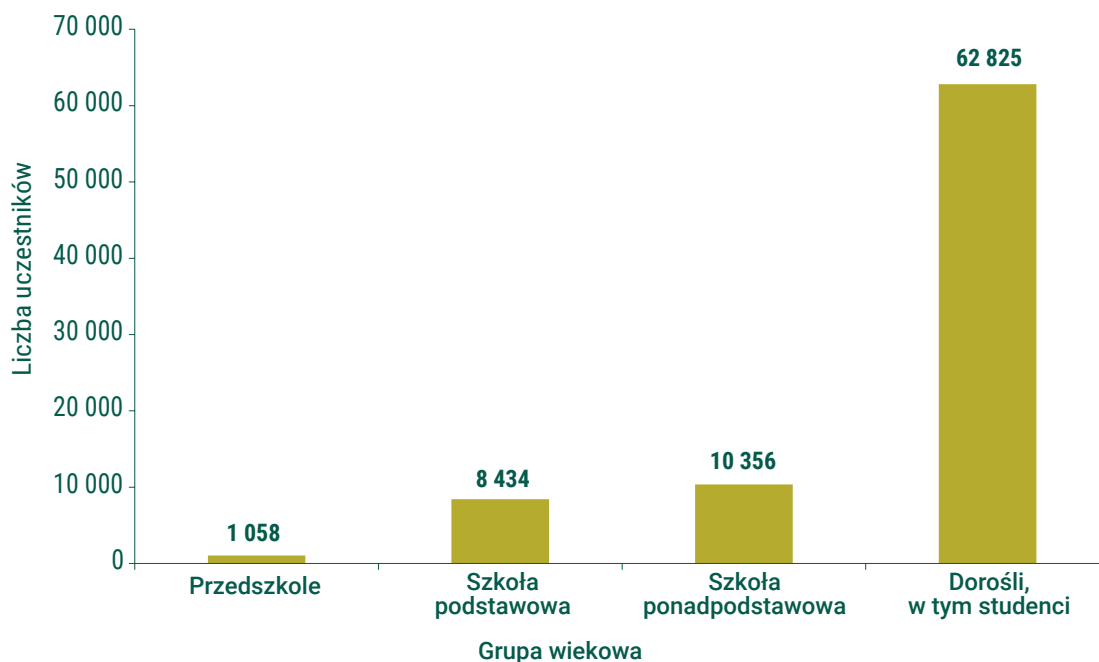
Do atrakcyjnych form aktywności edukacyjnej online przygotowanych przez nadleśnictwa można zaliczyć konkursy. Łącznie w 74 konkursach wzięło udział ponad 3,3 tys. osób. Dodatkowo odnotowano 261 687 wyświetleń materiałów związanych z tą formą edukacji – **tabela 3.A**. Najwięcej konkursów przygotowały nadleśnictwa RDLP Piła (23 konkursy) oraz RDLP Szczecin (10) – **wykres 6.A**. Natomiast największą liczbę uczestników konkursów i wyświetleń na jedno nadleśnictwo odnotowano w RDLP Łódź – 8 934 – **tabela 4.A.2**.

Jedną z propozycji angażujących bezpośrednio uczestników edukacji online były lekcje prowadzone przez edukatorów z nadleśnictw, głównie dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Z tej formy edukacji (łącznie 194 lekcje) skorzystało 5601 uczestników. Dodatkowo, odnotowano 27 329 wyświetleń tych lekcji w sieci (**tabela 3.A**). Wyróżnić tu można nadleśnictwa RDLP Poznań (41 lekcji), Piła (27 lekcji) oraz Kraków (22 lekcje) – **wykres 3.A**. Największą frekwencję podczas lekcji online odnotowały nadleśnictwa RDLP Krosno (771 uczestników i wyświetleń na jedno nadleśnictwo) – **tabela 4.A.1**.

Warsztaty online to propozycje aktywnych zajęć dla różnych grup wiekowych, podczas których nieodłącznym ich elementem jest

Wykres 1.A. Formy edukacji w trybie online w Lasach Państwowych i frekwencja (uczestnicy oraz wyświetlenia) w nadleśnictwach 17 RDLP w 2020 r.

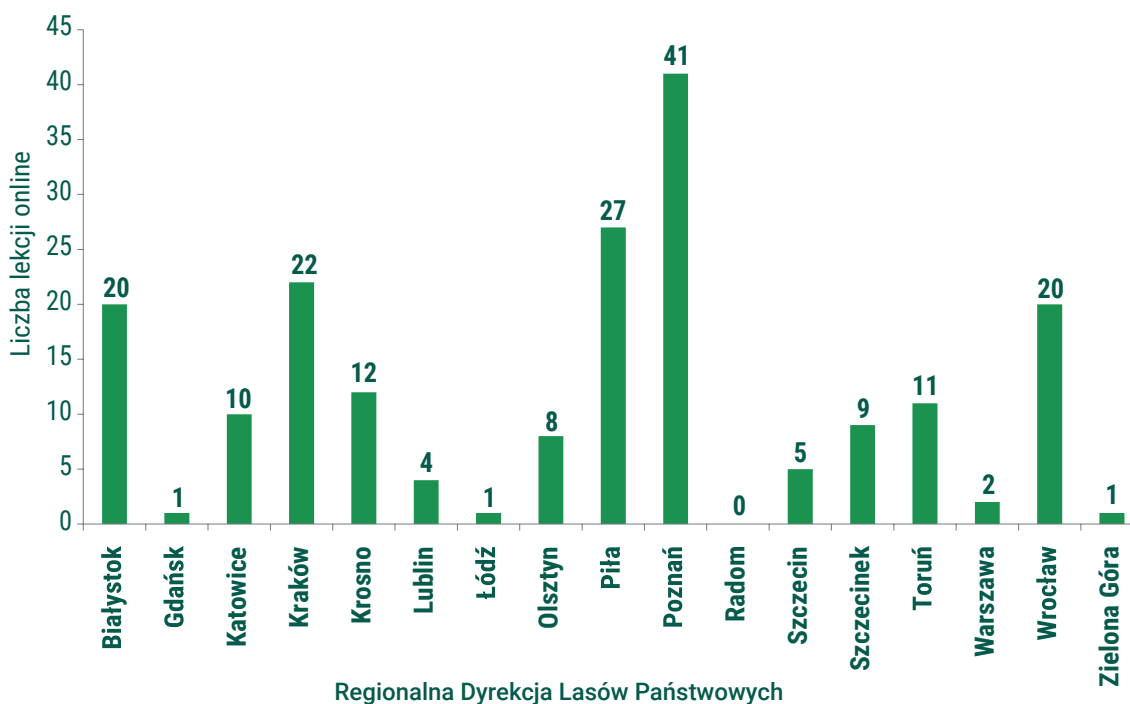

Wykres 2.A. Uczestnicy edukacji leśnej w trybie online według grup wiekowych (dane niepełne) w nadleśnictwach 17 RDLP w 2020 r.

wykonanie określonego przez organizatora zadania (najczęściej manualnego). Z tej formy edukacji (łącznie – 41 zajęć) skorzystało 1321 uczestników. Dodatkowo odnotowano 38 366 wyświetleń warsztatów w sieci (**tabela 3.A**). Wyróżnić tu można nadleśnictwa regionalnej dyrekcji szczecińskiej i olsztyńskiej, które zorganizowały po 8 warsztatów online (**wykres 4.A**). Największą frekwencją podczas warsztatów odnotowały nadleśnictwa RDLP

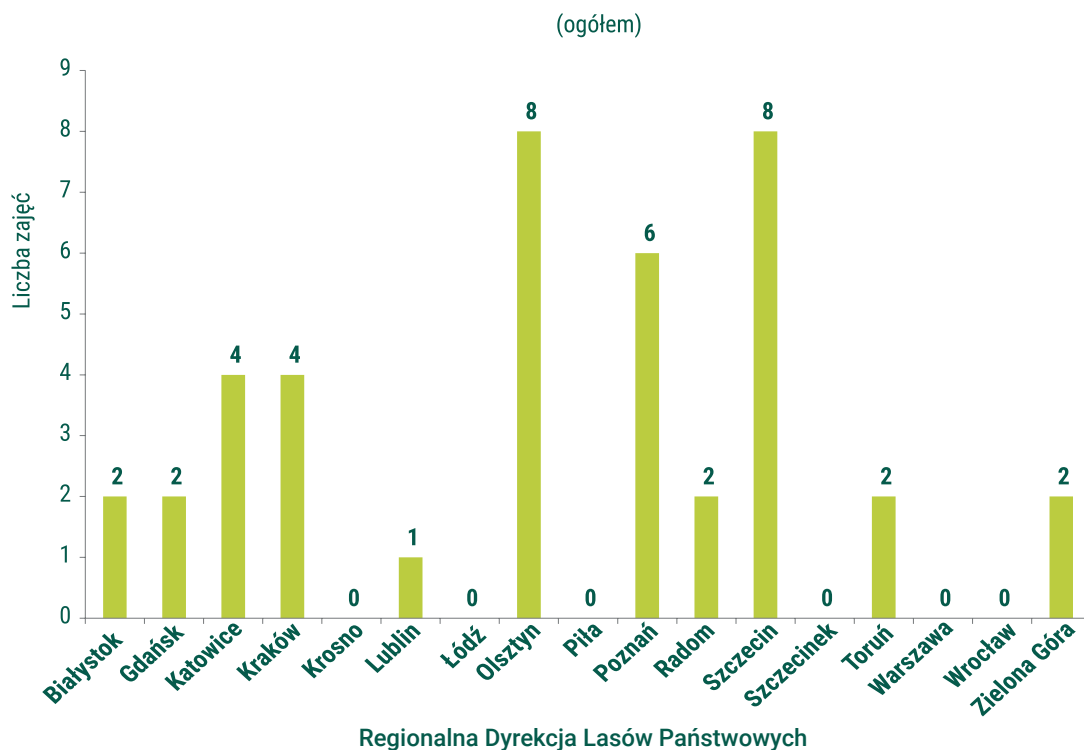
Poznań (1480 uczestników i wyświetleń na jedno nadleśnictwo). – **tabela 4.A.1**.

Ofertę nadleśnictw, dotyczącą liczby wydawnictw edukacyjnych online (łącznie – 36) i wystaw online (łącznie – 10), można ocenić jako skromną (**tabela 3.A**). Wyróżniły się tu nadleśnictwa RDLP Poznań, które przygotowały 31 wydawnictw (1068 wyświetleń) oraz nadleśnictwa RDLP Lublin, które przygotowały 3 wystawy online (36 200 wyświetleń) – **tabela 4.A.3**.

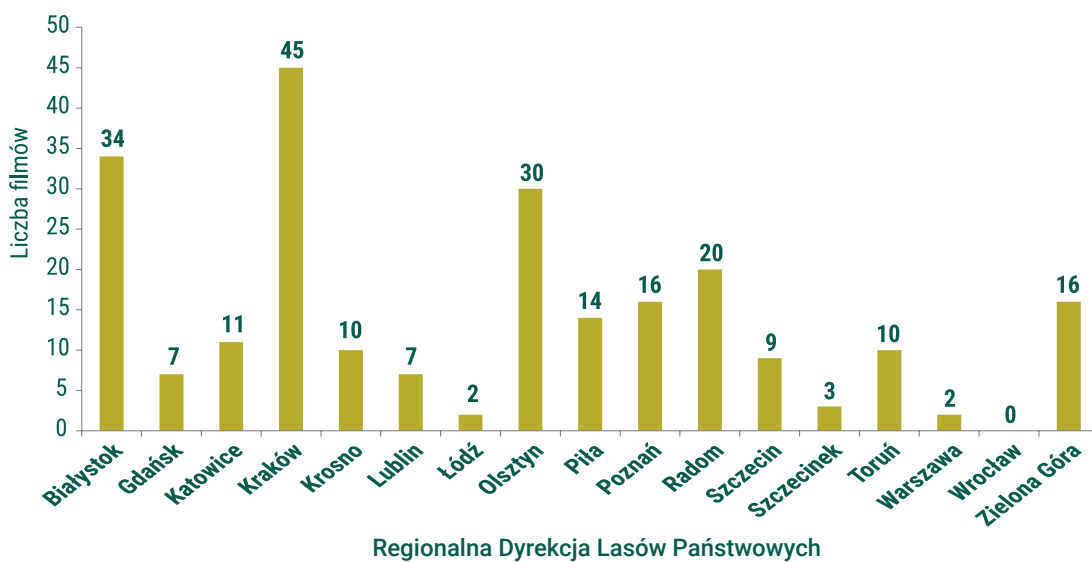

Wykres 3.A. Lekcje online w nadleśnictwach regionalnych dyrekcji LP w 2020 r. (ogółem)

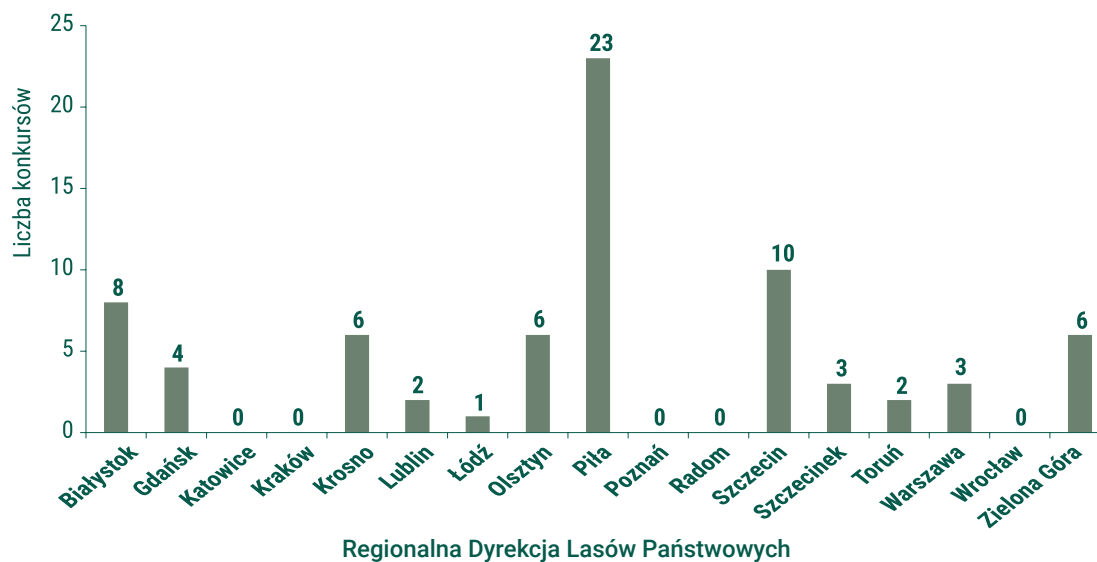

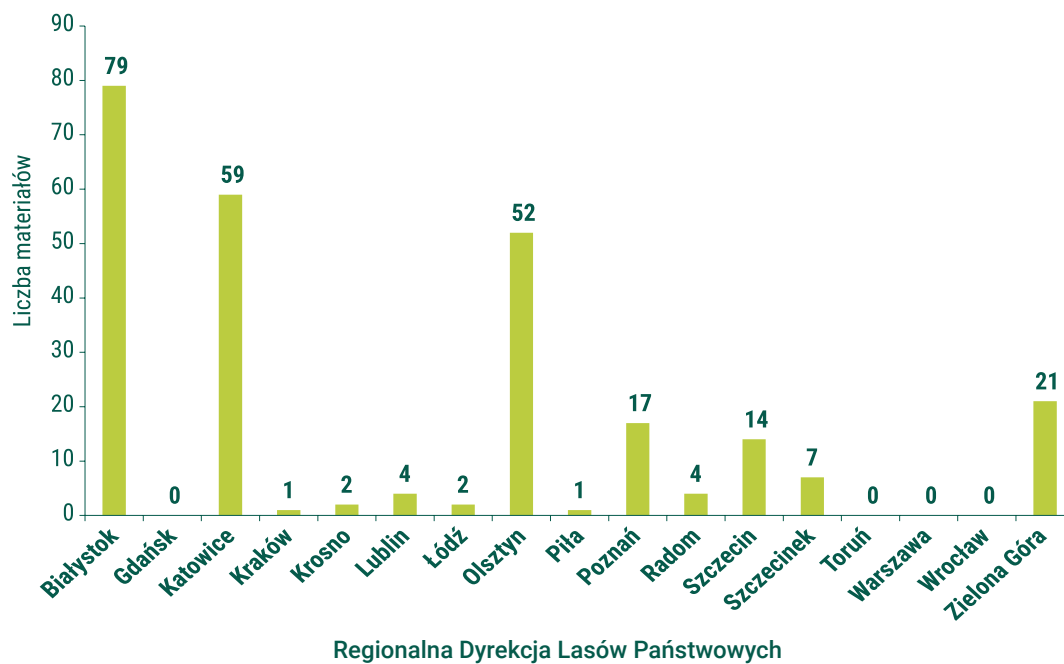
Wykres 4.A. Warsztaty online przeprowadzone w nadleśnictwach regionalnych dyrekcji LP w 2020 r. (ogółem)

Wykres 5.A. Filmy edukacyjne online według nadleśnictw regionalnych dyrekcji LP w 2020 r. (ogółem)

Wykres 6.A. Konkursy online przeprowadzone przez nadleśnictwa regionalnych dyrekcji LP w 2020 r. (ogółem)

Wykres 7.A. Materiały edukacyjne zamieszczone na stronach www nadleśnictw regionalnych dyrekcji LP w 2020 r.

3. Współpraca w edukacji

W działalności edukacyjnej Lasów Państwowych podstawową rolę odgrywa współpraca z placówkami oświatowymi. W 2020 r. nadleśnictwa współpracowały w całym kraju z blisko 3 tys. szkół, podejmując ponad 1,7 tys. wspólnych przedsięwzięć (lekcji, zajęć i akcji edukacyjnych, konkursów itp.). Średnio każde nadleśnictwo współpracowało z 7 szkołami (**tabela 5.1**), przy czym największą liczbę szkół ma bliski kontakt z nadleśnictwami zlokalizowanymi głównie przy dużych aglomeracjach miejskich: Warszawy (14 szkół na jedno nadleśnictwo miejscowej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych), Torunia (12 szkół) i Poznania (11 szkół) – **wykres 7**.

Z danych zamieszczonych w sprawozdaniach (**tabela 5.1**) wynika, że nadleśnictwa współpracują z ośrodkami edukacji ekologicznej, parkami krajobrazowymi i narodowymi. W tym wypadku mamy często do czynienia z sytuacją, kiedy kilka nadleśnictw współpracuje z tym samym podmiotem (np. parkiem narodowym), co w praktyce przyczynia się do zwielokrotnienia danych. Dotyczy to również współpracy z organizacjami pozarządowymi o profilu ekologicznym, do których zalicza się m.in. Komitet Ochrony Orłów, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków czy Klub Przyrodników.

Duże znaczenie w popularyzacji działalności edukacyjnej Lasów Państwowych mają media: prasa, radio i telewizja. Wspólne przedsięwzięcia z mediami to przede wszystkim komunikaty i artykuły prasowe oraz programy radiowe i telewizyjne, mówiące o wydarzeniach edukacyjnych. W tym zakresie wyróżniły się trzy regionalne dyrekcje: poznańska (215 wspólnych przedsięwzięć z mediami), toruńska (147) oraz białostocka (144) – **tabela 5.2**. Leśnicy współpracują także z kościołami. Najczęściej sprowadza się to do informacji

oraz komunikatów podawanych społeczeństwu przez duchowieństwo – księży, siostry zakonne, katechetów – w trakcie katechezy, okolicznościowych nabożeństw i uroczystości religijnych, głównie o zagrożeniach pożarowych lasów, zwłaszcza o szkodliwości wypalania traw. Są to również spotkania z leśnikami przy okazji pozyskiwania stroiszu czy świątecznych choinek.

Lasy Państwowe od lat znajdują partnerów do działań edukacyjnych w lokalnych samorządach. W roku 2020 nadleśnictwa wykazały w sprawozdaniach ponad 450 jednostek samorządowych współpracujących z leśnikami w edukacji przyrodniczej i ekologicznej społeczeństwa.

Wspólne cele w ochronie lasów przed pożarami łączą leśników z jednostkami Straży Pożarnej. Praktycznie każde nadleśnictwo w kraju podejmuje działania edukacyjne i wychowawcze w tym zakresie we współpracy ze strażakami Państwowej bądź Ochotniczej Straży Pożarnej.

Stałymi partnerami w działaniach edukacyjnych podejmowanych przez leśników są także harcerze. W 2020 r. wspólnie zorganizowano 124 przedsięwzięcia na terenie całego kraju. Są to przede wszystkim akcje i imprezy okolicznościowe, jak również rajdy czy biegi na orientację. W tym zakresie wyróżniły się dwie regionalne dyrekcje: szczecińska i białostocka (**tabela 5.2**).

4. Pracownicy Lasów Państwowych w edukacji leśnej społeczeństwa

Dobrze widoczna obecność Lasów Państwowych w nieformalnej edukacji przyrodniczej i ekologicznej społeczeństwa jest możliwa dzięki powszechnemu zaangażowaniu leśników w tę działalność. W 2020 r. blisko 5 tys.

leśników poświęciło część swojego czasu pracy na edukację osób zainteresowanych lasami i leśnictwem, na terenie nadleśnictwa, na zaproszenie w szkołach, bibliotekach czy w innych miejscach.

Pracownicy nadleśnictw angażujący się w edukację leśną społeczeństwa w 2020 r. – według stanowisk

Stanowisko	Liczba osób	Udział %
Nadleśniczy	277	5,59
Zastępca nadleśniczego	262	5,29
Inżynier nadzoru	261	5,27
Specjalista, referent	1 229	24,81
Leśniczy, podleśniczy	2 202	44,45
Strażnik leśny	357	7,21
Stażysta	366	7,39
Razem	4 954	100,00

Z danych zamieszczonych w sprawozdaniach (**tabela 6**) wynika, że najliczniejszą grupą leśnych edukatorów, liczącą łącznie 2202 osoby, są leśniczowie i podleśniczowie, a następnie specjaliści i referenci (1229 osób). Sytuacja ta wynika zarówno ze struktury zatrudnienia w Lasach Państwowych, jak i z przyjętej zasady, że leśnikiem kontaktującym się i nawiązującym współpracę ze szkołą jest leśniczy leśnictwa, na terenie którego znajduje się dana szkoła. Oczywiście, zastosowanie tej zasady nie jest zawsze możliwe (np. w dużych miastach).

Zaangażowanie w działania edukacyjne nadleśniczych, ich zastępców i inżynierów nadzoru (**tabela 6**) świadczy o przykładaniu dużej wagi przez kadrę kierowniczą do kontaktów ze społeczeństwem. Przeciętnie 12 pracowników każdego nadleśnictwa w kraju angażowało się w roku 2020 w edukację społeczeństwa, przy czym najwyższe średnie odnotowano w nadleśnictwach RDLP Warszawa (23 osoby), Radom (16) oraz Szczecin (15) – **wykres 8**.

5. Nadleśnictwo edukacyjne roku 2020

Z obliczeń wykonanych na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach z działalności edukacyjnej regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych wyłania się obraz przeciętnego pod względem statystycznym, czysto teoretycznego nadleśnictwa edukacyjnego roku 2020.

Statystycznie biorąc, każde nadleśnictwo posiada przynajmniej dwie ścieżki dydaktyczne oraz wiatę edukacyjną, tzw. zieloną klasę. Powszechnie wykorzystywane są w celach edukacyjnych punkty edukacji leśnej (co najmniej 3, średnio na jedno nadleśnictwo), takie jak drzewostany (nasienne i zachowawcze) czy obiekty małej retencji. Podobne zastosowanie znajdują również obiekty przyrodnicze niezwiązane bezpośrednio z gospodarką leśną, m.in. udostępnione na potrzeby edukacji rezerwaty przyrody oraz obiekty kultury i tradycji (co najmniej po jednym obiekcie). Prawie połowa nadleśnictw (212) posiada własną izbę edukacyjną.

W różnych formach edukacji leśnej zorganizowanych przez jedno nadleśnictwo uczestniczyło w 2020 r. średnio ponad 820 osób. Dominowała tu zdecydowanie grupa wiekowa obejmująca osoby dorosłe, w tym studentów (37,44%).

Uczestnicy edukacji najczęściej korzystali z akcji i imprez edukacyjnych (40,02%) oraz z zajęć terenowych i wycieczek z przewodnikiem (22,46%). Statystyczne nadleśnictwo edukacyjne przygotowało w 2020 r. 6 zajęć terenowych, w których uczestniczyły 184 osoby. Pracownicy nadleśnictwa przeprowadzili zajęcia we własnej izbie leśnej lub ośrodku edukacji dla 118 osób (przypadających na jedną izbę lub ośrodek), 2 lekcje w szkołach dla 95 uczniów oraz 1 spotkanie edukacyjne poza szkołą (np. w domach kultury, świetlicach wiejskich itp.) dla 24 osób.

Każde nadleśnictwo zorganizowało średnio jeden konkurs (np. wiedzy przyrodniczej, plastyczny czy fotograficzny), w którym uczestniczyły 74 osoby. Ponadto było ono organizatorem lub także współorganizatorem dwóch akcji i imprez edukacyjnych, takich jak Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, Festiwal Nauki itp. W jednej takiej akcji uczestniczyło średnio 151 osób.

W innych formach edukacji przyrodniczo-leśnej (gdzie frekwencja jest tylko szacowana) organizowanych lub współorganizowanych przez nadleśnictwo (np. stoiska na targach i festynach), wzięły udział średnio 453 osoby.

W działalności edukacyjnej statystyczne nadleśnictwo współpracowało w 2020 r. z 7 szkołami, z co najmniej jedną jednostką samorządową i organizacją pozarządową. W celu promocji wydarzeń edukacyjnych i wiedzy o lesie nadleśnictwo utrzymywało kontakty najczęściej z jedną redakcją prasy lokalnej lub regionalnej.

W działania edukacyjne angażowało się średnio 12 pracowników nadleśnictwa, w tym co najmniej 5 leśniczych (i/lub podleśniczych) oraz 2 specjalistów.

6. Inne jednostki Lasów Państwowych w edukacji leśnej społeczeństwa

6.1. Regionalne dyrekcje Lasów Państwowych

Regionalne dyrekcje Lasów Państwowych (RDLP) w zakresie edukacji leśnej społeczeństwa pełnią głównie rolę koordynującą, doradczą i wspierającą działalność edukacyjną nadzorowanych nadleśnictw. W każdej z 17 RDLP w kraju wyznaczony jest koordynator edukacji leśnej, który wykonuje ponadto – często wspierany przez innych pracowników dyrekcji – szereg zadań, takich jak: kontakty z urzędem miasta, w którym znajduje się

siedziba dyrekcji, z kuratorium oświaty, ze szkołami i z mediami; przygotowywanie referatów oraz artykułów na stronę internetową regionalnej dyrekcji; opracowywanie folderów, publikacji prasowych, programów radiowych i telewizyjnych itp.

Biura regionalnych dyrekcji LP na ogół nie posiadają własnych obiektów edukacyjnych, dlatego często w działalności edukacyjnej wykorzystywane są sale konferencyjne lub obiekty pobliskich nadleśnictw. W 2020 r. z własnych obiektów edukacyjnych korzystali pracownicy biur RDLP w Krośnie (4 obiekty: wiata edukacyjna, ścieżka dydaktyczna, drzewostan oraz inny obiekt edukacyjny) oraz RDLP w Radomiu, którzy prowadzą zajęcia we własnej sali historii leśnictwa radomsko-kieleckiego.

Pracownicy biur RDLP przeprowadzili w 2020 r. (łącznie):

- 13 zajęć terenowych,
- 3 zajęcia w sali edukacji leśnej,
- 11 lekcji w szkołach,
- 19 spotkań edukacyjnych poza szkołami,
- 17 konkursów,
- 20 akcji i imprez edukacyjnych,
- 2 wystawy.

W tych różnych formach edukacji leśnej (w sumie 85 zajęć) wzięło udział 11 798 osób, w tym aż 58,73% to osoby dorosłe, w tym studenci. Druga liczna grupa odbiorców edukacji leśnej to uczniowie szkół podstawowych (21,16%). Obie te grupy szczególnie licznie wzięły udział w akcjach i imprezach edukacyjnych – **tabela 12**.

Ponadto stoiska edukacyjne prowadzone przez leśników z RDLP na różnego rodzaju festynach, targach czy festiwalach nauki odwiedziło ponad 2175 osób (dane szacunkowe).

Część biur regionalnych dyrekcji podjęło w 2020 r. aktywność także na polu edukacji leśnej online. Były to biura RDLP w: Białymstoku, Krośnie, Łodzi, Pile, Poznaniu, Toruniu

oraz Zielonej Górze. Największą aktywnością na tym polu wykazały się regionalne dyrekcje: krośnieńska, poznańska i toruńska. We wspomnianych różnych formach edukacji leśnej online (w sumie 172 aktywności) wzięło udział 1094 uczestników lekcji, warsztatów i konkursów.

Dodatkowo odnotowano 877 016 wyświetleń filmów i różnych materiałów edukacyjnych (prezentacji, infografik i in.) – **tabela 12.A.**

Największą popularnością cieszyły się filmy edukacyjne online (478 914 wyświetleń) oraz konkursy online (675 bezpośrednich uczestników i 236 040 wyświetleń). Wyróżnić tu można biuro regionalnej dyrekcji krośnieńskiej, które przygotowało 17 filmów i 4 konkursy oraz biuro regionalnej dyrekcji poznańskiej, które przygotowało 16 filmów i 3 konkursy online. Ponadto biuro regionalnej dyrekcji poznańskiej przygotowało 37 wydawnictw dostępnych w sieci oraz 28 zestawów materiałów edukacyjnych.

Biuro regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu wyróżniło się przeprowadzeniem 11 lekcji i 2 warsztatów, co okazało się szczególnie istotną formą edukacji online, ponieważ zapewnia bezpośredni kontakt odbiorców z leśnikami.

Warto wyróżnić ciekawy projekt edukacyjny regionalnej dyrekcji krośnieńskiej, która przygotowała i udostępniła na swojej stronie internetowej oraz kanale YouTube 32 prezentacje pod hasłem „Weź lekcję z lasu” (87 tys. wyświetleń).

Biura RDLP na polu edukacji współpracowały w 2020 r. łącznie z 384 podmiotami (w tym media – 172 podmioty), z którymi przeprowadziły 552 wspólne imprezy. Na tym polu wyróżniły się dyrekcje pilska (260 wydarzeń/działań z 52 podmiotami) i toruńska (122 wydarzenia/działania z 44 podmiotami).

Wydatki biur RDLP na działalność edukacyjną w 2020 r. wyniosły w sumie 270,2 tys. zł, w tym 182 tys. zł to koszty własne, 40,3 tys. zł

to dofinansowanie dla biura regionalnej dyrekcji poznańskiej uzyskane z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a pozostałe 47,9 tys. zł stanowią środki z innych źródeł.

Wydatki na edukację leśną w działalności biur regionalnych dyrekcji w 2020 r.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych*	Wydatki (w tys. zł)
RDLP w Krośnie	7,8
RDLP w Lublinie	2,8
RDLP w Poznaniu	40,3
RDLP w Radomiu	20,0
RDLP w Szczecinku	15,7
RDLP w Toruniu	150,0
RDLP we Wrocławiu	28,9
RDLP w Zielonej Górze	4,7
Suma	270,2

* Na 17 biur RDLP wydatki na edukację w 2020 r. wykazało w sprawozdaniach 8 biur

W działaniach edukacyjnych biur regionalnych dyrekcji uczestniczyło w 2020 r. łącznie 61 pracowników, głównie specjalistów (40 osób).

6.2. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych

Centrum Informacyjne Lasów Państwowych (CILP) jest jednostką organizacyjną Lasów Państwowych o zasięgu krajowym powołaną w 2000 r. z zadaniem realizowania polityki informacyjnej oraz promocji i kształtowania korzystnego wizerunku Lasów Państwowych, krzewienia i popularyzacji wiedzy leśnej, tworzenia forum wymiany doświadczeń i poglądów, monitorowania życia politycznego, gospodarczego i informacji medialnych.

Swoją misję wypełnia, zarządzając witryną internetową Lasów Państwowych, współpracując z administratorami stron internetowych

jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, prowadząc działalność wydawniczą (prasa i publikacje książkowe: edukacyjne, promocyjne i branżowe), medialną (telewizja, radio, prasa), nadzorując produkcję filmową na rzecz Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Zadania realizowane w 2020 r. w zakresie edukacji i komunikacji ukierunkowano także na organizację wydarzeń umożliwiających bezpośredni kontakt społeczeństwa z leśnikami lub prowadzonych w formule online (ze względu na pandemię COVID-19).

Ogólnopolskie wydarzenia promocyjne koordynowane przez Centrum Informacyjne Lasów Państwowych

10. oraz 11. edycja ogólnopolskiej Kampanii Społecznej „Twarze depresji” zrealizowana została we współpracy z Fundacją „Twarze depresji”. Kampania miała na celu podkreślenie znaczenia przyrody, w tym lasów, w edukacji społeczeństwa i przełamywaniu skutków chorób psychicznych, w szczególności depresji. 10. edycja Kampanii prowadzona była w lutym, a 11. edycja w październiku 2020 r. Dzięki współpracy z TVP, Polskim Radiem oraz zamieszczeniu informacji w mediach społecznościowych, zasięg obu edycji Kampanii można szacować na ponad 650 tys. osób.

V. edycja Festiwalu „Naturalnie Mazury w sieci” odbyła się w trybie online w dniach 3–4 lipca 2020 r. Lasy Państwowe otrzymały tytuł Partnera Festiwalu. Zasięg transmisji internetowej drugiego dnia festiwalu w Węgorzewie, z udziałem na żywo 150 uczestników, wyniósł 59 tys. osób.

Promocja PGL LP w ramach projektu „Wsparcie zachowania dziedzictwa kulturowego poprzez renowację i ochronę zabytkowej Kapliczki Leśników w miejscowości Granica” we współpracy z Kampinoskim Parkiem Narodowym (KPN). Współpraca

miała na celu promowanie działalności gospodarczej Lasów Państwowych oraz aktywnej postawy leśników w zakresie ochrony, udostępniania oraz popularyzacji miejsc dziedzictwa kulturowego na obszarach, gdzie na przestrzeni lat prowadzona jest gospodarka leśna. Projekt zakłada rewitalizację 100-letniej leśnej kapliczki zwanej Kapliczką Leśników, wzniesionej przez leśników w miejscowości Granica (obecnie teren KPN). Lasy Państwowe otrzymały tytuł Partnera Projektu. Komunikaty na temat projektu publikowano m.in. na profilu KPN w serwisie Facebook (ok. 21,5 tys. obserwujących).

Międzynarodowe wydarzenia promocyjne koordynowane przez Centrum Informacyjne Lasów Państwowych

Międzynarodowy Festiwal Sztuk Wizualnych Inspirowanych Naturą „Sztuka Natury” odbył się w dniach 4–6 grudnia 2020 r. w Toruniu w formie transmisji internetowej. Lasy Państwowe otrzymały tytuł Współorganizatora Festiwalu. W czasie Festiwalu miała miejsce prezentacja wystawy multimedialnej „Pamiętajmy o Ogrodzie”, upamiętniającej zmarłego w maju 2020 r. Tomasza Ogrodowczyka – uznanego fotografa przyrody, współtwórcy filmów przyrodniczych Leśnego Studia Filmowego w Bedoniu. Wernisaż i ekspozycja wystawy odbyły się w Centrum Kultury Dwór Artusa w Toruniu. Prezentację „Pamiętajmy o Ogrodzie” obejrzało online 2,5 tys. widzów. W otwarciu festiwalu uczestniczyło 4,1 tys. internautów.

XVIII Międzynarodowy Festiwal Filmów Przyrodniczych im. Włodzimierza Puchalskiego w Łodzi odbył się w ramach współpracy Lasów Państwowych z Wytwórnią Filmów Oświatowych Sp. z o.o. Festiwal zorganizowany został w dniach 23–27 września 2020 r. pod hasłem „Bioróżnorodność szansą Ziemi”, głównie w formie pokazów filmowych online, wzbogaconych o wystawy

fotograficzne w formie tradycyjnej w kilku miejscach województwa łódzkiego. Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Zasięg wydarzenia to łącznie ok. 2,5 tys. odbiorców.

Kampanie i imprezy o charakterze sportowym

52. Mistrzostwa Europy Leśników w Biathlonie. W terminie 19–25 stycznia 2020 r. w obiekcie sportowym „Duszniki Arena” w Dusznikach-Zdroju odbyły się zawody biathlonowe leśników, w których aktywnie uczestniczyło blisko 800 przedstawicieli branży leśnej z 19 europejskich krajów. Wydarzeniem sportowym towarzyszył rozbudowany program wymiany doświadczeń pomiędzy europejskimi leśnikami poprzez organizację wyjazdów terenowych dla uczestników oraz prezentację dotyczącą gospodarki leśnej realizowanej w Polsce przez PGL Lasy Państwowe. Przebieg wydarzenia relacjonowano za pośrednictwem kanałów komunikacji Lasów Państwowych oraz Miasta Duszniki-Zdrój, na stronie internetowej stowarzyszenia EFNS oraz za pośrednictwem mediów, tj. cyklicznego ogólnopolskiego programu „Prosto z lasu”, a także kanału informacyjnego telewizji Polsat. Przekaz wygenerowany w ramach organizacji 52. Mistrzostw Europy Leśników w Biathlonie w 2020 r. dotarł łącznie do przeszło 350 tys. odbiorców.

44. Bieg Piastów, 8. Letni Bieg Piastów oraz 6. Rowerowy Bieg Piastów odbyły się we współpracy ze Stowarzyszeniem Bieg Piastów. Podczas imprez promowano aktywne formy spędzania wolnego czasu na terenach leśnych. Zawody zgromadziły w sumie około 8000 uczestników, w tym największą popularność zdobył 44. Bieg Piastów, zorganizowany w terminie 28.02.–1.03.2020 r. W ramach 44. Biegu Piastów odbyły się: XXIV Bieg Leśników oraz XVII Mistrzostwa Polski Pracowników Lasów Państwowych w narciarstwie biegowym – zawody wspierane były przez Nadle-

śnictwo Szklarska Poręba. Wszystkie wydarzenia zostały objęte honorowym patronatem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

Zawody kolarstwa górskiego MTB Energy zostały zorganizowane przez Energy Events we współpracy z Lasami Państwowymi na terenie Nadleśnictwa Kartuzy w terminie 11–14 czerwca 2020 r. Wydarzenie objęte było honorowym patronatem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, zgromadziło około 150 zawodników. Podczas zawodów promowano aktywne spędzanie czasu na terenach leśnych.

Cykl maratonów rowerowych MH Automatyka MTB Pomerania Maraton to wydarzenia sportowo-rekreacyjne zorganizowane między 21 czerwca a 12 września 2020 r. przez Stowarzyszenie Pomerania Sports we współpracy z Lasami Państwowymi. W zawodach, które patronatem honorowym objął Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, udział wzięło w sumie ponad 1000 zawodników.

Program „Rowerem po Zdrowie” to cykl 15 wydarzeń sportowo-promocyjnych, zorganizowanych na terenie całej Polski w lipcu i sierpniu 2020 r. przez Agencję Pani-Ka we współpracy z Lasami Państwowymi. Cykl zgromadził w sumie około 750 uczestników.

Zawody biegowe „Pomerania Trail” to wydarzenie sportowo-promocyjne, zorganizowane przez Stowarzyszenie Pomerania Sports przy współpracy Lasów Państwowych, na terenie Nadleśnictwa Strzebielino, w dniu 10 października 2020 r. W zawodach uczestniczyło ok. 600 biegaczy. Wydarzenie objął patronatem honorowym Dyrektor Generalny Lasów Państwowych.

Zawody kolarstwa górskiego LOTTO MTB Energy Maraton Olsztyn zorganizowane zostały 4 października 2020 r. przez Energy Events, we współpracy z Lasami Państwowymi. Zawody stanowiły imprezę sportowo-promocyjną, w której udział wzięło ponad 200

rowerzystów. Podczas zawodów promowano aktywny tryb życia, a także projekt „Zdrowa żywność z polskich lasów” i markę Dobre z Lasu. Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

Rajd kolarstwa górskiego MTB Trophy został zorganizowany 24 października 2020 r. w Szczyrku, przez G&G Promotion przy współpracy z Lasami Państwowymi. Podczas wydarzenia promowany był projekt „Zdrowa żywność z polskich lasów” i marka Dobre z Lasu. Przedsięwzięcie zgromadziło około 30 uczestników.

VII Bieg oraz III Marsz Nordic Walking ku czci bł. Edwarda Grzymały odbyły się 5 lipca 2020 r. w lasach leśnictwa Sadowne (Nadleśnictwo Łochów), w szczególnych warunkach obostrzeń sanitarnych. Wydarzenia promowały aktywne formy wypoczynku na łonie natury, z naciskiem na tereny lokalnych lasów, będących w zarządzie Lasów Państwowych. Na starcie biegu i marszu stanęło łącznie 130 zawodników. W wydarzeniu uczestniczyli ponadto przedstawiciele lokalnych władz, klubów sportowych, ośrodka kultury, Ochotniczej Straży Pożarnej, a także Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. Relacja z przebiegu wydarzenia zamieszczona została na profilach: Info Sadowne, GOK Sadowne, Ostrów Biega, Aktywni Węgrów, a także na prywatnych kontaktach uczestników.

BiegamBoLubię LASY. Już sześć lat z rządu CILP organizuje we współpracy z Klubem BBL i Nadleśnictwem Chojnów akcję biegową w formule Grand Prix. W 2020 r., ze względu na sytuację epidemiczną, odbył się tylko bieg zimowy (23 lutego 2020 r.). Zawodom sportowym towarzyszyła edukacja leśna, której tematem przewodnim była gospodarka leśna, przyczyny i konsekwencje cięć prowadzonych przez Lasy Państwowe, dostosowanie składu gatunkowego do siedlisk i mikrosiedlisk oraz promocja drewna,

jako surowca odnawialnego. Odbył się również zwyczajowy rodzinny piknik na Uroczysku Zimne Doły na terenie Nadleśnictwa Chojnów. Wydarzenie zgromadziło ok. 800 osób. Impreza zapowiadana była na antenie radiowej Trójki.

Cykl ogólnopolskich spotkań biegowych pod marką BiegamBoLubię LASY oraz Trenuj w Lesie.

CILP z Fundacją Wychowanie przez Sport opracowały ogólnopolski projekt otwartych treningów, które odbywały się przez 11 tygodni w weekendy – od 10 października do 20 grudnia 2020 r. na terenie wszystkich regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych (w 19 lokalizacjach). Celem realizacji przedsięwzięcia było kształtowanie proekologicznych postaw wśród społeczeństwa, przedstawienie lasu jako miejsca do dbania o formę, zdrowie i odporność w trudnym czasie pandemii. Wydarzenia organizowane były z zachowaniem obowiązującego reżimu sanitarnego. W treningach wzięło udział 2500 uczestników oraz 39 trenerów.

Targi

Targi CSR online

W terminie 5–9 października 2020 r. odbyły się 8. Targi CSR online, w ramach których m.in.: zostało udostępnione wirtualne stoisko targowe Lasów Państwowych, powstała specjalna podstrona LP na stronie ogólnej targów, przeprowadzono panel konferencyjny z udziałem przedstawicieli LP. Część konferencyjna targów, w której uczestniczyli przedstawiciele Lasów Państwowych, jest dostępna w serwisie YouTube.

Konferencje i spotkania

Szczyt Klimatyczny TOGETAIR 2020 zorganizowano na mocy współpracy z Fundacją Czyste Powietrze w dniach 22–24 czerwca 2020 r. w formie otwartej transmisji wideo.

Lasom Państwowym nadano tytuł Partnera ECO wydarzenia. Zasięg publikacji dotyczących Lasów Państwowych w ramach szczytu to łącznie ok. 4400 odbiorców.

XIV Konferencja z cyklu „Ekologia humanistyczna” pt. Przyroda wyzwaniem dla kultury. Paradoksy ekologiczne – odpady miarą sukcesu i porażki cywilizowanej ludzkości została zorganizowana we współpracy z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz Krajową Szkołą Administracji Publicznej im. Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego w Warszawie. Z uwagi na panującą pandemię konferencja odbyła się w formule online 28 października 2020 r. Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Konferencję promowano na internetowych profilach społecznościowych zaangażowanych instytucji.

Konferencja „Lasy Prywatne w Polsce” zorganizowana przez Stowarzyszenie Leśników i Właścicieli Lasów we współpracy z Lasami Państwowymi. Wydarzenie, które odbyło się 18 listopada 2020 r. w trybie hybrydowym, zgromadziło ok. 60 uczestników. Inicjatywa została objęta patronatem honorowym Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

Współpraca z jednostkami Lasów Państwowych w ramach projektów dofinansowanych przez CILP

W ramach wsparcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w 2020 r. założenia przyjęte w Centrum Informacyjnym Lasów Państwowych zakładały wsparcie 108 projektów. Ze względu na trudną sytuację w kraju związaną z pandemią COVID-19 oraz obostrzeniami, które z tego wyniknęły, udało się zrealizować 51 przedsięwzięć. Wśród nich znalazło się:

- 29 wydarzeń planowanych pierwotnie, nie-

kiedy ze zmienioną formułą dostosowaną do aktualnych obostrzeń;

- 16 nowych projektów, których realizację zaakceptował dyrektor CILP i które zostały przeprowadzone w zamian za wydarzenia, które nie mogły się odbyć w 2020 r. np. ze względu na swój masowy charakter;
- 6 dodatkowych przedsięwzięć, zaakceptowanych przez dyrektora CILP, zrealizowanych zgodnie z przesłanymi do CILP wnioskami.

Nagły tryb wprowadzania obostrzeń spowodował, że dwa wydarzenia musiały zostać odwołane tuż przed ich realizacją.

Sytuacja w 2020 r. spowodowała, że jednostki PGL LP postanowiły wyjść naprzeciw obostrzeniom poprzez realizację nowych form edukacji i promocji:

- zamiast generujących dużą frekwencję zawodów sportowych, organizowano zawody w turach, rotacyjne starty biegów, punkty kontrolne na trasach w formie kodów QR do zeskanowania, czy tzw. konkurencje indywidualne wykorzystujące aplikacje mobilne;
- zamiast wydarzeń masowych, organizowano gry terenowe, akcje sprzątania lasu, mniejsze wydarzenia sportowe lub dostosowano liczbę uczestników i sposób ich rozmieszczenia do obowiązujących obostrzeń sanitarnych;
- organizowano konkursy plastyczne dla dzieci w formie korespondencyjnej oraz przygotowywano liczne publikacje o charakterze promocyjno-edukacyjnym.

Kilka z projektów zrealizowano online. Było to m.in. otwarcie wystawy gromadzącej prace z kilku lat plenerów malarskich, stworzenie i udostępnienie multimedialnej aplikacji Wirtualny Spacer po Masztalarni w Goraju-Zamku, czy stworzenie wirtualnego spaceru po terenie Ogrodu Botanicznego „Marszewo” w serwisie Google Maps. Pierwszy raz w nowej formule został prze-

prowadzony cykliczny już program edukacyjno-warsztatowy „Zielony Rower” pt. *e-Zielony Rower*, a media społecznościowe okazały się idealną przestrzenią do przeprowadzenia dużego projektu „Ptasi Piknik – Europejskie Dni Ptaków na Mierzei Wiślanej”.

Współpraca z wydawnictwami popularnonaukowymi

Współpraca z Forum S.A., wydawcą „Gazety Polskiej Codziennie”. Przedmiotem współpracy, która rozpoczęła się w 2020 r. i została zaplanowana na rok 2021, jest realizacja świadczeń promocyjnych na rzecz Lasów Państwowych w postaci przygotowania i przeprowadzenia dwóch debat eksperckich nt. *Działania realizowane przez Lasy Państwowe w obliczu obserwowanych zmian klimatycznych* oraz *Rola drewna w gospodarce XXI wieku* – wraz z transmisją na stronie internetowej gpcodziennie.pl. Wstępne działania przygotowawcze w ramach przedmiotowej współpracy zostały zrealizowane w roku 2020.

Promocja Lasów Państwowych poprzez organizację wydarzenia Debata Do Rzeczy (pierwotnie w ramach Kongresu 590) – tygodnik „Do Rzeczy” – współpraca z PMPG Polskie Media S.A. Współpraca Lasów Państwowych z PMPG Polskie Media S.A., inwestorem strategicznym spółki Orle Pióro Sp. z o.o. – będącej wydawcą tygodnika „Do Rzeczy”, obejmująca działania promujące Lasy Państwowe, w tym m.in.: publikacje na łamach tygodnika „Do Rzeczy” oraz w serwisach społecznościowych, jak również organizację debaty eksperckiej nt. *Wyzwania stojące przed polskimi lasami i leśnictwem*. W 2020 r. zrealizowano część z zaplanowanych działań, w tym publikacje treści na łamach tygodnika „Do Rzeczy” (nakład ok. 59 tys. egz.). Z uwagi na sytuację epidemiczną ostatecznie zdecydowano o przeniesieniu terminu organizacji debaty na rok 2021.

Współpraca z „Przyrodą Polską”. W ramach współpracy opublikowano artykuły edukacyjne w 10 numerach miesięcznika (od marca do grudnia 2020 r.). Artykuły poświęcone były zrównoważonej gospodarce leśnej oraz ochronie przyrody i jej zasobów na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe. Nakład magazynu wynosi 8 tys. egz.

Współpraca z miesięcznikiem „Środowisko”. W ramach współpracy opublikowano 6 artykułów, które dotyczyły wyzwań leśnictwa wobec zachodzących zmian w środowisku przyrodniczym i oczekiwań społecznych stawianych wobec lasów. Nakład magazynu wynosi 1000 egz.

Współpraca z kwartalnikiem „Wyklęci”. W ramach współpracy z kwartalnikiem w 2020 r. opublikowano cykl artykułów na temat udziału leśników w konspiracji niepodległościowej. Publikacje ukazały się w trzech numerach kwartalnika: w nr 2/2020 (maj) – *Lasy dla Niepodległej*, w nr 3/2020 (lipiec) *Dla wolnej Polski. Nadleśniczy Bolesław Usow ps. „Konar”* oraz w nr 4/2020 (październik) *Sprawa dyrektora Loreta*. Nakład kwartalnika wynosi 6300 egz.

Współpraca z magazynem „National Geographic”. W ramach współpracy opublikowano artykuł pt. *Drewno pachnące lasem*. Publikacja miała miejsce w numerze 7 magazynu oraz w serwisie nationalgeographic.pl. Publikacji towarzyszyła promocja artykułu w mediach społecznościowych. Nakład wspomnianego numeru miesięcznika w 2020 r. wyniósł 32 tys. egz., a liczbę odstępów określono na poziomie 5 tys.

Magazyn promocyjny z okazji jubileuszu 140-lecia Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu. Przedmiotem współpracy rozpoczętej we wrześniu 2020 r. pomiędzy CILP a RDLP Radom, było przygotowanie wydawnictwa o charakterze promocyjno-edukacyjnym pt. „Magazyn Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu.

Lasy, ludzie, historia”. Tematy podejmowane w tegorocznym wydaniu publikacji dotyczyły m.in. zagadnień związanych z historią regionu, zmian klimatycznych, pozyskiwania drewna, problematyki związanej z zarządzaniem lasami państwowymi społecznej odpowiedzialności Lasów Państwowych, współpracy z lokalnymi społecznościami oraz zadań stojących przed Strażą Leśną. Publikację wydano w nakładzie 5 tys. egzemplarzy.

Działalność w przestrzeni publicznej

Promocja Lasów Państwowych na Bulwarach Wiślanych obejmowała zorganizowanie dwóch weekendowych pikników edukacyjnych. Pierwszy pn. „Leśny Surwiwal” odbył się w dniach 1–2 sierpnia 2020 r. w formie warsztatów przedstawiających zagadnienia związane z etyką outdoorową i aktywnym wypoczynkiem na terenach leśnych w kontekście poszanowania przyrodniczych i społecznych funkcji lasu oraz obowiązujących przepisów prawa. Warsztaty prowadzili instruktorzy bushcraftu i surwiwalu zrzeszeni w Stowarzyszeniu Polska Szkoła Surwiwalu. Drugi piknik pn. „Bezpieczne Grzybobranie” odbył się w dniach 5–6 września 2020 r. W ramach pikniku zorganizowano wystawę plenerową grzybów, składającą się z plansz edukacyjnych i ekspozycji żywych owocników grzybów oraz cykl prelekcji edukacyjnych dotyczących profilaktyki zatrucić grzybami oraz zasad bezpiecznego grzybobrania. Prelekcje prowadził członek-założyciel Polskiego Towarzystwa Mykologicznego, pan Justyn Kołek. Podczas pikniku zorganizowano również stoisko marki Dobre z Lasu. W obu wydarzeniach udział wzięło ponad 25 tys. warszawiaków i turystów odwiedzających Warszawę, a zasięg medialny wydarzenia oszacowano na 160 tys. odbiorców.

Tablice (citylights) na terenie Warszawy. Przedsięwzięcie stanowiło outdoorową kampanię promocyjną, która została zrealizowana

przy współpracy z Ministerstwem Środowiska w 24 lokalizacjach (przystanki komunikacji publicznej) na terenie Warszawy, w formie tablic ogłoszeniowych, w terminie 16 września–31 października 2020 r. Projekt służył promocji PGL LP oraz akcji ChroniMyLasy.pl. Zasięg inicjatywy to łącznie ok. 955 800 odbiorców.

Działania w ramach projektów rozwojowych

Promocja projektu Leśne Gospodarstwa Węglowe (LGW) w roku 2020. W ramach działań promocyjnych na rzecz projektu LGW w 2020 r. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych m.in.: opracowało projekty tablic promocyjnych dotyczących inwestycji zrealizowanych ze środków ze sprzedaży Jednostek Dwutlenku Węgla (pozyskanych w ramach aukcji JDW); czynnie zaangażowało się we współpracę przy promocji części inwestycji proekologicznych powstających w efekcie realizacji projektu LGW (współpraca z PLL LOT); zaktualizowało dwujęzyczne (w języku polskim i angielskim) materiały promocyjne dotyczące projektu, dostępne w serwisie YouTube oraz na stronie internetowej www.klimat.lasy.gov.pl; przygotowało okolicznościowe statuetki dla laureatów i uczestników III edycji aukcji JDW (finalnie, z powodu panującej epidemii, odwołano Międzynarodowe Targi Ochrony Środowiska POLECO, podczas których planowane było wręczenie statuetek laureatom i uczestnikom) oraz przekazało środki na promocję projektu LGW podczas lokalnych wydarzeń w kilku nadleśnictwach.

Odsłonięcie muralu przedstawiającego sylwetkę rybołowa na ścianie kamienicy w Pile. Wydarzenie stanowiło finał konkursu dla artystów. Realizacja muralu i towarzysząca mu popularyzacja wiedzy na temat polskiej ornitofauny to formy promocji projektu „Ochrona rybołowa *Pandion haliaetus* na wybranych obszarach SPA Natura 2000

w Polsce”. Mural powstał przy współpracy z RDLP w Pile oraz ENEA Operator Sp. z o.o. Ma on na celu zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej najmniej licznego gatunku szponiastego oraz udziału LP w jego utrzymaniu i rozwoju. Zasięg wydarzenia, dzięki zaangażowaniu strony LP, mediów społecznościowych oraz portalu YouTube, można oszacować na 35 tys. osób.

„Las energii”. W ramach promocji odnawialnych źródeł energii, elektromobilności i rozwiązań sprzyjających ochronie klimatu, organizowany był udział przedstawicieli LP w wydarzeniach branżowych, takich jak: Targi FleetMarket, Konferencja Menadżer Floty.

Projekt „Dobre z lasu”. Marka Dobre z Lasu uczestniczyła w wielu wydarzeniach o zasięgu ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym, podczas których organizowano degustację produktów pochodzenia leśnego oraz akcje edukacyjne podkreślające pozytywne walory zdrowej żywności z polskich lasów. Łącznie podczas 26 wydarzeń, ponad 636 tys. osób miało możliwość poznać tę markę, a tym samym zdrowe produkty pochodzenia leśnego. Kontynuowano współpracę z firmą Wars S.A. poprzez wprowadzenie produktów marki Dobre z Lasu do menu wagonów restauracyjnych Wars. Dobre z Lasu w minionym roku było także obecne w Internecie. Strona internetowa www.dobrezlasu.pl w ciągu roku miała około 259 tys. odsłon, odnotowano przyrost aktywności użytkowników do 35 tys. Profile na Facebooku oraz Instagramie stale zwiększały swoje zasięgi. Zrealizowano również kilka projektów medialnych, m.in.:

- cykl czterech filmów promocyjno-edukacyjnych pod wspólnym tytułem „Dobre z Lasu. Specjały z przedborowskich lasów” z udziałem znanego kucharza Tomasza Jakubiaka;
- cykl czterech audycji radiowych promujących markę Dobre z Lasu, które zostały wyemitowane w regionalnej stacji Radio eM;

- cykl czterech filmów z udziałem kucharza Marcina Czubaka, finalisty programu „Top Chef”. Filmy zostały opublikowane na Facebooku RDLP w Katowicach, na Facebooku Dobre z Lasu oraz na stronie www.dobrezlasu.pl.

Pomimo wielu ograniczeń dla branży gastronomicznej związanych z pandemią COVID-19, swoją działalność kontynuowało Bistro & Delikatesy Dobre z Lasu. Dużym zainteresowaniem cieszyła się książka z przepisami kulinarnymi stworzonymi przez leśników pt. *Dobre z Lasu, czyli natura od kuchni*, której nakład został wyczerpany w ciągu kilku miesięcy od jej wydania. Książka zawiera 115 przepisów na potrawy, których podstawą są składniki pochodzenia leśnego. Książka została również wydana elektronicznie w formie e-booka i jest dostępna nieodpłatnie do pobrania w formatach .epub, .mobi oraz w wersji uproszczonej do odtwarzania na starszych urządzeniach mobilnych. W roku 2020 swoją działalność wznowił cieszący się zainteresowaniem zarówno ze strony jednostek LP, jak i podmiotów zewnętrznych organizujących eventy Food Truck „Dobre z Lasu”. Uczestniczył on w wielu imprezach lokalnych organizowanych przez nadleśnictwa i jednostki zewnętrzne oraz w dużych, ogólnopolskich wydarzeniach, organizowanych przez instytucje państwowe.

Projekty edukacyjne i naukowe oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi

Współpraca z Kołem Młodych Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa. W dniach 15–22 lutego 2020 r. na terenie RDLP Krosno zorganizowano warsztaty „Wolf Expedition 2020”. Oprócz nauki tropienia, uczestnicy mieli także szansę wysłuchania prelekcji dotyczących nowoczesnych metod inwentaryzacji zwierzyny, problematyki szkód od zwierząt chronionych,

historii tradycyjnego nazewnictwa w Karpatach oraz komunikacji społecznej. Patronat merytoryczny nad wydarzeniem objął prof. dr hab. Henryk Okarma, natomiast patronat honorowy sprawowali: dziekan Wydziału Leśnego SGGW w Warszawie prof. dr hab. Henryk Żybura oraz Dyrektor Generalny Lasów Państwowych. W wydarzeniu wzięło udział 30 uczestników, a zasięg w social mediach wyniósł 20 tys. odsłon.

Współpraca z Ligą Ochrony Przyrody.

W ramach promocji działalności Lasów Państwowych, LOP przeprowadziła cykl edukacyjnych wykładów online. Ze względu na sytuację epidemiczną nie odbyły się planowane wcześniej olimpiady, konferencje i wydarzenia organizowane centralnie. W zamian przeprowadzono 6 wykładów online oraz przeprowadzono 6 webinarów. Wykłady prowadzone przez naukowców i leśników dotyczyły gospodarki leśnej i współpracy LOP z Lasami Państwowymi. Wykłady promowano na stronach internetowych obu organizacji oraz na fanpage'u LOP. Wykłady zostały także zamieszczone na platformie YouTube. W sumie w wykładach online wzięło udział 250 osób, w tym nauczyciele, młodzież, członkowie LOP. W ramach współpracy został również zorganizowany konkurs „Dobre przykłady lub pomysły współpracy z LP”. W konkursie wzięły udział szkolne koła LOP.

Leczymy Lasem. Jest to terapia zajęciowa dla dzieci niepełnosprawnych z Radomska i okolic. Dzięki wyjazdom terapeutycznym, organizowanym na terenach wybranych nadleśnictw, osoby niepełnosprawne miały szansę nabyć nowe umiejętności oraz utrwalić i rozwijać już posiadane. Jedną z głównych idei wyjazdów terenowych było umożliwienie beneficjentom programu spokojnego i bezpiecznego kontaktu z naturą. Podczas spotkań leśnicy prowadzili także zajęcia edukacyjne, dotyczące tematyki przyrodniczo-leśnej. W roku 2020 w zajęciach organizowanych

od maja do października udział wzięło ponad 50 dzieci. Program był promowany również wśród rodziców dzieci niepełnosprawnych, uczęszczających do Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych w całej Polsce, poprzez propagowanie w Internecie informacji o terapii w naturalnym środowisku oraz szczególnej roli lasów w leczeniu. Program edukacyjny był realizowany przez Fundację Przyjazna Planeta we współpracy z Lasami Państwowymi.

VI Konkurs Wiedzy Ekologicznej „Blżej Pszczół” to inicjatywa edukacyjna Fundacji Rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Finał konkursu, adresowanego do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, odbył się 27 maja 2020 r. w formule online. Celem konkursu, w którym udział wzięło ponad 700 uczestników, była promocja leśnictwa i gospodarki leśnej oraz projektu „Zdrowa żywność z polskich lasów – Pszczoły wracają do lasu”.

Ogólnopolski Konkurs dla młodzieży szkolnej „Mój LAS”. Organizowany cyklicznie we współpracy ze Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa. Ubiegłoroczna XXXIII edycja konkursu została zorganizowana w roku szkolnym 2019/2020. W pracach komisji konkursowej uczestniczył przedstawiciel Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych. Lasy Państwowe ufundowały nagrody dla zwycięzców. W konkursie (w trybie online) udział wzięło około 1000 uczniów.

Program „Medialny Leśnik”. Stanowił I etap warsztatów edukacyjnych na temat zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej zorganizowanych dla uczniów Technikum Leśnego w Tucholi oraz innych szkół leśnych. Przedsięwzięcie zostało zorganizowane i przeprowadzone w drugiej połowie 2020 r. W inicjatywie uczestniczyło około 1000 uczniów.

18. edycja Święta Drzewa. Akcja edukacyjna, zrealizowana w ramach współpracy Lasów Państwowych – partnera strategicznego programu – z Klubem Gaja. Wydarzenie odbyło się 10 października 2020 r. w Warszawie. Podczas akcji zaproszeni goście (w tym: przedstawiciele Kancelarii Prezydenta, Ministerstwa Środowiska, Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy i Lasów Państwowych) oraz dzieci i młodzież, a także ambasadorzy programu wspólnie sadzili drzewa. Podczas wydarzenia zorganizowano również konferencję prasową oraz zaprezentowano dobre praktyki w zakresie realizacji akcji. Akcja stanowiła świetną płaszczyznę edukacji na temat funkcji społecznych, przyrodniczych i gospodarczych lasów.

Akcja ekologiczna „Kup Deskę – Budujemy domki dla zwierząt”. Wspólnie z Fundacją Ekologiczną ARKA przeprowadzono jesienną edycję warsztatów. Przedsięwzięcie polegało na przygotowaniu spotkań dla dzieci i młodzieży w centrach dużych ośrodków miejskich (Katowice, Bielsko-Biała). Przeprowadzone w ramach akcji warsztaty umożliwiły uczestnikom samodzielne zbudowanie domków dla jeży, aby te mogły bezpiecznie przetrwać zimę. Wartością dodaną akcji była promocja drewna, jako surowca uniwersalnego i ekologicznego. W wydarzeniach udział wzięło w sumie około 300 młodych uczestników.

Promocja Lasów Państwowych w ramach projektu edukacyjnego Fundacji Sztuki Kreatywna Przestrzeń pn. „Las się żyje”. W ramach projektu Fundacja zrealizowała spektakl edukacyjny dla dzieci pt. *Las się żyje*, którego tematyka nawiązywała do ochrony i szanowania środowiska naturalnego, w tym m.in. do zagadnień związanych z lasem, leśnych ciekawostek oraz korzyści płynących z obcowania z naturą. Lasy Państwowe otrzymały tytuł Partnera Projektu.

VI Konkurs wiedzy ekologicznej „Blżej Pszczół”. Jest inicjatywą edukacyjną Fundacji Rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Finał konkursu, adresowanego do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, odbył się 27 maja 2020 r. w formule online. Celem konkursu, w którym udział wzięło ponad 700 uczestników, była promocja leśnictwa oraz projektu „Zdrowa żywność z polskich lasów – Pszczoly wracają do lasu”.

Działalność medialna

Współpraca z telewizją

W 2020 roku Centrum Informacyjne Lasów Państwowych współpracowało z prasą, radiem i telewizją oraz z producentami telewizyjnymi. Zrealizowano i wyemitowano na antenie telewizyjnej następujące programy:

„Prosto z Lasu” – cykl zrealizowany we współpracy z Wizjer-Film (26 odcinków) promujący proekologiczne postawy i działania w społeczeństwie, przedstawiający polskich leśników wprowadzających w życie ideę zrównoważonej gospodarki leśnej. Emisje (styczeń – grudzień 2020 r.) następowały co dwa tygodnie na antenie regionalnych ośrodków TVP (Kraków, Bydgoszcz, Łódź, Szczecin, Wrocław, Opole, Lublin, Gorzów, Olsztyn, Kielce). Oglądalność odcinków premierowych wraz z powtórkami wyniosła ok. 1 092 000 odbiorców.

„Las bliżej nas” – cykl zrealizowany na mocy współpracy z Telewizją Polską S.A. Przedsięwzięcie stanowiło kampanię edukacyjno-informacyjną, emitowaną na antenach TVP1 i TVP3, zrealizowaną w dniach 1 września – 15 grudnia 2020 r. Kampania obejmowała wyprodukowanie i emisję 10 audycji pod wspólnym tytułem „Las bliżej nas”, popularyzujących wiedzę o lasach, zrównoważonej gospodarce leśnej oraz pracy leśników (39 754 156 odbiorców).

„**Felieton o choinkach**” we współpracy z Telewizją Polską S.A., która obejmowała wyprodukowanie i emisję felietonu o bezpiecznym i legalnym pozyskiwaniu drzewek świątecznych w audycji „Wielki Test o Świętach”, w terminie 23 grudnia 2020 r. (963 804 odbiorców).

„**Prosto o gospodarce**” – cykl powstał we współpracy Lasów Państwowych z Fundacją Lux Veritatis. Wyprodukowano 3 odcinki audycji telewizyjnej, pod wspólnym tytułem „Prosto o gospodarce”, popularyzującej wiedzę o lasach, zrównoważonej gospodarce leśnej oraz pracy leśników. Premierowe odcinki wyemitowano na antenie TV Trwam w okresie od 20 października do 30 listopada 2020 roku (blisko. 178 725 odbiorców).

Film reklamowy #sadziMY z Prezydentem w TV Trwam w dniach 12–18 września 2020 r. na mocy współpracy z Fundacją Lux Veritatis (714 900 odbiorców).

Współpraca z Żubrową 10 Jan Walencik. W ramach współpracy z firmą producencką zakończono realizację 55-minutowego filmu przyrodniczego *Jestem Puszczą XXI wieku (To Ja, Puszcza XXI wieku)* wraz ze zwiastunem, w technologii 4K, z przeznaczeniem wyemitowania filmu na krajowych i zagranicznych antenach telewizyjnych. Film stanowi materiał promocyjny i edukacyjny dotyczący Puszczy Białowieskiej, ukazując ją jako miejsce występowania i przenikania się wzajemnie współistniejących sposobów ochrony przyrody: biernej i czynnej.

Współpraca z ORWLP w Bedoniu

W ramach współpracy ze studiem filmowym ORWLP w Bedoniu zrealizowano w 2020 r. następujące projekty:

- film pt. *Leśni mocarze*,
- film pt. *Życie lasu – grzyby*,
- film pt. *Żubry wczoraj i dziś*,
- film pt. *Wpływ klimatu na las*,
- przygotowanie filmu o żółciu błotnym,

- przygotowanie do realizacji filmu o Leśnym Banku Genów.

Udział w audycjach radiowych

Zespół Mediów CILP koordynował udział leśników w audycjach radiowych. Wyróżnić należy audycje w „Latającym Radiu Doktora Kruszewicza” emitowane w Radiu Dla Ciebie na tematy: pożary w lasach (emisja: 20.05.2020 r.), retencja w lasach (emisja: 3.06.2020 r.), wiosenne porządki w lasach (emisja: 10.06.2020 r.), rybołowy i ich problemy (emisja: 22.07.2020 r.), grzyby leśne (emisja: 29.07.2020 r.).

Ponadto pracownicy Zespołu Mediów wzięli udział w następujących audycjach w Programie 1 Polskiego Radia: *Nocne rozmowy o lesie oraz grzybobranie* (emisja w audycji „Muzyka nocą” 16.09.2020 r.), *Jesień w lesie* (emisja w audycji „Jedynka Dzieciom” 3.10.2020 r.), *Żubry i bizona* (emisja w „Jedynce Dzieciom” 17.10.2020 r.), *Owady społeczne* (emisja w „Jedynce Dzieciom” 07.11.2020 r.), *Niedźwiedzie* (emisja w „Jedynce Dzieciom” 29.11.2020 r.).

Komunikacja społeczna

Facebook

Fanpage Lasów Państwowych. W 2020 r. liczba fanów profilu wzrosła o ponad 14 tys., do końca roku osiągnęła liczbę 112 tys. W ciągu roku zostało opublikowanych około 2500 postów. Dzienny zasięg postów osiągnął wartość 87 602 użytkowników przy zaangażowaniu wynoszącym 59%. Łączna liczba wyświetleń profilu to 70 mln. Wyniki te osiągnięto bez użycia postów sponsorowanych.

#LeśnyBudzik. Nowy cykl, który wzbudził bardzo duże zainteresowanie, składający się z zamieszczanych postów, każdy wraz z filmem, w którym omawiany jest jeden gatunek ptaka. Posty publikowano przez cały rok we wszystkie dni robocze o godz. 6 rano. Łącznie opublikowano 140 postów.

Mimo tak wczesnej pory cykl ten osiągał duże zasięgi, był inspiracją dla telewizji śniadaniowej TVP oraz Programu 1 Polskiego Radia.

#Zostańwdomu. Ze względu na panującą pandemię i wprowadzony w kwietniu zakaz wstępu do lasu, w 2020 r. zmodyfikowano harmonogram postów, wprowadzając nowe wpisy w cyklu #Zostańwdomu. W ramach cyklu publikowano lub udostępniano bardzo wiele różnych treści. Między innymi udostępniono post z profilu Kancelarii Prezydenta RP z pierwszą damą Agatą Kornhauser-Dudą, czytającą fragment bajki *O czym szumi las* Pawła Wakuły.

#PtasiPiknik. Zorganizowany jesienią 2020 r. na profilu głównym LP. Ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju wydarzenie zrealizowano w wersji online. Było to pierwsze tak znaczące wydarzenie odbywające się jedynie w sieci. W ramach #PtasiPikniku online uwzględniono transmisje, wejścia na żywo dla prowadzących i dedykowane klipy oraz wywiady. Wydarzenie trwało od godz. 6:00 do godz. 21:00, połączone było z równoległymi publikacjami na Twitterze LP i Instagramie.

W 2020 r. Zespół Mediów przygotował również komplet materiałów edukacyjnych (graficznych, wideo i tekstowych) dla administratorów FB na akcję #cohuczywlesie, #DzieńPolskiejNiezapominajki; #DzieńPszczoty; #Zabierz5zlasu oraz #sadzimy.

Wspólnie z pozostałymi jednostkami LP, które posiadają swoje profile na FB zorganizowano kilka akcji, a wśród nich: #MiędzynarodowyDzieńLasów, #1000drzewnaminutę, #DzieńPszczoty, #DzieńPolskiejNiezapominajki.

Fanpage Żubry Online jest administrowany przez pracowników Lasów Państwowych, skupia społeczność oglądającą transmisję Żubry Online. Według stanu na koniec grudnia 2020 r. profil Żubry Online miał niemal 107 tys. fanów. Łącznie w 2020 r. profil miał niemal 4

mln wyświetleń. Fanpage jest wykorzystywany do promocji projektu rozwojowego pn. „Kompleksowy projekt ochrony żubra przez Lasy Państwowe”, poprzez zamieszczanie treści związanych z realizacją kolejnych etapów projektu (m.in. transport żubrów za granicę, tworzenie nowych stad) oraz przez edukowanie na temat tego gatunku i metod zarządzania jego populacją.

Fanpage Rybołowy Online jest administrowany przez pracowników Lasów Państwowych, skupia społeczność oglądającą transmisję Rybołowy online z dwóch lokalizacji – Puszczy Barlineckiej oraz Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, a we wcześniejszych latach z Nadleśnictwa Lipka. W grudniu 2020 r. profil Rybołowy Online miał niemal 8,3 tys. fanów. Łącznie w 2020 r. profil został wyświetlony 695 tys. razy. Fanpage był wykorzystywany do promocji projektu „Ochrona rybołowa *Pandion haliaetus* na wybranych obszarach SPA Natura 2000 w Polsce”. Są tam zamieszczane treści związane z realizacją kolejnych etapów wspomnianego projektu. Prowadzący informowali na profilu m.in. o budowie nowych platform na gniazda, realizacji muralu w Pile, zarybianiu jezior, konferencjach naukowych oraz obserwacji ptaków z założonymi nadajnikami GPS. Zamieszczano także wpisy dotyczące gatunku, metod zarządzania i ochrony populacji.

Instagram

Przez cały 2020 r. działał oficjalny profil Lasów Państwowych w największym społecznościowym serwisie fotograficznym Instagram. W ciągu roku znalazło się na nim 248 postów, które zdobyły ponad 444 tys. polubień. Według stanu na ostatni dzień 2020 r. profil obserwowano ponad 33,4 tys. osób (to o niemal 10 tys. więcej niż w 2019 roku). Oficjalny profil LP na Instagramie służy promowaniu piękna lasów pod zarządem LP, pokazywaniu pracy leśników oraz edukacji przyrodniczej.

YouTube

Telewizja Lasów Państwowych to oficjalny kanał komunikacyjny Lasów Państwowych w serwisie YouTube działający od 2009 r., a od roku 2016 regularnie produkujący własne treści. Kanał TVLP powstał, aby relacjonować oficjalne wydarzenia związane z Lasami Państwowymi, przedstawiać stanowisko kierownictwa LP oraz prowadzić szeroko pojętą edukację przyrodniczo-leśną, a także promować leśnictwo. Kanał skierowany jest przede wszystkim do osób zawodowo związanych z Lasami Państwowymi: pracowników LP, przedstawicieli przemysłu drzewnego, studentów wydziałów leśnych i uczniów techników leśnych, pracowników organizacji pozarządowych, naukowców i wszystkich, którzy interesują się Lasami Państwowymi, jako organizacją, i gospodarką leśną.

W 2020 r. kanał TVLP zanotował znaczny wzrost liczby subskrybentów, która wyniosła ponad 25 tys. (w grudniu 2019 r. było ich nieco ponad 17 tys.). W ubiegłym roku kanał TVLP uzyskał 5 242 381 wyświetleń, a w porównaniu z 2019 r. oglądalność wzrosła o 68%. W 2020 r. wydłużył się także czas oglądania kanału, wzrósł on o 83 %, a średni czas oglądania pojedynczej produkcji wzrósł o 9% w stosunku do poprzedniego roku. Kanał TVLP prowadzi również publicystykę. Zamieszczona w 2020 r. „Rozmowa z ekspertem” (zaproszonym gościem była z prof. Wanda Olech-Piasecka) uzyskała łącznie ponad 7 tys. wyświetleń.

Na kanale pojawił się także nowy cykl, podcast „Między Drzewami”, czyli rozmowy na temat ochrony przyrody, udostępniania lasu bądź gospodarki leśnej prowadzone z zaproszonymi gośćmi przez pracownika Zespołu Mediów. Dużą popularnością cieszą się również cykle: „Las bliżej nas” realizowany wspólnie z Telewizją Polską, oraz „Prosto z lasu” realizowany wraz z WizjerTV.

Produkcja „Las bliżej nas” zanotowała w 2020 r. 28 727 łącznych wyświetleń na kanale TVLP. W 2020 r. na kanale Lasów Państwowych zamieszczono 126 nowych filmów; w sumie jest ich niemal 1500. Produkcje wideo CILP uzyskały aż 27 478 ocen pozytywnych, podczas gdy negatywnych opinii było zaledwie 1737.

Echa Leśne TV

W październiku 2016 r. Centrum Informacyjne LP utworzyło drugi oficjalny kanał komunikacyjny Lasów Państwowych w serwisie YouTube pn. Echa Leśne TV. Ma on odmienny charakter od kanału Telewizja Lasów Państwowych, jego odbiorcą są wszyscy ci, którzy uprawiają w lesie sport, są miłośnikami przyrody oraz interesują się lasami hobbystycznie.

Na kanale EL TV w interesujący sposób ukazuje się pracę leśników i procesy zachodzące w lasach, materiały wideo podpowiadają też jak aktywnie spędzać czas w lesie. W 2020 r. kanał Echa Leśne uzyskał ponad 55,3 tys. nowych subskrybentów i zakończył rok mając łącznie 132 tys. subskrypcji. Kanał EL TV w 2020 r. uzyskał niemal 13 mln wyświetleń. W porównaniu z poprzednim, 2019 rokiem, oglądalność wzrosła o 53%. Natomiast czas oglądania liczony w godzinach wyniósł 2,3 mln, co dało przyrost o 240% w stosunku do roku 2019.

W 2020 r. rozpoczęto emisję nowego cyklu „Leśny budzik”, który pod koniec ubiegłego roku miał już około 300 tys. wyświetleń. Najważniejszą pozycją kanału jest cykl „Oblicza lasów”, emitowany średnio co dwa tygodnie. W 2020 r. opublikowano 29 odcinków cyklu. Tematyka poruszana w odcinkach dotyczyła m.in. zmian klimatu, retencji i projektów rozwojowych prowadzonych w Lasach Państwowych bądź turystycznego użytkowania lasu. Podczas największych obostrzeń epidemiologicznych część odcinków była nagrywana przez samych prowadzących.

Na kanale była także kontynuowana popularna seria pt. „10 faktów o...”, która jest omówieniem najważniejszych, wybranych zagadnień dotyczących np. gospodarki leśnej, Lasów Państwowych czy wybranego gatunku zwierząt. W 2020 r. na kanale umieszczono filmy *10 faktów o sarnach* oraz *10 faktów o bocianie czarnym*.

We współpracy z Leśnym Studiem Filmowym z ORWLP w Bedoniu na kanale EL TV i innych kanałach YouTube Lasów Państwowych publikowane są filmy przyrodnicze, które nie tylko cieszą się popularnością i osiągają znakomite wyniki oglądalności, ale również są pozytywnie komentowane przez widzów. W 2020 r. opublikowane zostały następujące produkcje:

- *Przywrócić las* – opowiadający o możliwościach działania w przypadkach, kiedy ciągłość trwania lasu zostaje zaburzona i należy podjąć działania naprawcze.
- *Od nasiona do drewna*, w którym leśnicy opowiadają jak pozyskuje się nasiona, pokazują na czym polega praca w szkółce leśnej, ale także jak wygląda praca na dalszych etapach po posadzeniu drzew: co dzieje się na leśnej uprawie i jak jest pozyskiwane drewno.
- *Życie lasu: bogactwo runa i podszytu* prezentujący procesy zachodzące w najniższych warstwach lasu.
- *Rybołowy pod skrzydłami leśników* opowiadający o działaniach leśników i ornitologów w ramach projektu ochrony tego gatunku.

Do najpopularniejszych produkcji Leśnego Studia Filmowego w ubiegłym roku należały trzy filmy z cyklu „Życie lasu” (*Ptaki, Bogactwo przyrodnicze, Bogactwo runa i podszytu*). Produkcję *Życie lasu. Ptaki* wyświetlono aż 1 475 663 razy.

Na kanale Echa Leśne TV w ubiegłym roku zamieszczonych zostało łącznie 188 filmów. Średni czas oglądania wyniósł 10:34 minuty, co dało przyrost o 26 % w stosunku do 2019 r.

Filmy zyskały 336 111 ocen pozytywnych i jedynie 6591 ocen negatywnych.

Podcast „Między Drzewami”

Zespół Mediów rozpoczął realizację projektu „Między Drzewami. Podcast”. Ta najnowsza produkcja CILP to rozmowa między dziennikarką Zespołu Mediów, a zaproszonymi gośćmi na tematy związane z leśnictwem, gospodarką leśną, przyrodą i funkcjami lasu. Tym samym, podczas rozmów komunikowane są treści będące częścią działań na rzecz kampanii Dla Lasu, Dla Ludzi i promujące trwale zrównoważoną gospodarkę leśną. W 2020 r. podcast opublikował 46 odcinków, których posłuchało ponad 130 tys. osób. W ramach projektu tworzone są materiały audiowizualne, dostępne również na kanale Lasów Państwowych na YouTube oraz w serwisach muzycznych, streamujących podcasty, jak Spotify, Lecton, Google Podcasts, Apple Podcasts, Spreaker, Deezer, EmpikGo i wiele innych.

Infografiki na potrzeby Internetu

Specjalnie na potrzeby Internetu przygotowano serię edukacyjnych infografik, które są publikowane na stronie internetowej www.lasy.gov.pl oraz stronach regionalnych dyrekcji LP oraz nadleśnictw, fanpage’ach prowadzonych przez leśników, w ulotkach i materiałach dydaktycznych nadleśnictw.

W 2020 r. przygotowano następujące infografiki: *Bocian czarny, Bocian czarny vs. bocian biały, Jak zatrzymać wodę w lesie?, Wielkie efekty małej retencji, Żółw błotny, Skrzynki lęgowe, W lesie piór, Jak zmieniają się Lasy Państwowe, Zasady turystyki w czasach pandemii, Poidelka dla zwierząt, W trosce o pszczoły, Zasady wyprawy do lasu, Co robić w lesie?*, trzy grafiki porównawcze do postów o grzybach, 15 grafik do cyklu #bądźdobrydlalasu, siedem plansz do postów na temat segregowania śmieci.

Strony internetowe www.lasy.gov.pl

Strona internetowa Lasów Państwowych stanowi podstawowe źródło informacji o PGL LP oraz o tym, co aktualnie dzieje się w polskich lasach. Zawiera treści dotyczące struktury organizacji, jej historii, gospodarki leśnej oraz działalności rynkowej i społecznej prowadzonej przez LP. Internauta znajdzie tam też informacje o polskich lasach i ich ochronie. Witryna ma dwie sekcje: „Lasy Państwowe. Zapraszamy” (adresowaną do turystów i miłośników przyrody) i „Leśnictwo. Serwis profesjonalistów” (adresowaną do leśników, pracowników naukowych, studentów leśnictwa), serwis istnieje również w wersji anglojęzycznej.

W ramach witryny działają:

- serwis aktualności z życia LP (współpracują w nim rzecznicy prasowi RDLP, rzecznik LP oraz dziennikarze prasy leśnej wydawanej przez CILP);
- kalendarium wydarzeń w leśnictwie;
- e-biblioteka ważniejszych aktów prawnych, instrukcji, raportów i wydawnictw Lasów Państwowych;
- dział dla mediów;
- internetowa mapa zawierająca m.in. jednostki LP, leśne kompleksy promocyjne, kompleksy leśne, stopień zagrożenia pożarowego oraz zakazy wstępu do lasu;
- quizy dla użytkowników serwisu, tj. o ssakach, o roślinach runa leśnego, o drewnie, grzybach, o lasach i leśnictwie oraz o śmieciach;
- sekcja zawierająca treści wideo zamieszczone na kanałach YouTube LP;
- sekcja #Zostańwdomu będąca odpowiedzią na wprowadzone w roku 2020 ograniczenia epidemiologiczne, zawierająca materiały edukacyjne dedykowane różnym grupom odbiorców – dzieciom, młodzieży, rodzicom oraz nauczycielom. W tej sekcji zostały zamieszczone m.in. nagrania bajki *O czym szumi las* czytanej

przez pierwszą damę Agatę Kornhauser-Dudę, ministra środowiska Michała Wośia oraz leśników i pracowników LP.

W ubiegłym roku strona główna Lasów Państwowych zanotowała ok. 7 mln odsłon.

Trasmisja online

Żubry Online to projekt realizowany od 2012 r. we współpracy z Nadleśnictwem Browsk, na terenie którego realizowana jest transmisja. W 2020 r. strona transmisji miała niemal 1,3 mln odsłon. Projekt w tej chwili znany jest już nie tylko w Polsce, lecz także we wszystkich krajach europejskich oraz Stanach Zjednoczonych, o czym świadczy rosnąca liczba obcojęzycznych komentarzy i aktywność zagranicznych fanów na facebookowej stronie projektu.

W miesiącach zimowych transmisję na stronie LP ogląda nawet ponad 300 osób równocześnie (średnio ok. 150). Średni czas spędzony przez użytkownika na stronie z transmisją wyniósł w 2020 r. ok. 6 min., czyli podobnie jak w ubiegłych latach.

Kwartalnik „Echa Leśne”

W 2020 r. redakcja wprowadziła nowy layout graficzny „Ech Leśnych”, dzięki którym magazyn stał się bardziej nowoczesny i atrakcyjny wizualnie. W publikacjach kwartalnika dużą uwagę zwracano na związki gospodarki leśnej z codziennym życiem kraju, kładąc akcent na aktualność poruszanej problematyki.

W publicystyce zamieszczanej m.in. w cyklu „Głośnym Echem” magazyn koncentrował się na najważniejszych, aktualnych zagadnieniach dotyczących lasu i gospodarki prowadzonej przez Lasy Państwowe, a także jej związków z szeroko rozumianą ochroną przyrody. Szczególnym polem zainteresowania redakcji były problemy związane z wpływem zmian klimatycznych na kondycję lasów, zwłaszcza procesy zamierania drzewostanów, mające źródła w kilkuletnich suszach, pogłę-

biającym się deficycie wody i następstw tego w postaci gradacji szkodników owadzych oraz nasilenia procesów chorobotwórczych. Temat ten został poruszony m.in. w artykułach *Oblicza dramatu. Susza miesza szyki* (01/2020), *Do coraz cieplejszych krajów. Zmiana klimatu a ptaki* (03/2020), *Brakujące ogniwo. Co tracimy przez bezśnieżne zimy* (04/2020).

Dużo miejsca zajęło wyjaśnianie również kwestii dotyczących gospodarki leśnej, które budziły największe zainteresowanie opinii publicznej, takich jak zmiany w prawie dotyczące drewna energetycznego (*Drewno niezgody*, 03/2020) czy różnice między lasami gospodarczymi a plantacjami (*Las to więcej niż plantacja*, 04/2020). Należną uwagę poświęcono także aktywnej ochronie przyrody w Lasach Państwowych i roli leśników w tej dziedzinie, np. w artykułach *Powrót rysia. Reintrodukcja dzikich kotów* (03/2020) czy *Uchem i okiem za piórkiem. Jak leśnicy dbają o ptaki* (04/2020).

W 2020 r. CILP kontynuował wydawanie kwartalnika „Echa Leśne” w wersji na tablety z systemem Android oraz iOS. Cyfrowa wersja magazynu spotkała się z dużym zainteresowaniem i pozytywnymi recenzjami czytelników oraz specjalistycznych serwisów. Czasopismo zostało pobrane na urządzenia mobilne przez 2700 użytkowników. Magazyn jest też dostępny na cyfrowej platformie Publico24 oraz na platformie ISSUU. W 2020 r. wydania online „Ech Leśnych” na platformie ISSUU (w tym opublikowany w styczniu 2020 r. czwarty numer z 2019 r.) miały ponad 14 tys. czytelników.

Internetowe kalendarze dla internautów

Zarówno na stronie głównej Lasów Państwowych, jak i na głównym profilu na Facebooku przez cały rok przygotowywano kalendarze z użyciem zdjęć konkursowych wykonanych przez pracowników Lasów Państwowych z zaznaczonymi datami oznaczającymi

święta okolicznościowe i ogólnopolskie otwarte imprezy i wydarzenia organizowane przez Lasy Państwowe.

Działalność wydawnicza

Centrum Informacyjne Lasów Państwowych w 2020 r. realizowało plan wydawniczy, dostosowany do potrzeb promocyjnych i edukacyjnych LP. Ogółem wydano drukiem 11 publikacji o charakterze edukacyjnym (w tym dodruki). Ze względu na pandemię COVID-19 nie były one tak szeroko rozpowszechniane przez Centrum Informacyjne LP podczas centralnych kampanii promocyjnych i wydarzeń o zasięgu ogólnokrajowym jak dotychczas, z powodu konieczności odwoływania zaplanowanych imprez.

Część nakładów została przekazana do dyspozycji rzeczników prasowych w poszczególnych regionalnych dyrekcjach, którzy mają najlepsze rozeznanie co do zapotrzebowania na takie publikacje. Egzemplarze wydawnictw zrealizowanych przez CILP były również wysyłane bezpośrednio do edukatorów leśnych w nadleśnictwach (zidentyfikowano ponad stu aktywnych edukatorów). Wychoząc naprzeciw potrzebom innych jednostek LP, Centrum udostępniało pliki produkcyjne publikacji, z prawem do druku.

Publikacje wydawane przez CILP, z racji raczej niewielkich nakładów, dostępne są w .pdf lub jako e-booki na stronie internetowej LP, w serwisie „Lasy państwowe Zapraszamy” oraz w serwisie dla profesjonalistów. W 2020 r. CILP kontynuowało współpracę z wydawnictwem zewnętrznym, właścicielem marki Niemapa. W jej wyniku powstały dwie publikacje: *Niemapa. Lasy Trójmiasta* i *Niemapa. Lasy Górnego Śląska*. Są to pozycje kierowane do rodzin z dziećmi. Celem tych wydawnictw jest zachęcanie do odwiedzenia konkretnych obiektów Lasów Państwowych i przy okazji poznanie innych atrakcji regionu. Dzięki publikacjom edukacyjnym Centrum

Informacyjne LP osiągnęło następujące cele edukacyjne:

- przedstawienie osiągnięć LP w prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej, jak również w działalności edukacyjnej na rzecz społeczeństwa;
- wykreowanie pozytywnego wizerunku leśnika jako gospodarza lasu, troszczącego się nie tylko o stan samego lasu, ale również chroniącego przyrodę;
- zachęcenie społeczeństwa do spędzania czasu w lesie w miejscach, które warto zobaczyć i poznać, w sposób bezpieczny dla obu stron;
- zainteresowanie młodzieży tematyką leśną, kreowanie postaw proekologicznych;
- przekazanie treści edukacyjnych związanych z lasem nauczycielom, a za ich pośrednictwem dzieci i młodzieży, oraz zachęcanie do poznawania lasu i leśnictwa w aktywny sposób.

Wydawnictwa o szczególnych walorach edukacyjnych:

- *Kalendarz z lasu* – kalendarz na rok szkolny 2020/2021 dla młodzieży w wieku 13–18 lat. W tym wydaniu został podjęty bardzo aktualny i ważny temat związany ze zmianą klimatu. Zaproponowano młodzieży ponad 50 krótkich tekstów dotyczących różnorodnych aspektów związanych ze zmianami klimatycznymi. Całość przedstawiona jest w przystępnej formie i opatrzona licznymi ciekawostkami.
- Kalendarz 13-planszowy dla DGLP na rok 2021 złożony z 13 zdjęć ilustrujących pracę leśników.
- *Czy żubry ziewają* – publikacja popularyzująca wiedzę na temat tych zwierząt oraz pokazująca rolę leśników w ich ochronie.
- *Sztuka fotografowania przyrody* – autor, znany i uznany fotograf przyrody, dzieli się swoją fachową wiedzą jak fotografować przyrodę, czego unikać, a na co zwracać szczególną uwagę.

- Wydawnictwa z serii „Warto zobaczyć w LP” – *Bory Tucholskie i Pojezierze Kaszubskie* oraz *Od Puszczy Kozienickiej do Ponidzia*.

W 2020 r. były także dodrukowywane wydawnictwa o charakterze promocyjno-edukacyjnym: *Co zrobić w lesie, gdy...* oraz foldery *Dla lasu, dla ludzi* (także w wersji angielskiej) oraz *Las i ludzie, ludzie i las*. Pozycje te w poprzednich latach cieszyły się dużym zainteresowaniem czytelników.

6.3. Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie

Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie jest szczególną jednostką Lasów Państwowych o zasięgu ogólnokrajowym, podległą bezpośrednio Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych w Warszawie. Ośrodek funkcjonuje na terenie dziewiętnastowiecznego zespołu zamkowo-parkowego, w którego skład wchodzi liczne obiekty zabytkowe.

Edukacja przyrodniczo-leśna to jeden z głównych celów Ośrodka Kultury Leśnej. Ekspozycje muzealne, lekcje terenowe i stacjonarne oraz wydawnictwa zostały przygotowane w taki sposób, aby przybliżyć świat przyrody, jak również relacje łączące las i człowieka.

W 2020 r. Dział Edukacji i Informacji OKL w szerokim zakresie realizował zarówno działalność edukacyjną, jak i wydawniczą, na które złożyły się różnorodne ich formy oraz współpraca z placówkami szkolnymi i innymi instytucjami, np. zajmującymi się krzewieniem wiedzy ekologicznej.

Zajęcia edukacyjne prowadzone były na terenie parku-arboretum, Pokazowej Zagrody Zwierząt, w Muzeum Leśnictwa, w pracowni plastycznej oraz poza siedzibą Ośrodka.

Wśród wydarzeń edukacyjnych można wymienić: 7 wycieczek z przewodnikiem, 7

okazjonalnych imprez edukacyjnych i akcji ekologicznych, 4 lekcje w izbie leśnej, 2 lekcje z leśnikiem w szkołach, 5 warsztatów i wykładów poza szkołą, 6 konkursów oraz 8 wystaw.

Z oferty Ośrodka Kultury Leśnej skorzystało łącznie 120 644 osoby. Największym zainteresowaniem cieszyła się Pokazowa Zagroda Zwierząt, którą odwiedziło 110 413 osób, natomiast wystawy edukacyjne (stałe i czasowe) zwiedziły łącznie 8943 osoby. Największą grupą odbiorców różnych form edukacji leśnej (z wyjątkiem zwiedzania zagrody zwierząt) były osoby dorosłe, w tym studenci (5887 osób).

Tak jak i inne jednostki Lasów Państwowych, Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie prowadził w roku 2020 r. edukację przyrodniczo-leśną także w trybie online. Z tej formy edukacji skorzystało łącznie 1592 uczestników, natomiast liczba wyświetleń m.in. filmów, materiałów i wystaw online łącznie wyniosła 18 211. Najbardziej popularną formą online stosowaną przez OKL były materiały edukacyjne zamieszczane na stronie internetowej ośrodka (166 materiałów wyświetlonych 11 314 razy).

– **tabela 13, tabela 13.A.**

Ośrodek w Gołuchowie współpracował w 2020 r. z 29 podmiotami, z którymi zorganizował 49 imprez edukacyjnych. Były to placówki szkolne, muzea, teatr, galeria sztuki, instytucja kultury lokalnego samorządu, parki krajobrazowe, uniwersytety trzeciego wieku, Państwowa Straż Pożarna, Związek Harcerstwa Polskiego, Polski Związek Żeglarski oraz media.

Działalnością edukacyjną w 2020 r. zajmowało się łącznie 24 pracowników OKL, w tym największą grupę stanowili specjaliści i referenci (19 osób).

Koszty edukacji leśnej społeczeństwa poniesione przez OKL w 2020 r. zamknęły się w kwocie 167,5 tys. zł, z czego 121 tys. zł to dotacja z funduszu leśnego, a 46,5 tys. zł to dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego

Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu.

Wydarzenia cykliczne i okolicznościowe

- Zielone Kino, to dwudniowy program obejmujący projekcje edukacyjnych filmów przyrodniczych w Muzeum Leśnictwa, który został zrealizowany podczas ferii zimowych.
- 19. edycja obchodów Dnia Ziemi – edukacyjna impreza organizowana we współpracy z III LO im. M. Kopernika w Kaliszu. W ramach obchodów za aktywność proekologiczną w lokalnej społeczności przyznano odznaki Honorowy Opiekun Miejsc Przyrodniczo Cennych Gołuchowa i wyróżnienia.
- Europejskie Dni Dziedzictwa – wystawa zorganizowana w Muzeum Leśnictwa pod tytułem *Migawki z przeszłości, czyli leśnicy w starej fotografii*, która była także dostępna w wersji online na stronie internetowej Ośrodka.
- Dzień Drzewa – święto z udziałem 30 członków Sekcji Bioróżnorodności Uniwersytetu Trzeciego Wieku „Calisia” w Kaliszu, w ramach którego posadzono lipy drobnolistne, zwiedzano wystawy czasowe w Muzeum Leśnictwa oraz zorganizowano zajęcia edukacyjne w formie marszu na orientację.
- Nadanie imion małym żubrom urodzonym w Pokazowej Zagrodzie Zwierząt z udziałem zwycięzców konkursu i ich rodzin.

Akcje edukacyjne

Akcje edukacyjne miały charakter aktywizujący i angażowały uczniów w działania zarówno na terenie Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie, jaki i ich macierzystych szkół. Były to:

- zbiórka kasztanów i żołądki dla zwierząt z Pokazowej Zagrody Zwierząt z udziałem trzech placówek szkolnych;
- akcja „Kasztan na wagę życia” – zbiórka

kasztanów w celu wsparcia finansowania leczenia dziewczynki chorej na SMA.

Zajęcia edukacyjne prowadzone poza terenem Ośrodka Kultury Leśnej

- Warsztaty „Zielona Strefa” w Galerii im. Jana Tarasina w Kaliszu dla dzieci w wieku 8–12 lat. Uczestnicy poznawali powiązania organizmów w leśnym ekosystemie oraz różne techniki artystyczne, m.in. rzeźbę, intarsję i korzenioplastykę, oglądali mini-wystawę dzieł z Muzeum Leśnictwa, brali udział w grach oraz twórczych zajęciach z wykorzystaniem surowców leśnych.
- Warsztaty dotyczące roli lasu, ze szczególnym uwzględnieniem tematu drewna, zrealizowane w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 w Kaliszu z udziałem osób o specjalnych potrzebach w zakresie funkcjonowania osobistego i społecznego.
- Wykłady dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku „Calisia” w Kaliszu realizowane w sali wykładowej oraz online pt. *Oblicza lasu utrwalone w twórczości artystów na przykładzie kolekcji Muzeum Leśnictwa w Gołuchowie oraz Czas w las, czyli o tym co możemy robić wśród drzew.*

Konkursy

Konkursy miały charakter ogólnopolski oraz regionalny. Organizowano je jako oddzielne wydarzenia, jak również jako integralne części cyklicznych imprez edukacyjnych. Były to:

- Konkurs „Imię dla żubra” (wrzesień/październik) – ogólnopolski konkurs na imiona dla żubrów urodzonych w zagrodzie Ośrodka Kultury Leśnej. Wydarzenie zorganizowane online.
- Konkurs plastyczny „Portrety drzew” zorganizowany z okazji obchodów Dnia Ziemi. Najlepsze prace nagrodzono i zaprezentowano na wystawie w Muzeum Leśnictwa.

- „Mój Las” – regionalny etap ogólnopolskiego konkursu dla dzieci i młodzieży szkolnej. Prace do konkursu zgłosiło 24 uczniów. Finał konkursu odbył się w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie.
- „Leśne strofy na lato” – konkurs poetycki na utwór inspirowany lasem, stanowiący element projektu o tym samym tytule. Wydarzenie online dla młodzieży i dorosłych.
- Konkurs mikołajkowy online na ozdoby choinkowe inspirowane lasem.

Działalność wydawnicza

Działalność wydawnicza Ośrodka skupiona była na realizacji wydawnictw periodycznych oraz nieperiodycznych. Wydano następujące pozycje:

- „Studia i Materiały Ośrodka Kultury Leśnej” – rocznik zawierający 15 referatów odnoszących się do aspektu historycznego i kulturowego leśnictwa oraz 4 kronikarskie (800 egz.);
- „Zagajnik” – kwartalnik edukacyjno-informacyjny (4800 egz.);
- *Ślady dawnego bartnictwa puszczańskiego na terenie Białowieskiego Parku Narodowego* autorstwa Jana Jerzego Karpińskiego, reprint wydania z 1948 r. (600 egz.);
- *Zaproszenie do lasu. Wiersze i zagadki* autorstwa Władysława Dzięgały (500 egz.);
- broszury edukacyjne: *Wesoły żubrzyk, Żubr. Kolorowanka, Żubr. Jaki jest król polskich lasów?* w ramach realizacji projektu „Kompleksowa ochrona żubra w Polsce” (3000 egz.);
- *Dbam o środowisko i żyję bezpiecznie* – książeczka edukacyjna zrealizowana we współpracy z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Pleszewie (600 egz.);
- *Prymitywne techniki obróbki drewna w polskiej kulturze ludowej* autorstwa Władysława Jeż-Jareckiego (300 egz.);

- *Z lasu do kuchni i spiżarni. Potrawy i przetwory z grzybów* autorstwa Jerzego Adamczewskiego i Grażyny Szelańgowskiej (300 egz.);
- *Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie. Informator*; wersje anglojęzyczna i niemieckojęzyczna, wydanie drugie zmienione i uzupełnione (600 egz.);
- *Album Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie*, wydanie czwarte zmienione i uzupełnione (1000 egz.);
- kalendarz ścienny *Ekspozyty ze zbiorów Muzeum Leśnictwa Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie* (700 egz.);
- folder *Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie* w języku ukraińskim (500 egz.);
- gra edukacyjna typu „pamięć” *Bogactwo przyrodnicze parku-arboretum w Gołuchowie* (1000 egz.);
- gra edukacyjna *Zielone domino* (1000 egz.).

Współpraca z mediami

- Emisja wystąpień przedstawicieli OKL na antenie TVP Poznań w ramach porannego programu „Witaj Wielkopolsko”.
- Emisja na antenie TVP („Teleexpress”) materiału dotyczącego Muzeum Leśnictwa.
- Cykl wywiadów z leśnikiem emitowanych na antenie Radia Centrum Kalisz.
- Realizacja z Radiem Eska audycji zapraszającej do zwiedzania Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie.
- Współpraca z Radiem Poznań – patronem medialnym projektu „Leśne strofy na lato”.
- Publikacja informacji o konkursie „Imiona dla żubrów” na łamach „Faktu”, portali informacyjnych oraz prasy regionalnej.
- Opublikowanie materiału promocyjnego w albumie *Duma Wielkopolski* wydanego nakładem Polska Press.
- Kampania medialna zachęcająca do przekazywania kasztanów na rzecz chorej Sandry Wolniak (Radio Poznań, Radio Eska,

Program 1 Polskiego Radia, TVP Poznań, portale internetowe).

- Publikowanie w mediach współpracujących z OKL bieżących komunikatów i informacji prasowych dotyczących działalności i wydarzeń w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie.

6.4. Leśny Bank Genów Kostrzyca

Działalność edukacyjna w Leśnym Banku Genów Kostrzyca ma na celu upowszechnianie wiedzy o środowisku leśnym i zrównoważonej gospodarce leśnej, podnoszenie świadomości społecznej w zakresie racjonalnego oraz odpowiedzialnego korzystania z lasu oraz budowanie zaufania społecznego do działalności zawodowej leśników. Ważnym zagadnieniem prowadzonej edukacji jest działalność Leśnego Banku Genów Kostrzyca, jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych powołanej do ochrony leśnych zasobów genowych.

W działalności edukacyjnej LBG Kostrzyca wykorzystywane są m.in. dwie wiaty edukacyjne oraz arboretum z wytyczonymi trasami dydaktycznymi. Edukacją zajmuje się jeden pracownik, w razie potrzeby wspierany przez pracowników z innych działów.

W 2020 r. w edukacji przyrodniczej prowadzonej przez LBG Kostrzyca uczestniczyło 1346 osób, głównie grupy rodzinne (81%), grupy przedszkolne (10%), dzieci i młodzież ze szkół podstawowych (7%) oraz studenci (2%). Różne formy edukacji w Leśnym Banku Genów Kostrzyca oraz frekwencję w 2020 r. przedstawia **tabela 14** i **tabela 14.A**.

W ramach działalności edukacyjnej Leśny Bank Genów Kostrzyca współpracował z 8 przedszkolami i szkołami z powiatu jeleniogórskiego.

Wśród różnorodnych form edukacji prowadzonej w LBG Kostrzyca można wyróżnić:

Działalność edukacyjna Lasów Państwowych

- zajęcia w ramach akcji edukacyjnej „Zimowe życie w lesie”;
- konkurs plastyczny „Jesień w lesie”, skierowany do uczniów szkół podstawowych;
- 5 wystaw prac plastycznych i fotograficznych.

Ze względu na epidemię COVID-19 część zaplanowanych zajęć nie została zrealizowana. W ramach działań edukacyjnych w formie online został przeprowadzony jeden konkurs, w którym udział wzięło 27 uczniów szkoły podstawowej, a 5 filmów było wyświetlonych 4554 razy.

Na profilu LBG Kostrzyca na Facebooku w roku 2020 zamieszczono 43 posty. Fanpage był obserwowany przez 1765 osób. Dużym zainteresowaniem cieszyły się

posty z zakresu prac wykonywanych w LBG Kostrzyca i wyjazdów terenowych. Część postów została udostępniona na głównym profilu Lasów Państwowych.

Pracownicy LBG Kostrzyca współpracują z licznymi partnerami krajowymi i zagranicznymi oraz z regionalnymi i krajowymi mediami. W roku 2020 ukazały się 3 artykuły prasowe oraz 7 materiałów filmowych i reportaży poświęconych aktualnościom i wydarzeniom edukacyjno-promocyjnym.

Leśny Bank Genów Kostrzyca jest również miejscem konferencji, praktyk studenckich, szkoleń zawodowych i kursów specjalistycznych z zakresu genetyki, selekcji, nasiennictwa i szkółkarstwa leśnego dla leśników z całego kraju.

Ścieżka dydaktyczna *Puszczańskie drzewa* w Nadleśnictwie Hajnówka, RDLP Białystok

III.

Działalność edukacyjna leśnych kompleksów promocyjnych (LKP)

2020

Leśne kompleksy promocyjne to duże, zwarte obszary lasu, wchodzące w skład jednego lub kilku nadleśnictw. Były tworzone w latach 1994–2011 na terenie całego kraju na mocy zarządzeń dyrektora generalnego Lasów Państwowych. Pokazują zmienność warunków siedliskowych, różnorodność składu gatunkowego lasu i wielość pełnionych przez niego funkcji. W ramach LKP leśnicy promują zrównoważoną gospodarkę leśną, wspierają badania naukowe i prowadzą edukację leśną społeczeństwa.

W 2018 r. dyrektor generalny Lasów Państwowych podpisał zarządzenie w sprawie leśnych kompleksów promocyjnych, w którym wśród zadań dla nadleśnictw objętych programem LKP wymieniono m.in. działalność w zakresie „pełnienia wiodącej roli w prowadzeniu przez Lasy Państwowe edukacji dla zrównoważonego rozwoju, w szczególności edukacji leśnej”^{*}.

W skład leśnych kompleksów promocyjnych wchodzi od jednego do ośmiu nadleśnictw, a w kilku przypadkach w granicach LKP znalazły się również tereny instytucji naukowych, uczelni oraz lasy innej własności niż państwowej, na przykład lasy miejskie. Informacje zawarte w III. rozdziale Raportu odnoszą się do nadleśnictw Lasów Państwowych wchodzących w skład 25 leśnych

kompleksów promocyjnych, według stanu na koniec 2020 r. Jest ich razem 74, co stanowi 17,2% wszystkich 430 nadleśnictw w Polsce. Należy zaznaczyć, że działalność edukacyjna nadleśnictw LKP jest częścią działalności Lasów Państwowych, która już została opisana w rozdziale II. Jednak ze względu na szczególne znaczenie tych obszarów dla LP, także w prowadzeniu edukacji, dane z raportów leśnych kompleksów promocyjnych zostały wyróżnione w osobnym rozdziale.

1. Obiekty edukacji leśnej w leśnych kompleksach promocyjnych

Na terenie 25 leśnych kompleksów promocyjnych w roku 2020 wykorzystywano w działalności edukacyjnej 30 ośrodków edukacji przyrodniczo-leśnej, 49 izb leśnych, 97 wiat edukacyjnych („zielonych klas”) oraz 212 leśnych ścieżek dydaktycznych (**tabela 7.1**).

Z porównania danych (**tabela 1**) wynika, że nadleśnictwa LKP posiadają bogatszą infrastrukturę edukacyjną niż pozostałe nadleśnictwa. Dotyczy to zwłaszcza ośrodków edukacji, ale już w mniejszym stopniu wiat edukacyjnych, ścieżek dydaktycznych, a zwłaszcza izb edukacji leśnej. Jeśli natomiast chodzi o wykorzystywane w działalności edukacyjnej punkty i powierzchnie (np. szkółki leśne), jak również inne obiekty niezwiązane

^{*} Zarządzenie Nr 4 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie Leśnych Kompleksów Promocyjnych

z gospodarką leśną, to ich rozmieszczenie można uznać za równomierne na terenie Lasów Państwowych, z wyjątkiem ogrodów i parków dendrologicznych oraz wybranych drzewostanów, które spotyka się w nadleśnictwach leśnych kompleksów promocyjnych wyraźnie częściej niż w nadleśnictwach poza LKP. Rodzaj i liczebność wszystkich obiektów edukacyjnych na terenie poszczególnych LKP w 2020 r. pokazano w **tabelach 7.1 i 7.2**.

2. Formy edukacji leśnej w leśnych kompleksach promocyjnych

W nadleśnictwach leśnych kompleksów promocyjnych realizowane są te same formy edukacji leśnej, co w całych Lasach Państwowych. Frekwencja ogółem oraz w poszczególnych formach edukacji jest tu jednak znacznie wyższa. Średnia frekwencja ogółem na jedno nadleśnictwo w LKP wynosi 1837, natomiast w „statystycznym” nadleśnictwie w LP średnia frekwencja ogółem to 820 osób, a w nadleśnictwie poza LKP – 609 osób.

uczestników wszystkich form edukacji w 25 leśnych kompleksach promocyjnych pokazano na **wykresie 9**. Z leśnych kompleksów promocyjnych najliczniej były odwiedzane w 2020 r.: „Sudety Zachodnie”, „Puszcza Niepołomicka”, „Lasy Rychtaleskie” oraz „Bory Lubuskie”.

Aktywność edukacyjna nadleśnictw w poszczególnych leśnych kompleksach promocyjnych jest zróżnicowana i zależy ona od wielu czynników. Ma na to wpływ m.in. infrastruktura edukacyjna, zatrudnienie na etatach edukacyjnych, nakłady na edukację, położenie na mapie Polski, rok utworzenia LKP (doświadczenie pracowników, programy edukacyjne, współpraca itp.). Dane dotyczące poszczególnych form edukacji w 25 leśnych kompleksach promocyjnych zawarte są w **tabelach 8.1 i 8.2**.

W 2020 r. najwięcej zajęć terenowych (**wykres 10**) przeprowadzono w LKP „Lasy Rychtaleskie” – średnio 75 zajęć na jedno nadleśnictwo, „Bory Lubuskie” – średnio 72 zajęcia, „Lasy Oliwsko-Darżlubskie” – średnio 50 zajęć oraz „Puszcza Niepołomicka” – średnio 40 zajęć.

Średnia liczba uczestników i średnia liczba form edukacji przypadające na jedno nadleśnictwo w 2020 r.

Nadleśnictwo (430 ogółem w LP)	Uczestnicy edukacji	Zajęcia terenowe	Zajęcia w izbie i ośrodku	Lekcje w szkole	Spotkania poza szkołą	Konkursy	Akcje	Wystawy
W LKP (74 nadleśnictwa)	1837	14	12	3	4	1	3	>1
Poza LKP (356 nadleśnictw)	609	4	>1	2	>1	>1	2	>1
Relacja 1:2	3,02	3,5	12	1,5	4	1	1,5	1

Nadleśnictwo promocyjne (wchodzące w skład LKP) było odwiedzane w 2020 r. średnio przez 1837 osób – uczestników różnych form edukacji, podczas gdy w nadleśnictwie poza LKP frekwencja była ponad trzy razy mniejsza i wynosiła 609 osób. W tabeli porównano liczbę różnych form edukacji. W każdym przypadku nadleśnictwo LKP przeprowadziło tych form więcej – od wystaw i konkursów, do nawet 12 razy więcej zajęć w izbie i ośrodku niż nadleśnictwo spoza LKP. Frekwencję ogólną

Najwięcej zajęć zarówno w izbach leśnych, jak i w pomieszczeniach ośrodka edukacji nadleśnictw odbyło się w LKP „Lasy Bieszczadzkie” – 50 zajęć, LKP „Lasy Beskidu Sądeckiego” – 49, LKP „Bory Lubuskie” – 46 oraz „Puszcza Niepołomicka” – 37 zajęć na jeden obiekt (**tabela 8.1**). Szkoły najczęściej odwiedzali leśnicy z nadleśnictw LKP „Lasy Rychtaleskie” – 13 przeprowadzonych lekcji na jedno nadleśnictwo oraz z LKP „Lasy Olsztyńskie” – 12 lekcji (**wykres 11**). LKP

„Lasy Warszawskie” wyróżniły się natomiast w roku 2020 liczbą spotkań przeprowadzonych poza szkołą – odbyło się tam aż 51 takich spotkań (**tabela 8.1**).

Leśne konkursy, organizowane przez nadleśnictwa w 2020 r. cieszyły się największą frekwencją w LKP: „Puszcza Świętokrzyska” – 1288 uczestników, „Lasy Warszawskie” – 740 uczestników oraz „Puszcza Niepołomska” – 433 uczestników średnio w jednym konkursie. Najwięcej konkursów odbyło się w LKP „Lasy Mazurskie” – 9 konkursów oraz w LKP „Lasy Beskidu Śląskiego” i LKP „Puszcza Knyszyńska” – po 8 konkursów.

Aktywnością w organizowaniu akcji i imprez edukacyjnych wykazały się nadleśnictwa należące do LKP „Lasy Warszawskie” – 22 akcje oraz LKP „Puszcza Białowieska” i LKP „Bory Tucholskie” – po 21 akcji. Najwyższą natomiast frekwencję (średnia liczba uczestników na jedną akcję) odnotowano w akcjach organizowanych na terenie LKP „Sudety Zachodnie”. W przygotowaniu wystaw edukacyjnych wyróżniły się zdecydowanie nadleśnictwa LKP „Puszcza Notecka” (20 wystaw w ciągu roku), natomiast największą liczbę odwiedzających jedną wystawę odnotowano w LKP „Puszcze Szczecińskiej” – 1433 osoby (**tabela 8.2**).

2.1. Formy edukacji leśnej w trybie online w leśnych kompleksach promocyjnych

W nadleśnictwach LKP w 2020 r. realizowane były te same formy edukacji leśnej online, co w całych Lasach Państwowych. Frekwencja ogółem oraz w poszczególnych formach edukacji jest tu jednak wyższa. Średnia frekwencja ogółem (uczestnicy i wyświetlenia łącznie) na jedno nadleśnictwo w LKP wynosi 11 198, natomiast w „statystycznym” nadleśnictwie w LP średnia frekwencja ogółem to 3756, a w nadleśnictwie poza LKP – 2209.

Z porównania liczb różnych form edukacji online zrealizowanych we wszystkich nadleśnictwach LP (430 nadleśnictw) oraz nadleśnictwach LKP (74 nadleśnictwa) wynika, że znaczna ich część (47%) została zrealizowana w nadleśnictwach promocyjnych. Dotyczy to zwłaszcza: warsztatów (95,1%), lekcji (56,2%) oraz filmów online (52,1%).

Najwyższą frekwencję w różnych formach edukacji prowadzonej w trybie online (uczestnicy i wyświetlenia łącznie) odnotowały leśne kompleksy promocyjne: „Puszcza Niepołomska” (361 759), „Bory Lubuskie” (56 951), „Puszcza Knyszyńska” (37 639), „Lasy Rychtałskie” (29 104) oraz „Lasy Mazurskie” (18 677). – **wykres 9.A**.

Formy edukacji online na terenie nadleśnictw LP i LKP w 2020 r. – porównanie

Lp.	Forma edukacji online	Liczba form w nadleśnictwach (430 nadl.)	Liczba form w LKP (74 nadl.)	Udział % form edukacji w LKP
1.	Lekcja online	194	109	56,2%
2.	Warsztaty online	41	39	95,1%
3.	Filmy edukacyjne online	236	123	52,1%
4.	Materiały edukacyjne online	263	103	39,2%
5.	Konkursy leśne online	74	24	32,4%
6.	Wydawnictwa edukacyjne online	36	1	2,8%
7.	Wystawy online	10	2	20,0%
Razem		854	401	47,0%

Najpopularniejszą formą edukacji online stosowaną przez leśne kompleksy promocyjne były filmy edukacyjne (123 filmy – wyświetlone 575 507 razy, co stanowi 69,45% uczestników i wyświetleń edukacji online zrealizowanej przez LKP) – **tabela 8.A.**

Najwięcej filmów przygotowano w LKP „Puszcza Niepołomska” – 43 filmy, w LKP „Lasy Mazurskie” – 34 filmy oraz w LKP „Bory Lubuskie” – 16 filmów (**tabela 8.A.1**).

Do innych cieszących się dużym zainteresowaniem form edukacji online można również zaliczyć materiały edukacyjne zamieszczone na stronach internetowych nadleśnictw LKP (ponad 132 515 wyświetleń) – **wykres 8.A.** Najwięcej materiałów edukacyjnych (np. prezentacji) na własnych stronach internetowych przygotowały nadleśnictwa LKP „Lasy Mazurskie” – 52 materiały (10 na jedno nadleśnictwo), LKP „Puszcza Knyszyńska” – 26 materiałów (7 na jedno nadleśnictwo) oraz LKP „Bory Lubuskie” – 19 materiałów (**tabela 8.A.1**).

Propozycją angażującą bezpośrednio uczestników edukacji online były lekcje prowadzone przez edukatorów z nadleśnictw promocyjnych, głównie dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Z tej formy edukacji (łącznie 109 lekcji) skorzystało 29 195 uczestników (łącznie z wyświetleniami) – **tabela 8.A.** Wyróżnić tu można nadleśnictwa LKP „Puszcza Niepołomska” (20 lekcji na jedno nadleśnictwo), LKP „Lasy Doliny Baryczy” (10 lekcji na jedno nadleśnictwo) oraz LKP „Puszcza Notecka”, LKP „Lasy Bieszczadzkie” i LKP „Puszcza Knyszyńska” (po 3 lekcje na jedno nadleśnictwo). – **tabela 8.A.1.**

Warsztaty online to propozycje aktywnych zajęć dla różnych grup wiekowych, podczas których nieodłącznym elementem jest wykonanie określonego przez organizatora zadania (najczęściej manualnego). Z tej formy edukacji (łącznie 39 zajęć) skorzystało

aż 62 156 uczestników (łącznie z wyświetleniami). Wyróżnić tu należy nadleśnictwa LKP „Lasy Rychtaleskie”, które zorganizowały aż 12 warsztatów online (po 6 na jedno nadleśnictwo), LKP „Lasy Mazurskie” (8 warsztatów), LKP „Puszcze Szczecińskie” (7 warsztatów) oraz LKP „Puszcza Niepołomska” (4 warsztaty). Największą frekwencję odnotowano podczas warsztatów zorganizowanych przez LKP „Lasy Rychtaleskie” (58 207 uczestników i wyświetleń łącznie) – **tabela 8.A.1.**

Dodatkowo edukatorzy z LKP „Puszcza Białowieska” przygotowali jedno wydawnictwo online, które było wyświetlone 200 razy, a edukatorzy z LKP „Lasy Mazurskie” przygotowali dwie wystawy online, które były wyświetlone 1772 razy. – **tabela 8.A.2.**

3. Współpraca i kadra nadleśnictw LKP w edukacji leśnej społeczności

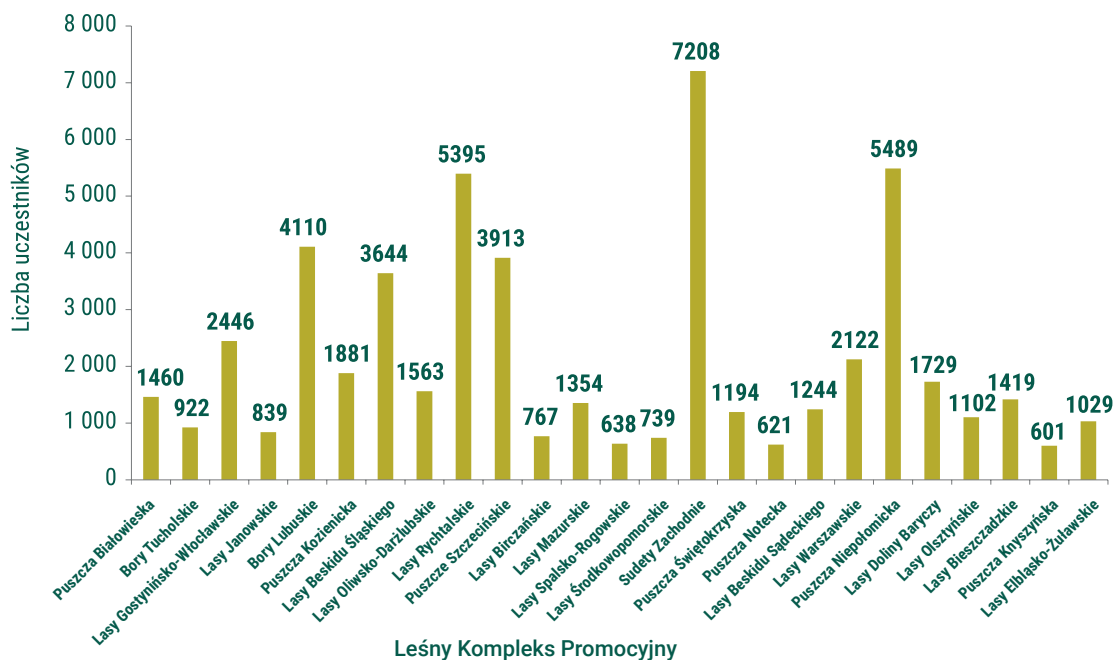
Nadleśnictwa leśnych kompleksów promocyjnych, podobnie jak wszystkie nadleśnictwa w Lasach Państwowych, współpracują najczęściej ze szkołami. Jedno nadleśnictwo promocyjne współpracowało w 2020 r. średnio z 10 szkołami, przy czym najczęściej współpracujących szkół wykazano w LKP „Lasy Rychtaleskie” – średnio 29 na jedno nadleśnictwo (**tabela 9**).

Zaangażowanie leśników nadleśnictw LKP w edukację społeczeństwa wynosiło w 2020 r. średnio 18 pracowników na jedno nadleśnictwo; jest to o osiem osób więcej niż w nadleśnictwach poza LKP. Tutaj ponadto (w LKP) skupione są niemal wszystkie etaty edukacyjne w Lasach Państwowych, kiedy to pracownik (na ogół specjalista ds. edukacji lub kierownik ośrodka) poświęca na działalność edukacyjną powyżej 70% swego czasu pracy.

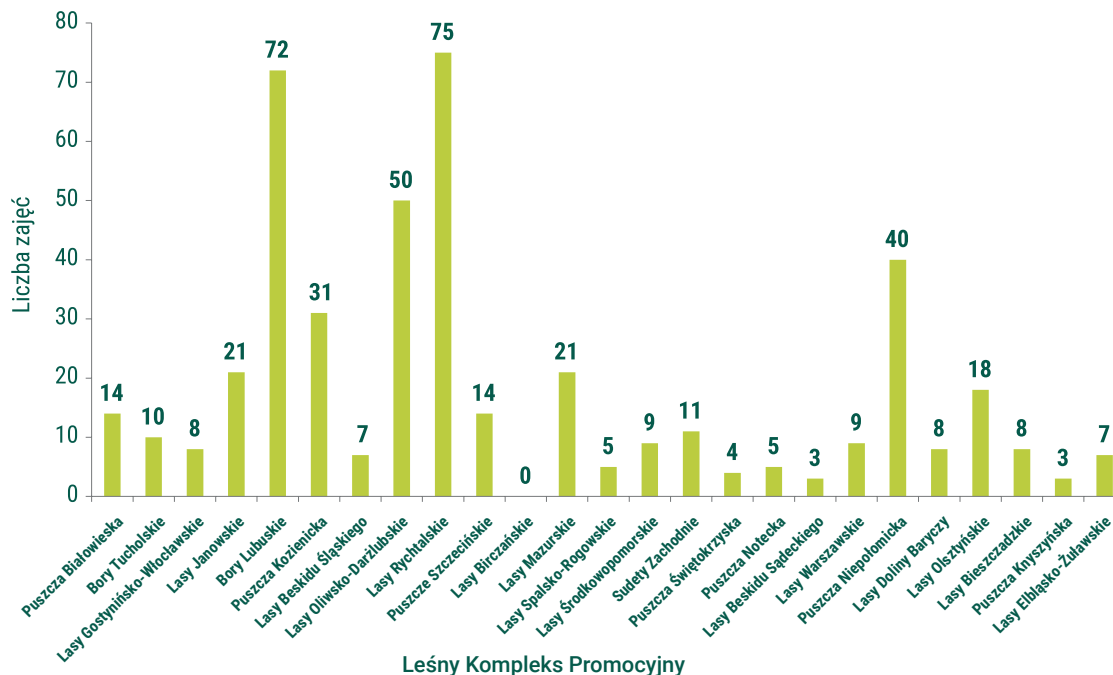
W nadleśnictwach poszczególnych leśnych kompleksach promocyjnych różnie kształtuje

się liczebne zaangażowanie pracowników w obsługę edukacyjną osób odwiedzających teren nadleśnictwa. Najwięcej pracowników zajmowało się edukacją społeczeństwa w nad-

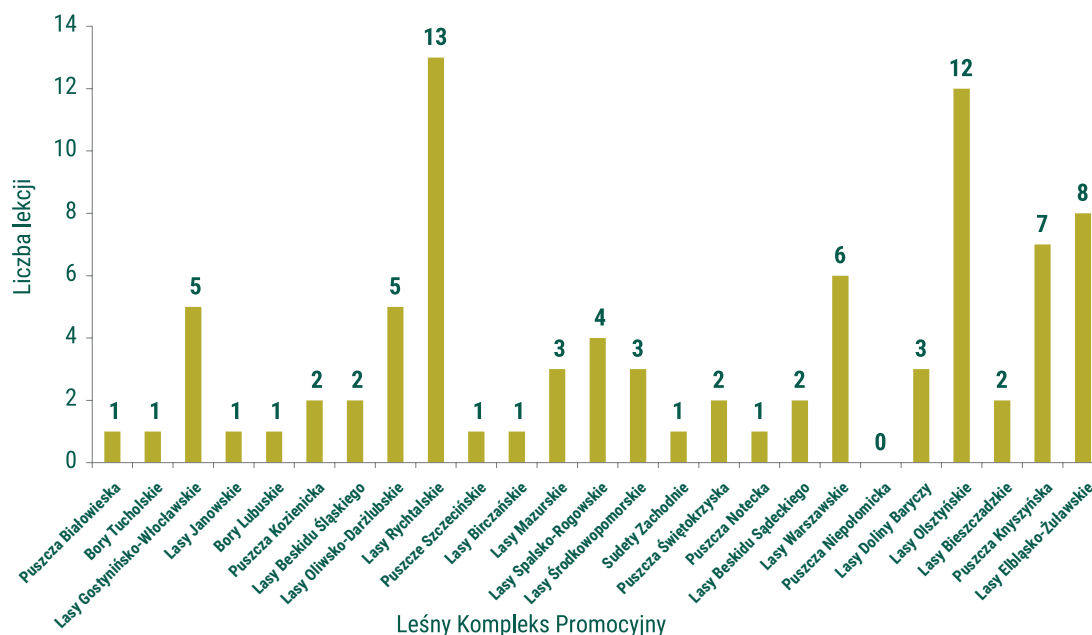
leśnictwach LKP „Lasy Olsztyńskie” – 36 osób, „Lasy Warszawskie” – 29 osób oraz LKP „Lasy Środkowopomorskie” – 28 osób średnio w jednym nadleśnictwie (**wykres 12**).

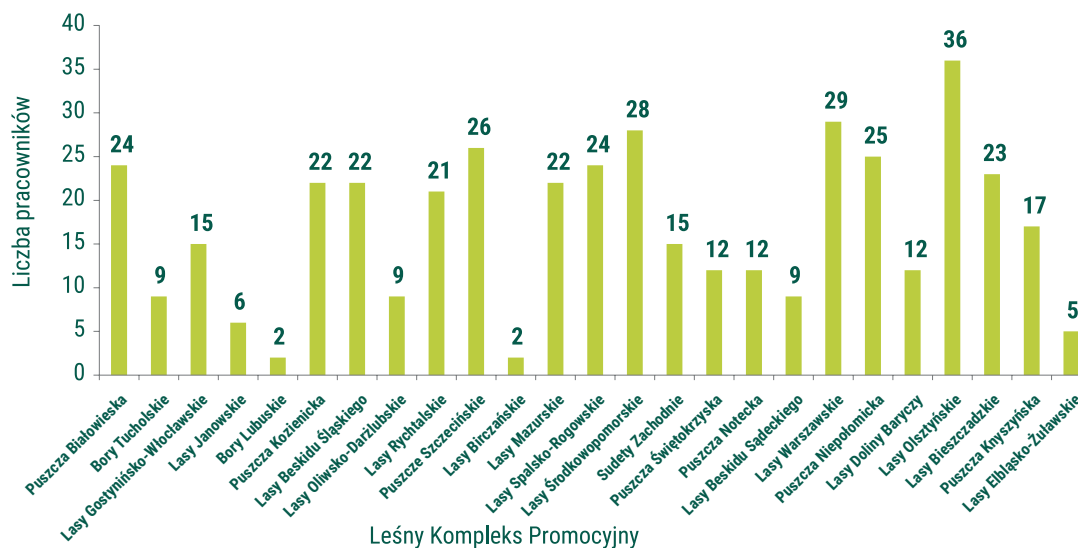
Wykres 9. Frekwencja ogólna uczestników różnych form edukacji na jedno nadleśnictwo LKP w 2020 r.

Wykres 10. Liczba zajęć terenowych przypadających na jedno nadleśnictwo LKP w 2020 r.

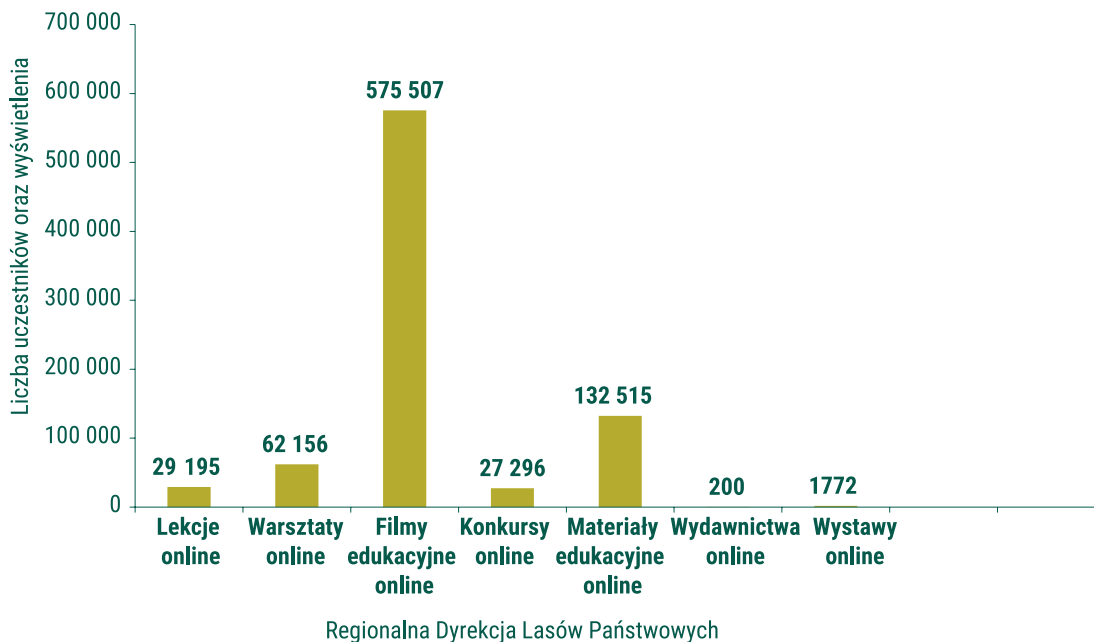

Wykres 11. Lekcje w szkole przeprowadzone przez pracowników jednego nadleśnictwa LKP w 2020 r.

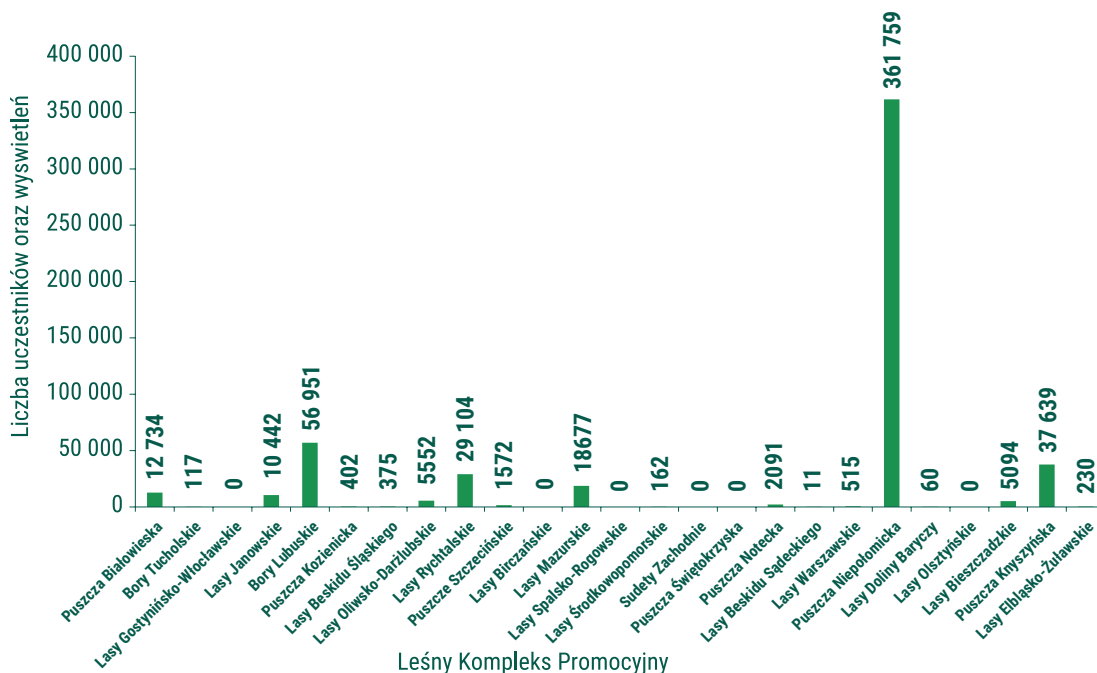

Wykres 12. Pracownicy nadleśnictw leśnych kompleksów promocyjnych angażujący się w działalność edukacyjną w 2020 r. (wartość średnia na jedno nadleśnictwo)

Wykres 8.A. Formy edukacji w trybie online zrealizowane przez leśne kompleksy promocyjne oraz frekwencja (uczestnicy oraz wyświetlenia) w 2020 r.

Wykres 9.A. Frekwencja ogólna uczestników różnych form edukacji w trybie online na jedno nadleśnictwo LKP w 2020 r.

Leśna ścieżka dydaktyczna w rezerwacie „Wielki las” w Nadleśnictwie Strzyżów, RDLP Krosno

IV. Finansowanie edukacji leśnej

2020

Z puli środków wydatkowanych na działalność edukacyjną Lasów Państwowych w 2020 r. finansowano przede wszystkim: 1) tworzenie, utrzymanie i wyposażenie ośrodków edukacji w leśnych kompleksach promocyjnych, izb leśnych, ścieżek dydaktycznych i innych obiektów edukacji; 2) zakup nagród dla uczestników konkursów oraz materiałów i środków dydaktycznych do prowadzenia edukacji leśnej, w tym tablic, publikacji, sprzętu do obserwacji przyrody, sprzętu audiowizualnego; 3) przygotowanie i druk własnych wydawnictw edukacyjnych – folderów, przewodników i map.

1. Wydatki Lasów Państwowych na edukację leśną społeczeństwa

Suma wydatków na działalność edukacyjną Lasów Państwowych w 2020 r. wyniosła ponad 20,5 mln zł (**tabela 10**). Głównym źródłem finansowania edukacji leśnej społeczeństwa były środki Lasów Państwowych: wydatki własne nadleśnictw (84,75%) i środki z wojewódzkich funduszy ochrony środowiska (4,01%). Wsparcie na cele edukacyjne Lasy Państwowe otrzymały także z funduszu leśnego (0,78%), z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (0,43%) oraz z innych źródeł (9,83%). W 2020 r. wydatki jednego nadleśnictwa na działalność edukacyjną wyniosły średnio 47,9 tys. zł (w tym własne – średnio 40,6 tys. zł).

Wydatki te są jednak zróżnicowane na terenie kraju i wynoszą średnio od 25,5 tys. zł dla jednego nadleśnictwa RDLP Radom do 118,4 tys. zł w RDLP Warszawa (**tabela 10**).

Na uwagę zasługuje znaczący udział środków zewnętrznych w finansowaniu działalności edukacyjnej nadleśnictw regionalnych dyrekcji w Krośnie, Pile, Poznaniu, Szczecinie i Wrocławiu.

2. Wydatki leśnych kompleksów promocyjnych na edukację leśną społeczeństwa

Wydatki na działalność edukacyjną 74 nadleśnictw wchodzących w skład 25 leśnych kompleksów promocyjnych wyniosły w 2020 r. 9 960,1 tys. zł – **tabela 11**. Stanowią one 48,4% wszystkich wydatków poniesionych na tę sferę działalności w Lasach Państwowych. Źródła finansowania edukacji w leśnych kompleksach promocyjnych i ich struktura nie różni się zasadniczo od obrazu całych Lasów Państwowych. Istotna różnica dotyczy natomiast wysokości wydatków w przeliczeniu na jedno nadleśnictwo. W leśnych kompleksach promocyjnych średnie wydatki jednego nadleśnictwa mieściły się w granicach od 15,5 tys. zł w LKP „Puszcza Świętokrzyska” do 513,2 tys. zł w LKP „Bory Lubuskie” (**wykres 14**).

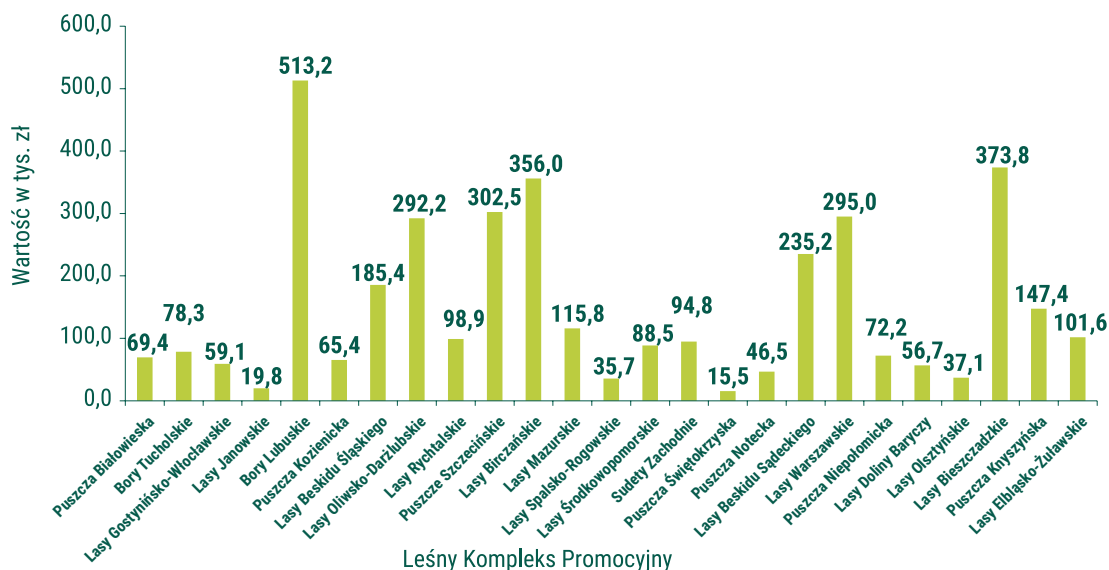
Średnie wydatki jednego nadleśnictwa LKP w kraju wyniosły 134,6 tys. zł, natomiast

nadleśnictwa spoza LKP 29,87 tys. zł. Na powyższe koszty działalności edukacyjnej nadleśnictw promocyjnych składają się m.in. koszty utrzymania i funkcjonowania ośrod-

ków edukacji leśnej i izb leśnych, bogata oferta oraz duża frekwencja uczestników edukacji w porównaniu z nadleśnictwami spoza leśnych kompleksów promocyjnych.

Wykres 13. Koszty własne nadleśnictw na działalność edukacyjną w 2020 r. według RDLP (średnio na jedno nadleśnictwo)

Wykres 14. Wydatki ogółem nadleśnictw LKP na działalność edukacyjną w 2020 r. (średnio na jedno nadleśnictwo)

V. Podsumowanie

2020

1. Edukacja leśna społeczeństwa jest jednym z ważnych zadań realizowanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Zarządzenie nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 2003 r. wprowadziło obowiązek planowania i sprawozdawczości w tym zakresie. Niniejszy Raport (za rok 2020) jest podsumowaniem 17. roku planowej działalności edukacyjnej Lasów Państwowych.

2. Rok 2020 był rokiem szczególnym, głównie z powodu pandemii COVID-19. Ze względu na konieczność czasowego zamknięcia obiektów edukacyjnych oraz zawieszenia działalności edukacyjnej prowadzonej w tradycyjny sposób, edukatorzy i edukatorzy w Lasach Państwowych prowadzili edukację leśną także w trybie online.

3. W 2020 r. Lasy Państwowe podczas działań edukacyjnych korzystały z ponad 6 tys. różnych obiektów własnych. Były to ośrodki edukacji (53), izby leśne (212), wiaty edukacyjne (442) i najbardziej popularne – leśne ścieżki edukacyjne (758). Edukacji służyło też ponad 1,4 tys. obiektów związanych z gospodarką leśną (szkółki leśne, wybrane drzewostany, obiekty małej retencji) i ponad 3,1 tys. obiektów niezwiązanych z gospodarką (rezerваты przyrody, obiekty kulturowe i in.). W 2020 r., w związku z pandemią COVID-19 wykorzystanie obiektów edukacyjnych było mniejsze niż w ubiegłych latach. Najmniejsze różnice (w stosunku do ubiegłego roku) doty-

czą wykorzystania ośrodków edukacji leśnej (2019 r. – 54, 2020 r. – 53). W większym stopniu natomiast były wykorzystywane obiekty nie związane bezpośrednio z gospodarką leśną (2019 r. – 2756, 2020 r. – 3158), takie jak np. obiekty kultury i tradycji (2019 r. – 474, 2020 r. – 525).

4. Pomimo koniecznych ograniczeń związanych z pandemią COVID-19, w 2020 r. działalność edukacyjna w Lasach Państwowych przybierała różne formy. Według danych z nadleśnictw 17 regionalnych dyrekcji, leśnicy przeprowadzili ponad 6,6 tys. różnych zajęć edukacyjnych prowadzonych w tradycyjny sposób (w 2019 r. – ponad 31 tys.), w których wzięło udział (bez festynów i targów) ponad 350 tys. uczestników (w 2019 r. – blisko 1,9 mln). Wśród różnych grup odbiorców edukacji leśnej prowadzonej w tradycyjny sposób – inaczej niż w ubiegłych latach – zdecydowanie najwięcej było osób dorosłych (37,44%). Uczestnicy edukacji – podobnie jak w ubiegłym roku – najczęściej korzystali z akcji i imprez edukacyjnych (40,02%) oraz z zajęć terenowych i wycieczek z przewodnikiem (22,46%).

5. Sumaryczna frekwencja rejestrowanych uczestników form edukacji leśnej, prowadzonej w sposób tradycyjny przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych w 2020 r., zamknęła się liczbą 376 090 osób (w 2019 r. – 1 920 840 osób). Na ten wynik złożyła się działalność edukacyjna 430 nadleśnictw,

biur regionalnych dyrekcji LP, Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie i Leśnego Banku Genów Kostrzyca. W innych, na ogół nierejestrowanych formach działalności edukacyjnej, promocyjnej, informacyjnej jednostek Lasów Państwowych (np. stoiska edukacyjne na festynach, targach i festiwalach nauki) uczestniczyło szacunkowo ponad 307 tys. osób (w 2019 r. – ok. 4,2 mln osób).

6. W 2020 r. do działań edukacyjnych prowadzonych w tradycyjny sposób, dołączyły formy edukacji leśnej prowadzonej w trybie online. Z oferty edukacji leśnej prowadzonej w trybie online skorzystało łącznie ponad 2,7 mln osób, w tym ponad 1,8 mln to suma uczestników i wyświetleń różnych form edukacji online prowadzonej przez nadleśnictwa. Najpopularniejszą formą edukacji online były filmy edukacyjne (290 – łącznie), które obejrzało ponad 1,3 mln osób oraz materiały edukacyjne zamieszczane na stronach internetowych jednostek LP (nadleśnictw i biur regionalnych dyrekcji) oraz OKL i LBG Kostrzyca (457 – łącznie), które zostały wyświetlone blisko 350 tys. razy.

7. W działalności edukacyjnej Lasów Państwowych podstawową rolę odgrywa współpraca z placówkami oświatowymi. W 2020 r. nadleśnictwa współpracowały w całym kraju z ponad 2,9 tys. szkół, podejmując ponad 1,7 tys. wspólnych przedsięwzięć (lekcji, zajęć i akcji edukacyjnych, konkursów, itp.). Średnio każde nadleśnictwo w kraju współpracowało z 7 szkołami, przy czym najwięcej szkół ma bliski kontakt z nadleśnictwami zlokalizowanymi przy dużych aglomeracjach miejskich. Duże znaczenie w popularyzacji działalności edukacyjnej Lasów Państwowych mają media: prasa, radio i telewizja. Wspólne przedsięwzięcia z mediami w roku 2020, to ponad 1,3 tys. artykułów prasowych, audycji radiowych i programów telewizyjnych.

8. Dobrze widoczna obecność Lasów Państwowych w nieformalnej edukacji przyrodniczej i ekologicznej społeczeństwa jest możliwa dzięki powszechnemu zaangażowaniu leśników w tę działalność. W 2020 r. ponad 4,9 tys. leśników poświęciło część swojego czasu pracy na działalność edukacyjną. Najliczniejszą grupą podejmującą działania edukacyjne byli w 2020 r. leśniczowie i podleśniczowie (ponad 2,2 tys. osób) oraz specjaliści i referenci (ponad 1,2 tys. osób). W działaniach edukacyjnych biur regionalnych dyrekcji uczestniczyło w 2020 r. łącznie 61 pracowników, głównie specjalistów (40 osób). Oprócz leśników z nadleśnictw i regionalnych dyrekcji LP w całym kraju, działalnością edukacyjną zajmują się także pracownicy Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie (24 pracowników) i Leśnego Banku Genów Kostrzyca (1 osoba).

9. Zadania edukacyjne w skali krajowej podejmuje Centrum Informacyjne Lasów Państwowych. Do zadań Centrum należy m.in. koordynowanie i wspieranie działań edukacyjnych podejmowanych przez jednostki LP. Istotną rolę w edukacji pełni także zarządzanie witryną internetową Lasów Państwowych, prowadzenie działalności wydawniczej, szeroka aktywność medialna, w tym w także w mediach społecznościowych (Facebook, Instagram, YouTube). Liczba fanów głównego profilu Lasów Państwowych na Facebooku w grudniu 2020 r. osiągnęła pułap 112 tys. osób. W porównaniu z 2019 rokiem przybyło ponad 14 tys. osób „lubiących” profil LP. Dzienny zasięg postów był większy niż w ubiegłym roku i osiągnął wartość 87 602 użytkowników. Według stanu na ostatni dzień ubiegłego roku profil LP na Instagramie obserwowano 33,4 tys. osób (o 10 tys. więcej niż w ubiegłym roku). Cieszący się dużą popularnością kanał Echa leśne TV (YouTube) subskrybowało 132 tys. osób (w 2020 r. – ponad 13 mln wyświetleń),

a kanał TVLP – 25 tys. osób (w 2020 r. – ponad 5 mln wyświetleń). Internetowa strona główna LP w roku 2020 osiągnęła pułap 7 mln odsłon. Liczba odbiorców różnych kanałów medialnych Lasów Państwowych wskazuje na niebagatelną rolę, jaką Centrum Informacyjne pełniło w wyjątkowym roku 2020 (ze względu na pandemię COVID-19) w wypełnianiu misji edukacyjnej prowadzonej w trybie online.

10. Szczególny udział w działalności edukacyjnej Lasów Państwowych mają 74 nadleśnictwa wchodzące w skład 25 leśnych kompleksów promocyjnych.

- Nadleśnictwa leśnych kompleksów promocyjnych posiadają bogatszą infrastrukturę edukacyjną niż nadleśnictwa poza LKP. Dotyczy to zwłaszcza ośrodków edukacji oraz ogrodów botanicznych i parków dendrologicznych.
- Frekwencja ogółem oraz w poszczególnych formach edukacji jest znacznie wyższa niż w nadleśnictwach poza LKP. W 2020 r. średnia frekwencja ogółem na jedno nadleśnictwo w LKP wyniosła 1837 osób, natomiast w „statystycznym” nadleśnictwie w LP średnia frekwencja ogółem to 820 osób, a w nadleśnictwie poza LKP – 609 osób. Przełożyło się to na odpowiednio większą liczbę zrealizowanych form edukacji. W każdym przypadku nadleśnictwo LKP przeprowadziło tych form więcej – od wystaw i konkursów do nawet 12 razy więcej zajęć w izbie i ośrodku – niż nadleśnictwo spoza LKP. Dotyczy to także edukacji leśnej online. Z porównania liczb różnych form edukacji online zrealizowanych we wszystkich nadleśnictwach LP (430 nadleśnictw) oraz nadleśnictwach LKP (74 nadleśnictwa) wynika, że znaczna ich część (47%) została zrealizowana w nadleśnictwach promocyjnych, głównie warsztatów (95,1%), lekcji (56,2%) oraz

filmów online (52,1%).

- Zaangażowanie leśników nadleśnictw LKP w edukację społeczeństwa wynosiło w 2020 r. średnio 18 pracowników na jedno nadleśnictwo; jest to o osiem osób więcej niż w nadleśnictwach poza LKP. Tutaj ponadto (w LKP) skupione są niemal wszystkie etaty edukacyjne w Lasach Państwowych, kiedy to pracownik (na ogół specjalista ds. edukacji lub kierownik ośrodka) poświęca na działalność edukacyjną powyżej 70% swego czasu pracy.

11. Suma wydatków na działalność edukacyjną Lasów Państwowych w 2020 r. wyniosła ponad 20,5 mln zł. Głównym źródłem finansowania były środki Lasów Państwowych: wydatki własne nadleśnictw (84,75%) i środki z wojewódzkich funduszy ochrony środowiska (4,01%). Wsparcie na cele edukacyjne Lasy Państwowe otrzymały także z funduszu leśnego (0,78%), z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (0,43%) oraz z innych źródeł (9,83%). Wydatki jednego nadleśnictwa na działalność edukacyjną wyniosły średnio 47,9 tys. zł (w tym własne – średnio 40,6 tys. zł). Wydatki na działalność edukacyjną 74 nadleśnictw wchodzących w skład 25 leśnych kompleksów promocyjnych wyniosły w 2020 r. 9 960,1 tys. zł. Stanowią one 48,4% wszystkich wydatków poniesionych na tę sferę działalności w Lasach Państwowych. Średnie wydatki jednego nadleśnictwa LKP w kraju wyniosły 134,6 tys. zł, natomiast nadleśnictwa spoza LKP 29,87 tys. zł. Na powyższe koszty działalności edukacyjnej nadleśnictw promocyjnych składają się przede wszystkim koszty utrzymania i funkcjonowania ośrodków edukacji i izb leśnych, bogata oferta oraz duża frekwencja uczestników edukacji w porównaniu z nadleśnictwami spoza leśnych kompleksów promocyjnych.

12. Edukacja leśna ulega ciągłym zmianom, pojawiają się nowe trendy, metody i techniki kształcenia, a także globalne wyzwania w edukacji, głównie w edukacji dla zrównoważonego rozwoju. Należy podkreślić, że leśni edukatorzy podążają za tymi wyzwaniami. Jest to możliwe dzięki podnoszeniu kompetencji przez edukatorów i edukatorki

leśne, którzy co roku uczestniczą w szkoleniach, warsztatach i konferencjach (w roku 2020 głównie w trybie online). Możliwe jest to również dzięki publikacjom i materiałom edukacyjnym wydawanym przez Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, które są powszechnie wykorzystywane w edukacji leśnej.

Leśna ścieżka przyrodniczo-kulturowa w Hucie Garwolińskiej w Nadleśnictwie Garwolin, RDLP Warszawa

VI. Tabele

2020

Tabela 1. Obiekty Lasów Państwowych wykorzystywane w edukacji leśnej społeczeństwa na terenie nadleśnictw i leśnych kompleksów promocyjnych w 2020 r.

Lp.	Obiekt	wOgółem na terenie LP	Na terenie LKP	Udział % obiektów LKP ³
1.	Ośrodek edukacji leśnej	53	30	56,6
2.	Izba edukacji leśnej	212	49	23,1
3.	Leśna wiata edukacyjna (= zielona klasa)	442	97	21,9
4.	Leśna ścieżka edukacyjna (= dydaktyczna)	758	212	28,0
5.	Punkt (powierzchnia) edukacji leśnej ¹	razem 1 426 w tym:	razem 402 w tym:	28,2
	a) szkółka leśna	256	38	14,8
	b) drzewostan (np. nasienny, ochronny)	435	168	38,6
	c) obiekt małej retencji	350	97	27,7
	d) inny	385	99	25,7
6.	Inne obiekty ²	razem 3 158 w tym:	razem 1 196 w tym:	37,9
	a) rezerwat przyrody	549	137	25,0
	b) ogród, park dendrologiczny	101	37	36,6
	c) obiekty kultury, tradycji	525	102	19,4
	d) inny	1 983	920	46,4

¹ **Punkt (powierzchnia) edukacji leśnej** – to oznakowany obiekt związany z gospodarką leśną, a jednocześnie stale lub okresowo wykorzystywany w edukacji leśnej, np. szkółka leśna, wyluszcarnia nasion, drzewostan zachowawczy i nasienny.

² **Inne obiekty (wykorzystywane w działalności edukacyjnej nadleśnictwa)** – to oznakowane obiekty, które nie są związane bezpośrednio z gospodarką leśną, np. rezerваты przyrody, parki i ogrody dendrologiczne, zagrody dla zwierząt, obiekty kultury, tradycji, pamięci historycznej.

³ **Udział % obiektów LKP** – w ogólnej liczbie obiektów edukacyjnych w Lasach Państwowych. W skład 25 LKP wchodzi łącznie 74 nadleśnictwa, czyli 17,2% ogółu (430) nadleśnictw w Lasach Państwowych. Stąd można uznać, że udział danego rodzaju obiektów, zbliżony do 17%, wskazuje na równomierne ich rozmieszczenie na terenie LP.

Tabela 2. Obiekty Lasów Państwowych wykorzystywane w edukacji leśnej społeczeństwa w 2020 r. (według RDLP)

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Liczba nadleśnictw	Ośrodek edukacji leśnej	Izba edukacji leśnej	Leśna wiatra edukacyjna	Ścieżka edukacyjna	PUNKT edukacji leśnej ¹ , w tym:			INNE obiekty edukacyjne ² , w tym:						
						ogółem	szkółka leśna	drzewostan	obiekt małej retencji	inne	ogółem	rezerwat przyrody	ogród, park dendrológ.	obiekty kultury	inne
Białystok	31	6	12	25	62	65	20	14	17	14	671	41	7	80	543
Gdańsk	15	1	7	15	26	38	7	8	4	19	192	35	9	14	134
Katowice	38	4	22	53	78	95	20	31	22	22	277	58	12	27	180
Kraków	16	2	4	25	28	88	14	40	20	14	70	25	0	27	18
Krosno	26	5	16	27	70	116	12	50	39	15	390	46	5	97	242
Lublin	25	1	11	19	40	42	11	10	9	12	67	18	4	6	39
Łódź	19	0	11	29	49	51	13	14	13	11	155	30	3	28	94
Olsztyn	33	3	20	34	63	76	22	24	10	20	65	20	5	6	34
Piła	20	5	5	18	25	96	8	52	10	26	74	18	6	19	31
Poznań	25	8	21	40	63	140	19	36	57	28	404	55	4	105	240
Radom	23	2	11	22	33	75	16	33	10	16	226	41	4	11	170
Szczecin	35	1	17	22	42	143	22	25	48	48	179	29	9	17	124
Szczecinek	30	3	5	16	23	98	11	30	26	31	48	11	5	2	30
Toruń	27	3	21	41	48	112	24	22	23	43	100	37	12	32	19
Warszawa	14	4	12	31	28	43	9	11	4	19	86	41	5	16	24
Wrocław	33	4	12	15	58	109	21	26	36	26	89	38	7	28	16
Zielona Góra	20	1	5	10	22	39	7	9	2	21	65	6	4	10	45
Razem	430	53	212	442	758	1 426	256	435	350	385	3158	549	101	525	1 983

¹ **Punkt (powierzchnia) edukacji leśnej** – to oznakowany obiekt związany z gospodarką leśną, a jednocześnie stale lub okresowo wykorzystywany w edukacji leśnej, np. szkółka leśna, drzewostan zachowawczy i nasienny.

² **Inne obiekty** (wykorzystywane w działalności edukacyjnej nadleśnictwa) – to oznakowane obiekty, które nie są związane bezpośrednio z gospodarką leśną, np. rezerwat przyrody, parki i ogrody dendrologiczne.

Tabela 3. Formy edukacji leśnej zrealizowane przez Lasy Państwowe i frekwencja w 2020 r. (w nadleśnictwach 17 RDLP)

Forma edukacji	Ogółem			W tym:			
	liczba zajęć	liczba uczestników	udział % uczestników	dzieci przedszkolne 3-6 lat	dzieci szkół podstawowych 7-15 lat	młodzież szkół ponadpodstawowych 16-19 lat	studenci i dorośli powyżej 19 lat
Zajęcia terenowe i wycieczki z przewodnikiem	2 563	79 209	22,46	16 179	34 996	8 023	20 011
Zajęcia w izbie edukacji leśnej	1 193	28 333	8,03	6 245	12 232	2 337	7 519
Spotkania z leśnikiem (lekcje) w szkołach	1 023	40 960	11,61	18 487	17 152	3 300	2 021
Spotkania edukacyjne z leśnikiem poza szkołą (w domu kultury, muzeum, urzędzie gminy itp.)	614	14 768	4,19	1 245	5 519	1 098	6 906
Konkursy leśne (wiedzy, plastyczne, literackie itp.)	272	19 704	5,59	2 980	13 418	1 191	2 115
Akcje, imprezy edukacyjne	934	141 144	40,02	11 500	28 596	22 193	78 855
Wystawy edukacyjne	89	28 597	8,11	2 497	7 242	4 241	14 617
Razem	6 652	352 715	100,00	59 133	119 155	42 383	132 044
Udział % grup wiekowych	X	100,00		16,77	33,78	12,02	37,44
Inne, np. festyny, targi itp.*	X	194 701		X	X	X	X

* Dane szacunkowe.

Tabela 3.A. Formy edukacji leśnej online zrealizowane przez Lasy Państwowe i frekwencja w 2020 r. (w nadleśnictwach 17 RDLP)*

Forma edukacji	Ogółem				W tym:			
	liczba zajęć	liczba wyświetleń	liczba uczestników	udział % uczestników	dzieci przedszkolne 3-6 lat*	dzieci i młodzież szkół podstawowych 7-15 lat*	młodzież szkół ponadpodstawowych 16-19 lat*	studenci i dorośli, powyżej 19 lat*
Lekcje online	194	27 329	5 601	54,13	721	1 856	2 065	71
Warsztaty online	41	38 366	1 321	12,77	25	531	0	472
Filmy edukacyjne online	236	896 348	0	0,00	0	717	937	6 801
Materiały edukacyjne, np. prezentacje na stronach www	263	332 268	60	0,58	220	560	2 070	26 748
Konkursy leśne online	74	261 687	3 330	32,18	92	1 735	284	451
Wystawy edukacyjne online	10	47 332	35	0,34	0	3 035	5 000	28 282
Wydawnictwa edukacyjne online	36	1268	0	0,00	0	0	0	0
Razem	854	1 604 598	10 347	100,00	1 058	8 434	10 356	62 825
Udział % grup wiekowych	X				1,28	10,20	12,53	75,99
Inne ¹	X	204 772			X	X	X	X

¹ Np. wyświetlenia postów edukacyjnych na FB, wydarzenia edukacyjne online.

* Dane niepełne.

Tabela 4.1. Formy edukacji leśnej zrealizowane przez Lasy Państwowe w 2020 r. (w nadleśnictwach 17 RDLP)
– ZAJĘCIA TERENOWE, ZAJĘCIA W IZBIE EDUKACYJNEJ, LEKCJE W SZKOLE (pierwsza część tabeli)

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Liczba nadleśnictw	ZAJĘCIA TERENOWE					ZAJĘCIA W IZBIE EDUKACYJNEJ					LEKCJE W SZKOLE				
		liczba zajęć ogółem	liczba uczest. ogółem	liczba zajęć w 1 nadl.	średnia* frekwencja na 1 zaj.	liczba* uczest. na 1 nadl.	liczba zajęć ogółem	liczba izb i ośrodków	liczba zajęć w 1 izbie	liczba* uczest. na 1 izbę	liczba lekcyj ogółem	liczba uczest. ogółem	liczba lekcyj w 1 nadl.	liczba* uczest. na 1 nadl.		
Białystok	31	143	4 244	5	30	137	50	18	3	42	71	2 169	2	70		
Gdańsk	15	171	3 996	11	23	266	25	8	3	55	62	1 810	4	121		
Katowice	38	139	4 452	4	32	117	37	26	1	40	84	3 493	2	92		
Kraków	16	90	2 069	6	23	129	90	6	15	367	38	1 136	2	71		
Krosno	26	95	2 504	4	26	96	161	21	8	130	42	1 722	2	66		
Lublin	25	122	3 185	5	26	127	16	10	2	35	36	1 428	1	57		
Łódź	19	76	2 483	4	33	131	28	11	3	69	52	2 287	3	120		
Olśztyn	33	250	6 925	8	28	210	29	23	1	34	92	4 035	3	122		
Piła	20	103	1 798	5	17	90	45	10	5	143	62	2 712	3	136		
Poznań	25	386	14 608	15	38	584	167	29	6	176	85	4 672	3	187		
Radom	23	161	6 414	7	40	279	18	13	1	58	45	1 734	2	75		
Szczecin	35	187	6 054	5	32	173	75	18	4	95	79	3 005	2	86		
Szczecinek	30	89	2 499	3	28	83	27	8	3	103	59	1 914	2	64		
Toruń	27	239	7 842	9	33	290	124	24	5	135	59	2 912	2	108		
Warszawa	14	98	3 230	7	33	231	148	16	9	143	49	2 231	4	159		
Wrocław	33	104	2 712	3	26	82	93	16	6	168	85	2 646	3	80		
Zielona Góra	20	110	4 194	6	38	210	60	6	10	210	23	1 054	1	53		
Razem	430	2 563	79 209	X	X	X	1 193	263	X	X	1 023	40 960	X	X		
Średnia*	25	151	4 659	6	31	184	70	15	5	118	60	2 409	2	95		

* W zaokrągleniu do jedności.

Tabela 4.2. Formy edukacji leśnej zrealizowane przez Lasy Państwowe w 2020 r. (w nadleśnictwach 17 RDLP)
 – SPOTKANIA EDUKACYJNE, KONKURSY LEŚNE (część druga tabeli)

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Liczba nadleśnictw	SPOTKANIA EDUKACYJNE POZA SZKOŁĄ					KONKURSY LEŚNE (wiedzy, plastyczne itp.)				
		liczba spotkań edukacyjnych ogółem	liczba uczestników ogółem	liczba* spotkań na 1 nadl.	średnia* frekwencja na 1 spotkaniu	liczba* uczestników na 1 nadl.	liczba konkursów ogółem	liczba* konkursów na 1 nadl.	liczba* uczestników konkursów na 1 nadl.	liczba* uczestników w 1 konkursie	
Białystok	31	26	955	1	37	31	41	1 207	1	39	29
Gdańsk	15	16	513	1	32	34	7	466	0	31	67
Katowice	38	32	1 441	1	45	38	16	1 004	0	26	63
Kraków	16	11	285	1	26	18	11	3 491	1	218	317
Krosno	26	22	1 081	1	49	42	17	465	1	18	27
Lublin	25	23	707	1	31	28	9	730	0	29	81
Łódź	19	26	730	1	28	38	14	504	1	27	36
Olsztyn	33	39	844	1	22	26	15	500	0	15	33
Piła	20	20	688	1	34	34	9	1 020	0	51	113
Poznań	25	23	1 178	1	51	47	27	1 061	1	42	39
Radom	23	17	1 326	1	78	58	9	1 883	0	82	209
Szczecin	35	37	1 243	1	34	36	25	1 377	1	39	55
Szczecinek	30	13	616	0	47	21	21	1 441	1	48	69
Toruń	27	44	751	2	17	28	17	1 203	1	45	71
Warszawa	14	207	1 071	15	5	77	8	2 169	1	155	271
Wrocław	33	29	840	1	29	25	18	867	1	26	48
Zielona Góra	20	29	499	1	17	25	8	316	0	16	40
Razem	430	614	14 768	X	X	X	272	19 704	X	X	X
Średnia*	25	36	869	1	24	34	16	1 159	1	46	72

* W zaokrągleniu do jedności.

Tabela 4.3. Formy edukacji leśnej zrealizowane przez Lasy Państwowe w 2020 r. (w nadleśnictwach 17 RDLP)
– AKCJE EDUKACYJNE, WYSTAWY EDUKACYJNE, frekwencja ogółem i FESTYNY (część trzecia tabeli)

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Liczba nadleśnictw	AKCJE EDUKACYJNE				WYSTAWY EDUKACYJNE				Rejestrowane formy edukacji łącznie		INNE, np. FESTYNY, TARGI ²
		liczba akcji ogółem	liczba uczestników ogółem	liczba ¹ akcji na 1 nadl.	liczba ¹ uczestników (frekwencja) w jednej akcji	liczba wystaw edukacyjnych ogółem	liczba odwiedzających ogółem	liczba ¹ odwiedzających 1 wystawę	frekwencja ogółem	liczba odwiedzających (szacunkowo)		
Białystok	31	91	18 286	3	201	8	1 550	194	29 163	4 000		
Gdańsk	15	18	3 156	1	175	1	115	115	10 498	1 918		
Katowice	38	81	11 567	2	143	13	2 098	161	25 089	0		
Kraków	16	38	4 578	2	120	1	676	676	14 439	2 363		
Krosno	26	50	6 646	2	133	6	198	33	15 356	6 995		
Lublin	25	27	4 718	1	175	1	30	0	11 145	4 250		
Łódź	19	50	7 974	3	159	10	600	60	15 332	2 560		
Olsztyn	33	35	3 429	1	98	6	630	105	17 138	1 470		
Piła	20	24	1 367	1	57	9	122	14	9 132	490		
Poznań	25	93	9 188	4	99	4	6 698	1675	42 495	28 483		
Radom	23	77	18 277	3	237	3	1 200	400	31 592	4 800		
Szczecin	35	98	11 193	3	114	21	12 985	618	37 561	25 510		
Szczecinek	30	35	5 197	1	148	2	200	100	12 692	310		
Toruń	27	84	4 543	3	54	1	1 025	1025	21 526	22 000		
Warszawa	14	46	5 277	3	115	1	70	70	16 333	11 300		
Wrocław	33	68	23 982	2	353	1	400	400	34 137	9 687		
Zielona Góra	20	19	1 766	1	93	1	0	0	9 087	68 565		
Razem	430	934	141 144	X	X	89	28 597	X	352 715	194 701		
Średnia ¹	25	55	8 303	2	151	5	1 682	321	20 748	11 453		

¹ W zaokrągleniu do jednostki.

² Dane szacunkowe.

Tabela 4.A.1. Formy edukacji leśnej online zrealizowane przez Lasy Państwowe w 2020 r. (w nadleśnictwach 17 RDLP)
 – LEKCJE, WARSZTATY, FILMY (część pierwsza tabeli)

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Liczba nadleśnictw	LEKCJE ONLINE				WARSZTATY ONLINE				FILMY EDUKACYJNE					
		liczba zajęć ogółem	liczba uczest./ wyswietl. w 1 nadl.	liczba zajęć w 1 nadl.	średnia* frekwencja na 1 zaj.	liczba* uczest. na 1 nadl.	liczba zajęć ogółem	liczba uczest./ wyswietl.	liczba nagl.	liczba zajęć w 1 izbie	liczba* uczest. na 1 izbę	liczba filmów	liczba uczest./ wyswietl.	liczba filmów w 1 nadl.	liczba* uczest./ wyswietl. na 1 nadl.
Białystok	31	20	554	1	28	18	2	27	31	0	1	34	83 946	1	2 708
Gdańsk	15	1	20	0	20	1	2	63	15	0	4	7	82 325	0	5 488
Katowice	38	10	306	0	31	8	4	137	38	0	4	11	5 221	0	137
Kraków	16	22	585	1	27	37	4	200	16	0	13	45	361 986	3	22 624
Krosno	26	12	20 058	0	1 672	771	0	0	26	0	0	10	13 800	0	531
Lublin	25	4	121	0	30	5	1	25	25	0	1	7	9 931	0	397
Łódź	19	1	36	0	36	2	0	0	19	0	0	2	20 966	0	1 103
Olsztyn	33	8	133	0	17	4	8	462	33	0	14	30	107 205	1	3 249
Piła	20	27	2 147	1	80	107	0	0	20	0	0	14	8 453	1	423
Poznań	25	41	8 157	2	199	326	6	37 008	25	0	1 480	16	90 366	1	3 615
Radom	23	0	0	0	0	0	2	1 206	23	0	52	20	25 300	1	1 100
Szczecin	35	5	106	0	21	3	8	492	35	0	14	9	27 059	0	773
Szczecinek	30	9	196	0	22	7	0	0	30	0	0	3	8 989	0	300
Toruń	27	11	227	0	21	8	2	50	27	0	2	10	600	0	22
Warszawa	14	2	80	0	40	6	0	0	14	0	0	2	2 041	0	146
Wrocław	33	20	120	1	6	4	0	0	33	0	0	0	0	0	0
Zielona Góra	20	1	84	0	84	4	2	17	20	0	1	16	48 160	1	2 408
Razem	430	194	32 930	X	X	X	41	39 687	430	X	X	236	896 348	X	X
Średnia*	25	11	1 937	0	170	77	2	2 335	25	0	93	14	52 726	1	2 085

* W zaokrągleniu do jedności.

Tabela 4.A.2. Formy edukacji leśnej online zrealizowane przez Lasy Państwowe w 2020 r. (w nadleśnictwach 17 RDLP)
– MATERIAŁY EDUKACYJNE, KONKURSY LEŚNE (część druga tabeli)

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Liczba nadleśnictw	MATERIAŁY EDUKACYJNE ONLINE						KONKURSY LEŚNE ONLINE					
		liczba materiałów edukacyjnych ogółem	liczba wyświetleń ogółem	liczba* materiałów na 1 nadl.	średnia* wyświetleń 1 materiału	liczba* wyświetleń na 1 nadl.	liczba konkursów ogółem	liczba uczestników/ wyświetleń ogółem	liczba* konkursów na 1 nadl.	liczba* uczestników/ wyświetleń na 1 nadl.	liczba* uczestników/ wyświetleń w 1 konkursie		
Białystok	31	79	85 131	3	1 078	2 746	8	6 986	0	225	873		
Gdańsk	15	0	0	0	0	0	4	2 793	0	186	698		
Katowice	38	59	28 271	2	479	744	0	0	0	0	0		
Kraków	16	1	635	0	635	40	0	0	0	0	0		
Krosno	26	2	0	0	0	0	6	49 724	0	1 912	8 287		
Lublin	25	4	3 948	0	987	158	2	10 417	0	417	5 209		
Łódź	19	2	500	0	250	26	1	169 745	0	8 934	169 745		
Olsztyn	33	52	160 490	2	3 086	4 863	6	7 416	0	225	1 236		
Piła	20	1	1 070	0	1 070	54	23	650	1	33	28		
Poznań	25	17	5 928	1	349	237	0	0	0	0	0		
Radom	23	4	4 000	0	1 000	174	0	0	0	0	0		
Szczecin	35	14	9 201	0	657	263	10	1 453	0	42	145		
Szczecinek	30	7	24 300	0	3 471	810	3	8 967	0	299	2 989		
Toruń	27	0	0	0	0	0	2	80	0	3	40		
Warszawa	14	0	0	0	0	0	3	889	0	64	296		
Wrocław	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Zielona Góra	20	21	8 854	1	422	443	6	5 897	0	295	983		
Razem	430	263	332 328	X	X	X	74	265 017	X	X	X		
Średnia*	25	15	19 549	1	1 264	773	4	15 589	0	616	3 581		

* W zaokrągleniu do jednostki.

Tabela 4.A.3. Formy edukacji leśnej online zrealizowane przez Lasy Państwowe w 2020 r. (w nadleśnictwach 17 RDLP) – WYDAWNICTWA EDUKACYJNE, WYSTAWY EDUKACYJNE; liczba uczestników – ogółem, wyświetlenia – ogółem (część trzecia tabeli)

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Liczba nadleśnictw	WYDAWNICTWA EDUKACYJNE ONLINE				WYSTAWY EDUKACYJNE ONLINE				Uczestnicy różnych form edukacji online	Wyświetlenia materiałów, wydawnictw, filmów i innych form online	Inne
		liczba wydawnictw ogółem	liczba wyświetleń ogółem	liczba ¹ wydawnictw na 1 nadl.	liczba ¹ wyświetleń jednego wydawnictwa	liczba wystaw edukacyjnych ogółem	liczba uczestników/ wyświetleń ogółem	liczba ¹ wyświetleń wystawy	frekwencja ogółem (liczba uczestników; bez wyświetleń)			
Białystok	31	1	200	0	200	0	0	0	0	668	176 176	1 732
Gdańsk	15	0	0	0	0	0	0	0	0	414	84 787	5 800
Katowice	38	4	0	0	0	0	0	0	0	344	33 591	0
Kraków	16	0	0	0	0	1	35	35	820	820	362 621	0
Krosno	26	0	0	0	0	0	0	0	484	484	83 098	0
Lublin	25	0	0	0	0	3	36 200	12067	161	161	60 481	0
Łódź	19	0	0	0	0	0	0	0	279	279	190 968	0
Olsztyn	33	0	0	0	0	3	1 800	600	394	394	277 112	0
Piła	20	0	0	0	0	0	0	0	2 787	2 787	9 533	0
Poznań	25	31	1 068	1	34	1	1 250	1250	1 065	1 065	142 712	0
Radom	23	0	0	0	0	1	8 000	8000	156	156	38 350	0
Szczecin	35	0	0	0	0	0	0	0	961	961	37 350	0
Szczecinek	30	0	0	0	0	1	82	82	307	307	42 227	0
Toruń	27	0	0	0	0	0	0	0	357	357	600	0
Warszawa	14	0	0	0	0	0	0	0	693	693	2 317	0
Wrocław	33	0	0	0	0	0	0	0	100	100	20	0
Zielona Góra	20	0	0	0	0	0	0	0	357	357	62 655	197 240
Razem	430	36	1 268	X	X	10	47 367	X	10 347	10 347	1 604 598	204 772
Średnia ¹	25	2	75	0	35	1	2 786	4 737	609	609	94 388	12 045

¹ W zaokrągleniu do jedności.

Tabela 5.1. Współpraca jednostek (nadleśnictw) Lasów Państwowych w edukacji przyrodniczośnej w 2020 r.
 – liczba podmiotów / liczba wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych według RDLP (część pierwsza tabeli)

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Liczba nadleśnictw	Szkoły	Liczba * szkół na 1 nadl.	Pozostałe placówki oświatowe	Ośrodki edukacji ekologicznej	Parki narodowe i krajobrazowe	Domy kultury, muzea	Organizacje pozarządowe	Kościoty	Podmioty zagraniczne
Białystok	31	212/130	7	43/28	6/5	7/5	26/20	60/30	14/6	0/0
Gdańsk	15	91/97	6	6/17	2/6	3/5	9/7	5/11	6/4	0/0
Katowice	38	306/155	8	16/15	2/0	6/1	27/14	22/31	28/6	2/1
Kraków	16	132/69	8	7/7	0/0	4/3	12/7	17/12	5/0	0/0
Krosno	26	151/93	6	14/11	1/1	2/2	13/6	49/16	19/4	0/0
Lublin	25	108/109	4	25/24	0/0	2/4	14/15	7/9	1/0	0/0
Łódź	19	130/77	7	19/17	3/0	8/4	9/3	21/25	6/2	0/0
Olštyn	33	209/128	6	19/18	3/1	4/1	18/13	34/27	18/4	1/0
Piła	20	72/50	4	80/18	2/20	2/2	14/14	21/19	5/5	0/0
Poznań	25	263/136	11	54/35	2/1	2/2	16/16	38/0	5/3	1/1
Radom	23	159/69	7	15/18	3/0	11/21	19/21	26/10	24/21	0/0
Szczecin	35	173/145	5	55/86	7/7	13/8	28/21	50/45	26/7	4/3
Szczecinek	30	117/87	4	19/18	2/0	3/0	7/5	7/7	0/0	0/0
Toruń	27	313/128	12	0/0	5/0	16/10	28/9	52/17	20/4	0/0
Warszawa	14	201/94	14	9/9	0/0	2/4	9/9	18/14	4/2	0/0
Wrocław	33	280/172	8	0/0	2/2	3/25	15/23	29/17	10/7	3/0
Zielona Góra	20	54/47	3	8/9	0/0	4/6	3/3	6/6	3/3	0/0
Razem	430	2 971/1 786	śr. 7	389/330	40/43	92/103	267/206	462/296	194/78	11/5

* W zaokrągleniu do jedności.

Tabela 5.2. Współpraca jednostek (nadleśnictw) Lasów Państwowych w edukacji przyrodniczo-leśnej w 2020 r.
– liczba podmiotów / liczba wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych według RDLP (część druga tabeli)

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Liczba nadleśnictw	MEDIA			INNE					Uniw. III Wiek	pozostałe*
		prasa	radio	televizja	samorządy	harcerstwo	harcerstwo	harcerstwo			
Białystok	31	15/15	19/103	21/26	23/20	8/12	16/8	7/7	20/27		
Gdańsk	15	12/60	10/14	11/12	12/5	12/9	12/1	1/1	22/20		
Katowice	38	60/12	42/39	15/13	68/8	13/3	36/4	6/2	30/19		
Kraków	16	13/10	7/5	8/5	10/7	2/2	5/3	3/4	7/7		
Krosno	26	23/31	18/45	17/54	26/10	10/9	9/4	0/0	36/24		
Lublin	25	21/13	45/95	24/18	5/3	8/7	3/3	3/3	14/15		
Łódź	19	21/13	21/10	16/10	20/8	9/4	12/6	3/2	19/19		
Olisztyn	33	26/28	13/18	18/13	38/16	9/6	29/10	9/5	16/21		
Piła	20	12/9	2/2	5/5	16/19	6/6	9/5	4/6	12/19		
Poznań	25	57/127	22/43	25/45	34/28	9/9	14/7	11/10	32/25		
Radom	23	28/11	43/24	28/11	30/20	7/4	17/5	9/6	19/15		
Szczecin	35	31/47	24/24	22/28	57/33	27/26	32/12	8/5	61/60		
Szczecinek	30	19/3	14/5	7/1	12/8	4/4	8/4	2/2	17/10		
Toruń	27	44/55	24/43	33/49	56/19	17/8	45/45	0/0	75/66		
Warszawa	14	26/68	12/14	15/39	16/18	6/3	11/4	12/15	21/22		
Wrocław	33	19/5	25/12	26/13	21/11	5/4	10/7	0/0	13/16		
Zielona Góra	20	12/8	5/17	7/4	13/13	6/8	14/5	23/8	14/17		
Razem	430	439/515	346/513	298/346	457/246	158/124	282/133	101/76	428/402		

* Pozostałe to m.in.: uczelnie, ośrodki terapeutyczne, świetlice środowiskowe, kluby seniora, biura turystyczne, stowarzyszenia kulturalne, biblioteki, koła łowieckie.

Tabela 6. Pracownicy Lasów Państwowych (nadleśnictw) angażujący się w edukację leśną społeczeństwa w 2020 r. według RDLP

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Liczba nadleśnictw	Nadleśniczy	Zastępca nadleśniczego	Inżynier nadzoru	Specjalista, referent	Leśniczy, podleśniczy	Strażnik leśny	Stażysta	Razem na terenie RDLP	Średnio na 1 nadleśnictwo*
Białystok	31	24	26	15	137	152	35	27	416	13
Gdańsk	15	5	5	5	24	84	5	9	137	9
Katowice	38	26	24	27	88	155	27	38	385	10
Kraków	16	10	10	9	36	90	13	24	192	12
Krosno	26	16	16	16	90	138	21	25	322	12
Lublin	25	20	17	14	66	76	17	16	226	9
Łódź	19	14	11	10	47	118	19	29	248	13
Olsztyń	33	20	18	17	86	174	28	22	365	11
Piła	20	9	8	7	55	78	14	16	187	9
Poznań	25	13	15	16	64	97	18	18	241	10
Radom	23	17	16	21	76	178	29	27	364	16
Szczecin	35	26	25	31	125	244	44	19	514	15
Szczecinek	30	15	16	21	93	69	14	28	256	9
Toruń	27	21	19	20	61	182	18	18	339	13
Warszawa	14	13	11	12	68	159	25	32	320	23
Wrocław	33	17	15	13	81	161	22	12	321	10
Zielona Góra	20	11	10	7	32	47	8	6	121	6
RAZEM (w LP wg stanowisk)	430	277	262	261	1 229	2 202	357	366	4 954	śr. 12
Udział %	X	5,59	5,29	5,27	24,81	44,45	7,21	7,39	100,00	X

* Średnia w zaokrągleniu do jedności.

Tabela 7.1. Obiekty edukacyjne Lasów Państwowych na terenie leśnych kompleksów promocyjnych w 2020 r. według poszczególnych LKP (część pierwsza tabeli)

Leśny Kompleks Promocyjny	Rok utworzenia LKP	Liczba nadleśnictw w LKP	Ośrodek edukacji	Izba edukacji leśnej	Leśna wiatra (= zielona klasa)	Leśna ścieżka edukacyjna
Puszcza Białowieża		3	2	1	0	12
Bory Tucholskie		5	2	5	4	10
Lasy Gostyński-Włocławskie		3	1	1	1	7
Lasy Janowskie	1994	1	1	1	1	2
Bory Lubuskie		1	1	0	1	1
Puszcza Kozienicka		3	1	2	5	10
Lasy Beskidu Śląskiego		4	2	9	10	17
Lasy Oliwsko-Darżlubskie		2	1	1	0	5
Lasy Rychtalskie	1996	2	2	3	3	6
Puszcze Szczecińskie		3	1	1	3	6
Lasy Birczańskie	2001	1	1	1	1	6
Lasy Mazurskie		5	3	4	6	17
Lasy Spalsko-Rogowskie	2002	2	0	1	4	6
Lasy Środkowopomorskie		3	1	3	6	5
Sudety Zachodnie		2	1	0	1	5
Puszcza Świętokrzyska	2004	6	0	2	2	8
Puszcza Notecka		8	1	6	8	11
Lasy Beskidu Sądeckiego		2	1	0	5	4
Lasy Warszawskie	2005	4	3	3	13	10
Puszcza Niepołomska		1	0	1	1	3
Lasy Doliny Baryczy		2	2	0	4	10
Lasy Olsztyńskie		2	1	0	2	6
Lasy Bieszczadzkie	2011	4	1	2	14	34
Puszcza Knyszyńska		4	1	2	1	6
Lasy Elbląsko-Żuławskie		1	0	0	1	5
Razem	X	74	30	49	97	212

Tabela 7.2. Obiekty edukacyjne Lasów Państwowych na terenie leśnych kompleksów promocyjnych w 2020 r. według poszczególnych LKP (część druga tabeli)

Leśny Kompleks Promocyjny	Rok utworzenia LKP	Liczba nadleśnictw w LKP	PUNKT EDUKACJI LEŚNEJ ¹			INNE OBIEKTY EDUKACYJNE ²						
			ogółem	szkółka leśna	drzewostan	obiekt mowej retencji	pozostałe	ogółem	rezerwat dendrologiczny	obiekt kultury	pozostałe	
Puszcza Białowieska		3	13	1	8	1	3	520	8	1	16	495
Bory Tucholskie		5	25	4	8	4	9	22	10	2	7	3
Lasy Gostyńsko-Włocławskie		3	10	2	3	3	2	20	3	1	4	12
Lasy Janowskie	1994	1	2	0	0	1	1	4	2	1	0	1
Bory Lubuskie		1	2	0	0	0	2	3	1	1	1	0
Puszcza Kozienicka		3	29	4	12	9	4	112	13	1	3	95
Lasy Beskidu Śląskiego		4	23	4	5	9	5	30	13	5	5	7
Lasy Oliwsko-Darżlubskie		2	1	1	0	0	0	3	1	2	0	0
Lasy Rychalskie	1996	2	36	2	31	1	2	17	6	3	2	6
Puszcze Szczecińskie		3	20	2	6	2	10	20	2	2	3	13
Lasy Birczańskie	2001	1	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3
Lasy Mazurskie		5	28	4	12	5	7	8	4	0	2	2
Lasy Spalisko-Rogowskie	2002	2	8	1	0	6	1	38	8	1	3	26
Lasy Środkowopomorskie		3	17	0	7	8	2	9	1	3	1	4
Sudety Zachodnie		2	14	1	2	8	3	9	3	1	0	5
Puszcza Świętokrzyska	2004	6	8	1	4	1	2	9	6	0	0	3
Puszcza Notecka		8	64	2	43	1	18	25	5	3	10	7
Lasy Beskidu Śląskiego		2	10	1	2	3	4	7	3	0	1	3
Lasy Warszawskie	2005	4	22	2	8	0	12	35	18	3	6	8
Puszcza Niepołomska		1	1	0	0	0	1	7	6	0	0	1
Lasy Doliny Baryczy		2	9	2	6	1	0	13	5	1	7	0
Lasy Olsztyńskie	2011	2	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0
Lasy Bieszczadzkie		4	33	1	9	18	5	229	10	3	26	190
Puszcza Knyszyńska		4	23	3	1	16	3	43	6	2	2	33
Lasy Elbląsko-Żuławskie		1	3	0	1	0	2	9	3	0	3	3
Razem	X	74	402	38	168	97	99	1196	137	37	102	920

¹ **Punkt (powierzchnia) edukacji leśnej** – to oznakowany obiekt związany z gospodarką leśną, a jednocześnie stale lub okresowo wykorzystywany w edukacji leśnej, np. szkółka leśna, wyluszczenia nasion, drzewostan zachowawczy i nasienny.

² **Inne obiekty** (wykorzystywane w działalności edukacyjnej nadleśnictwa) – to oznakowane obiekty, które nie są związane bezpośrednio z gospodarką leśną, np. rezerwat przyrody, parki i ogrody dendrologiczne, zagroda dla zwierząt, obiekty kultury, tradycji, pamięci historycznej.

Tabele

Tabela 8.1. Formy edukacji realizowane w nadleśnictwach leśnych kompleksów promocyjnych w 2020 r.
 – ZAJĘCIA TERENOWE, ZAJĘCIA W IZBIE LEŚNEJ, LEKCJE W SZKOLE I SPOTKANIA EDUKACYJNE POZA SZKOŁĄ (część pierwsza tabeli)

Leśny Kompleks Promocyjny	Rok utworzenia LKP	Liczba nadleśnictw w LKP	ZAJĘCIA TERENOWE			ZAJĘCIA W IZBIE LEŚNEJ			LEKCJE W SZKOLE			SPOTKANIA EDUKACYJNE POZA SZKOŁĄ		
			liczba zajęć	liczba uczest.	liczba* zajęć na 1 nadl.	liczba zajęć	liczba uczest.	liczba* zajęć na 1 izbę	liczba lekcji	liczba uczest.	liczba* lekcji na 1 nadl.	liczba spotkań	liczba uczest.	liczba* spotkań na 1 nadl.
Puszcza Białowiecka		3	42	1 770	14	10	241	3	2	37	1	5	155	2
Bory Tucholskie		5	49	1 371	10	58	1 284	7	7	127	1	21	30	4
Lasy Gostyński-Włocławskie		3	23	1 110	8	58	1 827	2	15	853	5	25	263	8
Lasy Janowskie	1994	1	21	529	21	6	163	2	1	34	1	1	50	1
Bory Lubuskie		1	72	3 160	72	46	703	1	1	54	1	1	15	1
Puszcza Kozienicka		3	92	3 330	31	9	385	3	7	314	2	5	380	2
Lasy Beskidu Śląskiego		4	29	769	7	149	6 816	11	8	629	2	7	301	2
Lasy Oliwsko-Darżlubskie		2	99	2 056	50	20	352	2	9	267	5	3	118	2
Lasy Rychtałskie	1996	2	150	7 491	75	27	482	5	26	1 672	13	4	120	2
Puszcze Szczecińskie		3	42	1 539	14	26	760	2	3	59	1	1	100	0
Lasy Biczzańskie	2001	1	0	0	0	4	98	2	1	45	1	1	400	1
Lasy Mazurskie		5	106	2 210	21	32	830	7	5	14	254	3	11	251
Lasy Spalsko-Rogowskie	2002	2	9	205	5	5	120	1	8	480	4	0	0	0
Lasy Środkowopomorskie		3	26	542	9	15	507	4	9	317	3	4	108	1
Sudety Zachodnie		2	22	673	11	5	200	1	2	55	1	5	114	3
Puszcza Świętokrzyska	2004	6	21	943	4	0	0	2	12	376	2	2	94	0
Puszcza Notecka		8	37	1 083	5	39	941	7	6	172	1	5	247	1
Lasy Beskidu Sądeckiego		2	6	135	3	49	750	1	3	54	2	0	0	0
Lasy Warszawskie	2005	4	34	984	9	131	2 030	6	22	1 188	6	202	895	51
Puszcza Niepołomska		1	40	800	40	37	1 389	1	37	0	0	0	0	0
Lasy Doliny Baryczy		2	15	240	8	31	950	2	6	155	3	0	0	0
Lasy Oliszyńskie	2011	2	36	747	18	0	0	1	24	718	12	0	0	0
Lasy Bieszczadzkie		4	31	582	8	151	2 455	3	50	336	2	10	146	3
Puszcza Knyszyńska		4	11	254	3	26	165	3	9	558	7	6	265	2
Lasy Elbląsko-Żuławskie		1	7	186	7	0	0	0	8	237	8	1	26	1
Razem	X	74	1 020	32 709	śr. 14	934	23 448	79	śr. 12	230	8 991	320	4 078	śr. 4

* W zaokrągleniu do jedności.

Tabela 8.2. Formy edukacji realizowane w nadleśnictwach leśnych kompleksów promocyjnych w 2020 r.
– KONKURSY, AKCJE, WYSTAWY oraz frekwencja OGÓŁEM (część druga tabeli)

Leśny Kompleks Promocyjny	Rok utworzenia LKP	Liczba nadleśnictw w LKP	KONKURSY LEŚNE (wiedzy, plastyczne itp.)				AKCJE EDUKACYJNE			WYSTAWY EDUKACYJNE			Frekwencja ogółem ²	Frekwencja ¹ na jedno nadleśnictwo LKP
			liczba konkursów	liczba uczest.	liczba uczest. w 1 konkursie	liczba akcji	liczba uczest.	liczba uczest. w 1 akcji	liczba wystaw	liczba zwiedz.	liczba ¹ zwiedzających w 1 wystawę			
Puszcza Białowiecka		3	6	271	45	21	1 385	66	5	520	104	4 379	1 460	
Bory Tucholskie		5	7	486	69	21	1 312	62	0	0	0	4 610	922	
Lasy Gostyński-Włocławskie		3	5	548	110	9	2 738	304	0	0	0	7 339	2 446	
Lasy Janowskie	1994	1	2	17	9	1	16	16	1	30	30	839	839	
Bory Lubuskie		1	2	68	34	2	110	55	0	0	0	4 110	4 110	
Puszcza Kozienicka		3	3	150	50	9	1 085	121	0	0	0	5 644	1 881	
Lasy Beskidu Śląskiego		4	8	231	29	8	4 440	555	2	1 390	695	14 576	3 644	
Lasy Oliwsko-Darżlubskie		2	1	17	17	2	315	158	0	0	0	3 125	1 563	
Lasy Rychtałskie	1996	2	3	110	37	6	895	149	1	20	20	10 790	5 395	
Puszcze Szczecińskie		3	6	160	27	12	525	44	6	8 595	1 433	11 738	3 913	
Lasy Biczzańskie	2001	1	2	24	12	4	102	26	4	98	25	767	767	
Lasy Mazurskie		5	9	263	29	20	2 430	122	3	530	177	6 768	1 354	
Lasy Spalsko-Rogowskie	2002	2	3	30	10	6	140	23	5	300	60	1 275	638	
Lasy Środkowopomorskie		3	4	192	48	10	550	55	1	0	0	2 216	739	
Sudety Zachodnie		2	1	39	39	7	13 335	1 905	0	0	0	14 416	7 208	
Puszcza Świętokrzyska	2004	6	1	1 288	1 288	8	4 463	558	0	0	0	7 164	1 194	
Puszcza Notecka		8	6	373	62	20	1 325	66	20	823	41	4 964	621	
Lasy Beskidu Sądeckiego		2	3	260	87	3	612	204	1	676	676	2 487	1 244	
Lasy Warszawskie	2005	4	2	1 480	740	22	1 910	87	0	0	0	8 487	2 122	
Puszcza Niepołomska		1	3	1 300	433	8	2 000	250	0	0	0	5 489	5 489	
Lasy Doliny Baryczy		2	5	451	90	6	1 262	210	1	400	400	3 458	1 729	
Lasy Olczyńskie	2011	2	0	0	0	8	739	92	0	0	0	2 204	1 102	
Lasy Bieszczadzkie		4	3	52	17	11	2 103	191	0	0	0	5 674	1 419	
Puszcza Knyszyńska		4	8	140	18	13	990	76	1	30	30	2 402	601	
Lasy Elbląsko-Żuławskie		1	2	235	118	1	230	230	1	115	115	1 029	1 029	
Razem	X	74	95	8 185	śr. 86	238	45 012	śr. 189	52	13 527	śr. 260	135 950	śr. 1837	

¹ W zaokrągleniu do jedności.

² Dotyczy wszystkich form edukacji z tabel 8.1 i 8.2.

Tabela. Formy edukacji online w Lasach Państwowych na terenie nadleśnictw i leśnych kompleksów promocyjnych w 2020 r. – porównanie

Lp.	Liczba zajęć w nadleśnictwach LP	Liczba zajęć w nadleśnictwach LP	Liczba zajęć w LKP	Udział % form edukacji w LKP*
1.	Lekcja online	194	109	56,2
2.	Warsztaty online	41	39	95,1
3.	Filmy edukacyjne online	236	123	52,1
4.	Materiały edukacyjne online	263	103	39,2
5.	Konkursy leśne online	74	24	32,4
6.	Wydawnictwa edukacyjne online	36	1	2,8
7.	Wystawy online	10	2	20,0
Razem	x	854	401	47,0

* Udział % form zrealizowanych w LKP – w ogólnej liczbie form w nadleśnictwach (17 RDLP). W skład 25 LKP wchodzi łącznie 74 nadleśnictwa, czyli 17,2% ogółu (430)

Tabela 8.A. Formy edukacji leśnej online zrealizowane przez leśne kompleksy promocyjne i frekwencja w 2020 r.

Liczba zajęć w nadleśnictwach LP	Ogółem		udział % uczestników/ wyswietleń
	liczba zajęć	liczba uczestników/ wyswietleń	
Lekcje online	109	29 195	3,52
Warsztaty online	39	62 156	7,50
Filmy edukacyjne online	123	575 507	69,45
Materiały edukacyjne online	103	132 515	15,99
Konkursy leśne online	24	27 296	3,29
Wydawnictwa edukacyjne online	1	200	0,02
Wystawy edukacyjne online	2	1 772	0,21
Razem	401	828 641	100,00
Inne ¹	202	351 350	x

¹ Wyświetlenia postów edukacyjnych na FB oraz wydarzenie edukacyjne online w LKP Lasy Elbląsko-Zulawskie.

Tabela 8.A.1. Formy edukacji online zrealizowane w nadleśnictwach leśnych kompleksów promocyjnych w 2020 r.
 – LEKCJE, WARSZTATY, FILMY, MATERIAŁY EDUKACYJNE ONLINE (część pierwsza tabeli)

Leśny Kompleks Promocyjny	Rok utworzenia LKP	Liczba nadleśnictw w LKP	LEKCJE ONLINE			WARSZTATY ONLINE			FILMY EDUKACYJNE ONLINE			MATERIAŁY EDUKACYJNE ONLINE			
			liczba zajęć	liczba uczest./ wysw.	liczba* zajęć na 1 nadl.	liczba zajęć	liczba uczest./ wysw.	liczba* zajęć na 1 izb. ośr.	liczba filmów	liczba wysw.	liczba* filmów na 1 nadl.	liczba materiałów	liczba wysw.	liczba* materiałów na 1 nadl.	
Puszcza Białowieża		3	0	0	0	0	3	2	38 000	1	0	0	0		
Bory Tucholskie		5	5	107	1	0	7	8	400	2	0	0	0		
Lasy Gostyńsko-Włocławskie		3	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0		
Lasy Janowskie	1994	1	1	25	1	0	2	0	0	0	0	0	0		
Bory Lubuskie		1	0	0	0	0	1	16	48 160	16	19	8 791	19		
Puszcza Kozienicka		3	0	0	0	2	1 206	3	0	0	0	0	0		
Lasy Beskidu Śląskiego		4	2	53	1	2	1 447	11	0	0	0	0	0		
Lasy Oliwsko-Darżlubskie		2	0	0	0	1	15	2	1	11 025	1	0	0		
Lasy Rychalskie	1996	2	0	0	0	12	58 207	5	0	0	0	0	0		
Puszcze Szczecińskie		3	0	0	0	7	480	2	3	4 073	1	0	0		
Lasy Birczańskie	2001	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0		
Lasy Mazurskie		5	10	189	2	8	462	7	34	43 262	7	52	40 045		
Lasy Spalisko-Rogowskie	2002	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0		
Lasy Środkowopomorskie		3	1	0	0	0	0	4	2	487	1	0	0		
Sudety Zachodnie		2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0		
Puszcza Świętokrzyska	2004	6	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0		
Puszcza Notecka		8	26	7 801	3	1	112	7	0	0	0	6	7 000		
Lasy Beskidu Sądeckiego		2	1	21	1	0	0	1	0	0	0	0	0		
Lasy Warszawskie	2005	4	1	20	0	0	0	6	2	2 041	1	0	0		
Puszcza Niepolomicka		1	20	500	20	4	200	1	43	361 059	43	0	0		
Lasy Doliny Baryczy		2	20	120	10	0	0	2	0	0	0	0	0		
Lasy Olsztyńskie		2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0		
Lasy Bieszczadzkie	2011	4	10	20 058	3	0	0	3	0	0	0	0	0		
Puszcza Knyszynska		4	12	301	3	2	27	3	12	67 000	3	26	76 679		
Lasy Elbląsko-Żuławskie		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Razem	X	74	109	29 195	śr. 1	39	62 156	79	śr. 0	123	575 507	śr. 2	103	132 515	śr. 1

* W zaokrągleniu do jedności.

Tabela 8.A.2. Formy edukacji online zrealizowane w nadleśnictwach leśnych kompleksów promocyjnych w 2020 r.
– KONKURSY LEŚNE, WYDAWNICTWA, WYSTAWY oraz frekwencja OGÓLEM (część druga tabeli)

Leśny Kompleks Promocyjny	Rok utworzenia LKP	Liczba nadleśnictw w LKP	KONKURSY LEŚNE ONLINE			WYDAWNICTWA EDUKACYJNE ONLINE			WYSTAWY EDUKACYJNE ONLINE			Frekwencja OGÓLEM ²	Frekwencja ¹ na 1 nadl. LKP	Frekwencja - inne formy ³ online
			liczba konkursów	liczba uczest./wyświetleń	liczba ucze./wyświetleń w 1 konkursie	liczba wydawnictw	liczba wyświetleń	liczba ¹ wydawnictwa	liczba wystaw	liczba wyświetleń	liczba ¹ wyświetleń 1. wystawy			
Puszcza Białowieska		3	1	3	3	1	200	200	0	0	0	38 203	12 734	0
Bory Tucholskie		5	2	80	40	0	0	0	0	0	0	587	117	0
Lasy Gostyńsko-Włocławskie		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasy Janowskie	1994	1	2	10 417	5209	0	0	0	0	0	0	10 442	10 442	0
Bory Lubuskie		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	56 951	56 951	192 240
Puszcza Kozienicka		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 206	402	0
Lasy Beskidu Śląskiego		4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 500	375	0
Lasy Oliwsko-Darżlubskie		2	2	63	32	0	0	0	0	0	0	11 103	5 552	0
Lasy Rychtałskie	1996	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	58 207	29 104	0
Puszcze Szczecińskie		3	4	162	41	0	0	0	0	0	0	4 715	1 572	0
Lasy Birczańskie	2001	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasy Mazurskie	2002	5	6	7 656	1276	0	0	0	2	1 772	886	93 386	18 677	0
Lasy Spalsko-Rogowskie		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	153 310
Lasy Środkowopomorskie		3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	487	162	0
Sudety Zachodnie		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Puszcza Świętokrzyska	2004	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Puszcza Notecka		8	4	1 818	455	0	0	0	0	0	0	16 731	2 091	0
Lasy Beskidu Sądeckiego		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21	11	0
Lasy Warszawskie	2005	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2 061	515	0
Puszcza Niepołomska		1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	361 759	361 759	0
Lasy Doliny Baryczy		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	120	60	0
Lasy Olczyńskie		2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasy Bieszczadzkie	2011	4	1	317	317	0	0	0	0	0	0	20 375	5 094	0
Puszcza Knyszyńska		4	1	6 550	6550	0	0	0	0	0	0	150 557	37 639	0
Lasy Elbląsko-Żuławskie		1	1	230	230	0	0	0	0	0	0	230	230	5 800
Razem	X	74	24	27 296	śr. 1137	1	200	śr. 200	2	1 772	śr. 886	828 641	śr. 200	351 350

¹ W zaokrągleniu do jedności.

² Uczestnicy i wyświetlenia razem.

³ Wyświetlenia postów edukacyjnych na FB oraz uczestnicy wydarzenia online (Ptasi Piknik w LKP „Lasy Elbląsko-Żuławskie”).

Tabela 9. Współpraca ze szkołami w edukacji leśnej i pracownicy angażujący się w działalność edukacyjną w nadleśnictwach LKP w 2020 r. według poszczególnych LKP

Leśny Komplex Promocyjny	Rok utworzenia LKP	Liczba nadleśnictw w LKP	WSPÓŁPRACA ZE SZKOŁAMI				PRACOWNICY ANGAŻUJĄCY SIĘ W DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNĄ							
			liczba szkół	liczba wspólnych przedsięwzięć	liczba* szkół na 1 nadl. LKP	zastępca nadleśniczego	inżynier nadzoru	specjalista, referent	leśniczy, podleśniczy	strażnik leśny	stazysta	RAZEM w LKP	średnio* w 1 nadl. LKP	
Puszcza Białowieża		3	27	9	9	3	3	3	18	35	5	4	71	24
Bory Tucholskie		5	33	12	7	4	3	1	9	21	2	4	44	9
Las Gostyński-Włocławskie		3	52	5	17	3	3	3	10	21	3	3	46	15
Las Janowski	1994	1	5	6	5	1	1	0	2	2	0	0	6	6
Bory Lubuskie		1	11	16	11	0	0	0	2	0	0	0	2	2
Puszcza Kozienicka		3	54	21	18	3	3	4	12	32	8	4	66	22
Las Beskidu Śląskiego		4	69	16	17	4	5	4	11	49	7	6	86	22
Las Oliwsko-Darżlubskie		2	8	14	4	0	1	0	5	9	0	2	17	9
Las Rychtałskie	1996	2	58	23	29	3	3	3	7	24	2	0	42	21
Puszcze Szczecińskie		3	31	19	10	3	3	5	18	45	5	0	79	26
Las Birczańskie	2001	1	5	5	5	0	0	0	1	0	0	1	2	2
Las Mazurskie		5	55	61	11	4	4	4	52	31	3	11	109	22
Las Spaisko-Rogowskie	2002	2	16	13	8	2	2	2	4	26	5	7	48	24
Las Środkowopomorskie		3	29	1	10	5	4	3	47	13	3	8	83	28
Sudety Zachodnie		2	39	7	20	1	1	1	13	11	1	2	30	15
Puszcza Świętokrzyska	2004	6	57	4	10	4	4	4	25	21	7	6	71	12
Puszcza Notecka		8	23	16	3	7	9	7	27	35	9	5	99	12
Las Beskidu Sądeckiego		2	6	5	3	1	2	1	4	4	3	2	17	9
Las Warszawskie	2005	4	52	49	13	4	3	5	26	49	15	12	114	29
Puszcza Niepołomska		1	15	1	15	1	1	1	2	15	2	3	25	25
Las Doliny Baryczy		2	42	51	21	2	1	2	7	6	3	2	23	12
Las Olsztyńskie		2	14	4	7	2	2	3	18	38	4	4	71	36
Las Bieszczadzkie	2011	4	9	24	2	4	2	4	29	41	6	7	93	23
Puszcza Knyszynska		4	9	3	2	4	2	1	26	18	13	4	68	17
Las Elbląsko-Żuławskie		1	2	2	2	1	0	0	2	1	0	1	5	5
Razem	X	74	721	387	śr. 10	66	62	61	377	547	106	98	1 317	śr. 18
					Udział %	5,0	4,7	4,6	28,6	41,5	8,0	7,4	100,0	X

* W zaokrągleniu do jednostki.

Tabela 10. Wydatki na edukację leśną w Lasach Państwowych w 2020 r. (w tys. zł) według RDLP

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	Liczba nadleśnictw	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ					Suma wydatków	Koszty własne na 1 nadl., średnio	Wydatki ogółem na 1 nadl.
		koszty własne nadleśnictwa	fundusz leśny	budżet państwa	Wojewódzki Fundusz OŚiGW	Narodowy Fundusz OŚiGW			
Białystok	31	1 044,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 155,0	33,7	37,3
Gdańsk	15	1 036,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1 043,1	69,1	69,5
Katowice	38	1 092,8	3,0	0,0	67,7	0,0	1 200,6	28,8	31,6
Kraków	16	866,5	0,0	0,0	0,0	0,0	866,5	54,2	54,2
Krosno	26	1 136,9	56,4	0,0	0,0	0,0	2 391,2	43,7	92,0
Lublin	25	681,5	0,0	0,0	0,0	0,0	715,2	27,3	28,6
Łódź	19	780,4	0,0	0,0	0,0	0,0	780,4	41,1	41,1
Olsztyn	33	846,0	0,0	0,0	0,0	0,0	846,0	25,6	25,6
Piła	20	730,2	0,0	0,0	136,4	0,0	878,7	36,5	43,9
Poznań	25	1 171,6	0,0	0,0	410,7	87,6	1 970,5	46,9	78,8
Radom	23	503,2	0,0	0,0	53,5	0,0	587,6	21,9	25,5
Szczecin	35	1 731,1	0,0	0,0	38,5	0,0	1 914,6	49,5	54,7
Szczecinek	30	1 103,6	0,0	0,0	78,6	0,0	1 182,2	36,8	39,4
Toruń	27	1 461,4	0,0	0,0	0,0	0,0	1 461,4	54,1	54,1
Warszawa	14	1 514,7	143,4	0,0	0,0	0,0	1 658,1	108,2	118,4
Wrocław	33	842,4	0,0	0,0	39,9	0,0	1 027,2	25,5	31,1
Zielona Góra	20	911,7	0,0	0,0	0,0	0,0	915,7	45,6	45,8
Razem	430	17 454,1	202,8	0,0	825,3	87,6	20 593,9	śr. 40,6	śr. 47,9
Udział %	X	84,75	0,98	0,00	4,01	0,43	100,00	X	X

Tabela 11. Wydatki na edukację leśną społeczeństwa w leśnych kompleksach promocyjnych w 2020 r. (w tys. zł) według LKP

Leśny Kompleks Promocyjny	Rok utworzenia LKP	Liczba nadleśnictw w LKP	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA						Razem wydatki w LKP	Koszty własne na 1 nadl. LKP, średnio	Wydatki ogółem na 1 nadl. LKP, średnio
			koszty własne	fundusz leśny	budget państwa	WFOŚiGW	NFOŚiGW	inne			
Puszcza Białowieska		3	208,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	208,2	69,4	69,4
Bory Tucholskie		5	391,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	391,7	78,3	78,3
Lasy Gostyński-Włocławskie		3	174,2	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	177,2	58,1	59,1
Lasy Janowskie	1994	1	19,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	19,8	19,8	19,8
Bory Lubuskie		1	513,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	513,2	513,2	513,2
Puszcza Kozienicka		3	121,8	0,0	0,0	53,5	0,0	20,9	196,2	40,6	65,4
Lasy Beskidu Śląskiego		4	736,7	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	741,7	184,2	185,4
Lasy Oliwsko-Darżlubskie		2	584,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	584,4	292,2	292,2
Lasy Rychtańskie	1996	2	106,8	0,0	0,0	3,5	87,6	0,0	197,9	53,4	98,9
Puszcze Szczecińskie		3	754,2	0,0	0,0	38,5	0,0	114,8	907,5	251,4	302,5
Lasy Birczańskie	2001	1	356,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	356,0	356,0	356,0
Lasy Mazurskie	2002	5	468,0	0,0	0,0	0,0	0,0	111,0	579,0	93,6	115,8
Lasy Spalsko-Rogowskie		2	71,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	71,3	35,7	35,7
Lasy Środkowopomorskie		3	265,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	265,4	88,5	88,5
Sudety Zachodnie		2	59,7	0,0	0,0	10,0	0,0	120,0	189,7	29,8	94,8
Puszcza Świętokrzyska	2004	6	82,7	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	92,7	13,8	15,5
Puszcza Notecka		8	293,3	0,0	0,0	16,7	0,0	61,9	371,9	36,7	46,5
Lasy Beskidu Sudeckiego		2	470,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	470,4	235,2	235,2
Lasy Warszawskie	2005	4	1 079,2	100,6	0,0	0,0	0,0	0,0	1 179,8	269,8	295,0
Puszcza Niepołomska		1	72,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	72,2	72,2	72,2
Lasy Doliny Baryczy		2	103,5	0,0	0,0	9,8	0,0	0,0	113,3	51,8	56,7
Lasy Olsztyńskie	2011	2	74,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	74,1	37,1	37,1
Lasy Bieszczadzkie		4	231,2	71,2	0,0	0,0	0,0	1 192,9	1 495,3	57,8	373,8
Puszcza Knyszynska		4	589,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	589,6	147,4	147,4
Lasy Elbląsko-Żuławskie		1	94,6	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	101,6	94,6	101,6
Razem	X	74	7 922,2	171,8	0,0	135,0	87,6	1 643,5	9 960,1	śr. 107,1	śr. 134,6
Udział % źródeł finansowania edukacji w LKP	X	X	79,54	1,72	0,00	1,36	0,88	16,50	100,00	X	X

Tabela 12. Formy edukacji leśnej zrealizowane przez biura RDLP i frekwencja w 2020 r.

Forma edukacji	Ogółem				W tym:			
	liczba zajęć	liczba uczestników	udział % uczestników	dzieci przedszkolne 3-6 lat	dzieci szkół podstawowych 7-15 lat	młodzież szkół ponadpodstawowych 16-19 lat	studenci i dorośli powyżej 19 lat	
Zajęcia terenowe i wycieczki z przewodnikiem	13	393	3,33	111	111	0	171	
Zajęcia w izbie edukacji leśnej	3	60	0,51	0	0	0	60	
Spotkania z leśnikami (lekcje) w szkołach	11	299	2,53	237	37	23	2	
Spotkania edukacyjne z leśnikami poza szkołą (w domu kultury, muzeum, urzędzie gminy itp.)	19	594	5,03	47	210	33	304	
Konkursy leśne (wiedzy, plastyczne, literackie itp.)	17	1 681	14,25	193	1 032	208	248	
Akcje, imprezy edukacyjne	20	7 571	64,17	576	906	645	5 444	
Wystawy edukacyjne	2	1 200	10,17	0	200	300	700	
Razem	85	11 798	100,00	1 164	2 496	1 209	6 929	
Udział % grup wiekowych	X	100,00		9,87	21,16	10,25	58,72	
Inne, np. festyny, targi itp.*	X	2 175		X	X	X	X	

* Dane szacunkowe.

Tabela 12.A. Formy edukacji leśnej online zrealizowane przez biura RDLP i frekwencja w 2020 r.

Forma edukacji online	Ogółem				
	liczba zajęć	liczba uczestników	liczb wyświetleń	łącznie (liczba uczestników i wyświetleń)	udział % uczestników/ wyświetleń
Lekcje online	45	335	87 000*	87 335	10,84
Warsztaty online	4	84	0	84	0,01
Filmy edukacyjne online	47	0	478 914	478 914	59,44
Materiały edukacyjne online	28	0	2 182	2 182	0,27
Konkursy leśne online	11	675	236 040	236 715	29,38
Wydawnictwa edukacyjne online	37	0	500	500	0,06
Wystawy edukacyjne online	0	0	0	0	0,00
Razem	172	1 094	804 636	805 730	100,00
Inne ¹	X			72 380	X

¹ Wyświetlenia postów na profilach FB biur RDLP oraz wydarzenia online.

* Wyświetlenia cyklu prezentacji (32 prezentacje) na stronie RDLP Krosno i kanale YouTube pod hasłem „Weź lekcję z lasu”.

Tabela 13. Formy edukacji leśnej zrealizowane przez Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie oraz frekwencja w 2020 r. (ogółem)

Forma edukacji	Ogółem				W tym:			
	liczba zajęć	liczba uczestników	udział % uczestników	dzieci przedszkolne 3-6 lat	dzieci szkół podstawowych 7-15 lat	młodzież szkół ponadpodstawowych 16-19 lat	studenci i dorośli powyżej 19 lat	
Zajęcia terenowe i wycieczki z przewodnikiem	7	120	0,1	0	108	12	0	
Zajęcia w izbie leśnej nadleśnictwa	4	80	0,1	0	80	0	0	
Spotkania z leśnikiem w szkołach	2	50	0,0	0	25	25	0	
Spotkania edukacyjne z leśnikiem poza szkołą (w domu kultury, muzeum, urzędzie gminy itp.)	5	96	0,1	0	96	0	0	
Konkursy leśne (wiedzy, plastyczne, literackie itp.) ²	2	152	0,1	0	152	0	0	
Akcje, imprezy okolicznościowe	7	790	0,7	55	630	45	60	
Wystawy edukacyjne w Muzeum Leśnictwa	8	8 943	7,4	1 259	1 336	521	5 827	
Zwiedzanie Pokazowej Zagrody Zwierząt	x	110 413	91,5	x	x	x	x	
Razem	X	120 644	100,0	1314*	2427*	603*	5887*	
Inne, np. festyny, targi itp. ¹	X			X	X	X	X	

¹ Dane szacunkowe.

² Organizowane lub współorganizowane przez nadleśnictwa.

* Z wyłączeniem osób zwiedzających Pokazową Zagrodę Zwierząt.

Tabela 13.A. Formy edukacji leśnej zrealizowane w trybie online przez Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie oraz frekwencja w 2020 r. (ogółem)

Forma edukacji	Ogółem					W tym:			
	liczba zajęć	liczba wyświetleń	Liczba uczestników*	Udział % uczestników*	dzieci przedszkolne 3-6 lat*	dzieci szkół podstawowych 7-15 lat*	młodzież szkół ponadpodstawowych 16-19 lat*	studenci i dorośli, powyżej 19 lat*	
Lekcje online **	0	0	0	0,0	0	0	0	0	
Warsztaty online ***	2	60	30	1,9	0	0	0	30	
Filmy edukacyjne	2	125	0	0,0	0	0	0	0	
Materiały edukacyjne np. prezentacje na stronach www.	166	11 314	0	0,0	0	0	0	0	
Konkursy leśne online	3	4 274	291	18,3	0	86	84	121	
Wystawy online	5	1 167	0	0,0	0	0	0	0	
Wydawnictwa edukacyjne online	12	1 271	1 271	79,8	213	775	100	183	
Razem	190	18 211	1 592	100,0	213	861	184	334	
Inne ¹	X				X	X	X	X	

¹ Dane szacunkowe.

* Tam, gdzie jest możliwe podanie danych.

** Lekcje online przeznaczone są dla klasy szkolnej. Posiadają temat uzgodniony z nauczycielem. Prowadzone są według zasad i scenariuszy typowych dla lekcji szkolnej.

*** Warsztaty online to zajęcia proponowane przez jednostkę LP, na które mogą zgłaszać się różni uczestnicy. Nieodłącznym elementem warsztatów jest wykonywanie określonego przez organizatorów zadania.

Tabela 14. Formy edukacji leśnej zrealizowane przez Leśny Bank Genów Kostrzyca oraz frekwencja w 2020 r. (ogółem)

Forma edukacji	Ogółem					W tym:				
	Liczba zajęć	Liczba uczestników	Udział % uczestników	Dzieci przedszkolne 3 do 6 lat	Dzieci i młodzież szkół podstawowych 7-15 lat	Młodzież szkół ponadpodstawowych 16-19 lat	Studenci i dorośli, powyżej 19 lat	Grupy rodzinne		
Zajęcia terenowe i wycieczki z przewodnikiem	40	1 188	88,3	0	72	0	31	1 085		
Zajęcia w izbie leśnej nadl.	0	0	0,0	0	0	0	0	0		
Spotkania z leśnikiem w szkołach	0	0	0,0	0	0	0	0	0		
Spotkania edukacyjne z leśnikiem poza szkołą (w domu kultury, muzeum, urzędzie gminy itp.)	3	131	9,7	131	0	0	0	0		
Konkursy leśne (wiedzy, plastyczne, literackie itp.) ²	1	27	2,0	0	27	0	0	0		
Akcje, imprezy okolicznościowe	0	0	0,0	0	0	0	0	0		
Wystawy edukacyjne	5		0,0	0	0	0	0	0		
Razem	49	1 346	100,0	131	99	0	31	1 085		
Inne, np. festyny, targi itp. ¹	X				X	X	X	X		

¹ Dane szacunkowe.

² Organizowane lub współorganizowane przez nadleśnictwa.

Tabela 14.A. Formy edukacji leśnej zrealizowane w trybie online przez Leśny Bank Genów Kostrzyca oraz frekwencja w 2020 r. (ogółem)

Forma edukacji	Ogółem					W tym:			
	liczba zajęć	liczba wyświetleń	Liczba uczestników*	Udział % uczestników*	dzieci przedszkolne 3-6 lat*	dzieci szkół podstawowych 7-15 lat*	młodzież szkół ponadpodstawowych 16-19 lat*	studenci i dorośli, powyżej 19 lat*	
Lekcje online **				0,0					
Warsztaty online ***				0,0					
Filmy edukacyjne	5	4 554		0,0					
Materiały edukacyjne np. prezentacje na stronach www				0,0					
Konkursy leśne online	1		27	100,0		27			
Wystawy online				0,0					
Wydawnictwa edukacyjne online									
Razem	X	4554	27	100,0		27			
Inne ¹	X				X		X	X	

* Tam, gdzie jest możliwe podanie danych.

** Lekcje online przeznaczone są dla klasy szkolnej. Posiadają temat uzgodniony z nauczycielem. Prowadzone są według zasad i scenariuszy typowych dla lekcji szkolnej.

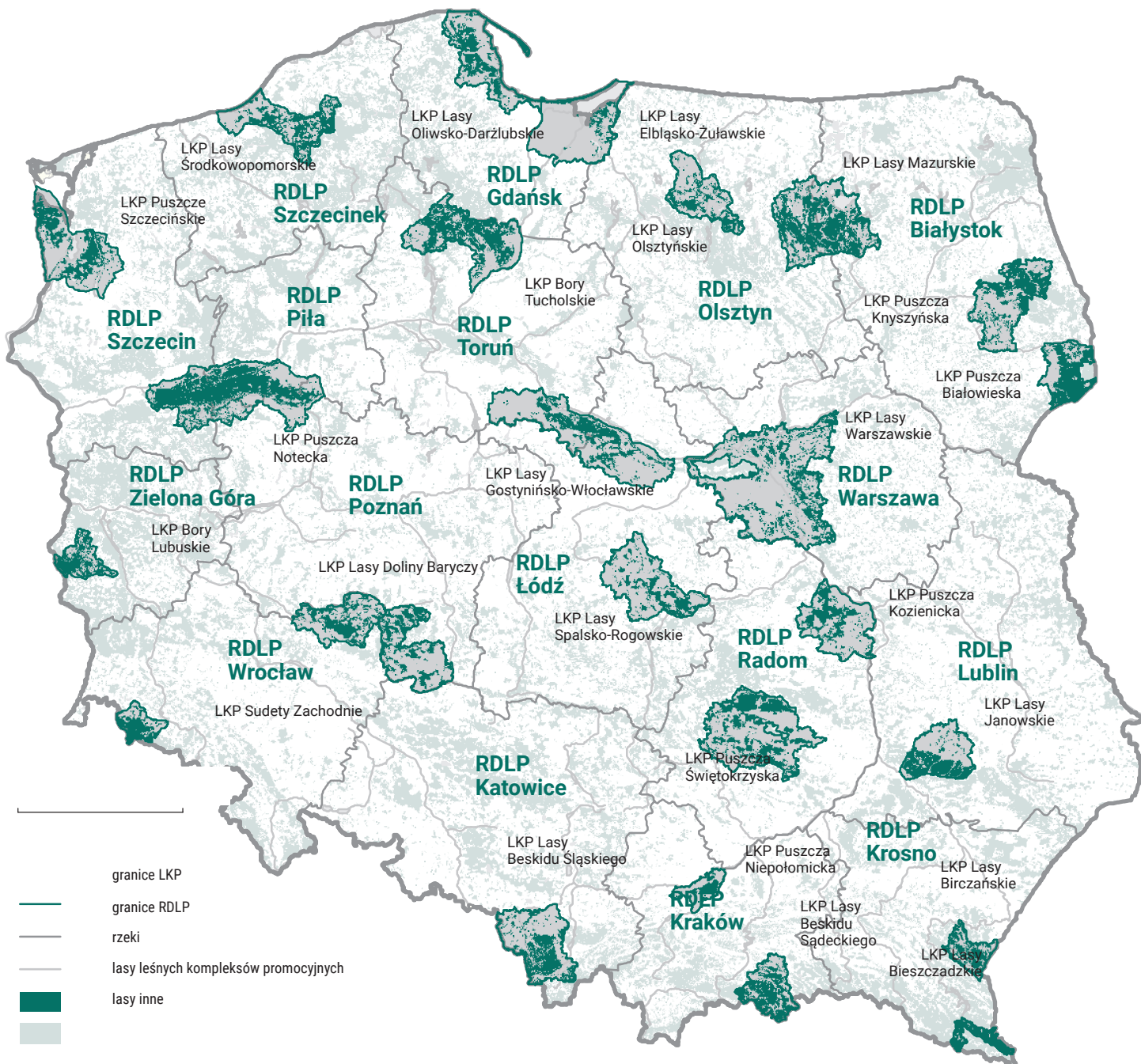
*** Warsztaty online to zajęcia proponowane przez jednostkę LP, na które mogą zgłaszać się różni uczestnicy. Nieodłącznym elementem warsztatów jest wykonywanie określonego przez organizatorów zadania.

Leśne kompleksy promocyjne

2020

ISSN 2451-2222